

MAJ 2021

IZVIR

ŠOLSKO GLASILO

Kaj zares šteje

04/29 MJ

Kazalo

Nagovor ravnatelja	3
Uvodnik	4
Članek leta	5
Mislím, torej sem	8
Pogled nazaj, pogled naprej	18
English corner	28
Erasmus+	40
Učiteljev kotiček	44
Prostovoljstvo	52
Ustvarjalnica	56
Starši poročajo.....	68
V času epidemije	72
Projektni dan: Veno Pilon in njegov čas	78

Izvir

Glasilo dijakov in profesorjev Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Šolsko leto 2020/2021

Program Popestrimo šolo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Uredil: Samuel Farsure, multiplikator
Lektoriranje: Mateja Ceket Odar, prof.,
Laura Brataševac, prof., Alenka Vidmar, prof.
Oblikovanje: Ana Petrič, 3. b
Kristina Novak, 4. b
Beti Bratina, prof.

SREDNJA ŠOLA
VENO PILON
AJDOVŠČINA

Naklada: 600 izvodov
Tisk v EU
Slika na naslovnici: Mali Vidmar Vrabec, 3. b

UČENJE – NUJNO ZLO ALI PRIVILEGIJ?

Človek se tako rekoč od rojstva pa do smrti srečuje z učenjem in delom. Enkrat je več enega drugič drugega, vendar je oboje znotraj našega življenja zelo močno in stalno prisotno. Kakšno mesto imata delo in učenje na seznamu posameznikovih vrednot? Kakšno mesto imata na seznamu pomembnih družbenih vrednot? Včasih je bilo v povezavi z delom in šolo slišati celo stavek: „Pojdi v šolo, da ti ne bo treba delati“.

Pred leti sem z dijaki spregovoril o izobraževanju kot priložnosti, ki je mnogi mladi v marsikateri državi niso deležni na način, kot je to mogoče pri nas. Imel sem občutek, da nisem uspel približati teme in vsebine tako, kot sem si želel. Mogoče je to razumljivo, saj je v našem prostoru samoumevno, da vsi zaključijo obvezno osnovno šolanje, ki mu sledi sicer formalno neobvezno, praktično pa kar obvezno poklicno ali srednješolsko izobraževanje. Mnogi tudi zato, ker se ne morejo še odločiti glede poklicne želje, nadaljujejo izobraževanje. Šola namreč ne more stati samo na teoretičnem bregu, s katerega se bo posameznik nato pognal v praktično delovno okolje in plaval. Šola ne sme dati le vstopnice za trg dela, ampak naj bi dala pomembne izkušnje, ki pomagajo posameznikom uspešno delovati v družbi.

Čeprav je bilo poklicno usmerjanje v šolskem sistemu prisotno po celotni izobraževalni vertikali že v preteklosti, opazim nekatere bistvene spremembe v zadnjem obdobju.

Pred kratkim sem govoril z mojstrom srednjih let, ki je opravljal intervencijsko delo pri grelnem sistemu na šoli. Pred zaključkom je rekel, da se mu mudi na video-predavanje. Ni imel visoke šole, a se je zavedal, da ne moreš biti mojster brez stalnega dodatnega izobraževanja. Na področju kjer delaš, moraš stalno obnavljati in nadgrajevati svoje znanje. To se kaže tudi in predvsem v šolstvu.

V izobraževalni prostor je kot nujno vstopilo poznavanje tehnologije. Gotovo je je preveč, sem pa prepričan, da bomo v prihodnje bolje opremljeni z znanjem za smiselno uporabo tehnologije v podporo izobraževalnega procesa. Ob začetku šolanja na daljavo smo bili po sili razmer potisnjeni v raziskovanje novih področij izobraževalnega procesa. Preučili smo različna spletna okolja, se učili rokovanja z njimi, predvsem pa ozavestili potrebo po prevetritvi in spremembi ustaljenih učnih praks. Glede na odzive zaposlenih in dijakov nam je to večinoma uspelo. Je pa seveda še veliko prostora za nadgradnjo znanja in osebnostno rast v sodobnih načinih poučevanja. Z nadgrajevanjem že usvojenega znanja in nenehnim izobraževanjem pa se veča tudi zavedanje o pomenu in nuji učiteljev ter vzgojiteljev.

Še pred letom dni se je na omenjena poklica gledalo nekoliko bolj površno. V času izobraževanja na daljavo smo na obeh zelo široke javnosti. Danes vidim, kako se vlogi učitelja in vzgojitelja bolj poglobljeno zavedamo prav vsi: dijaki, starši, učitelji in vzgojitelji. Če sta bili ti vlogi na nek način samoumevni in v splošnem za aktualne generacije dijakov bolj nepriljubljeni, pa v tem času postajajo učitelji in vzgojitelji v obeh šolajočih se vedno bolj njihovi zavezniki in pomembni usmerjevalci njihovega razvoja. Ob takem razumevanju lahko pričakujemo samo še boljše rezultate izobraževalnega in vzgojnega procesa.

Verjamem, da sta učenje in delo zelo pomembni vrednoti, –ki danes pridobivata na veljavi. Ker se z delom in izobraževanjem srečujemo celo življenje, je dobro, če nas to ne bremeni, ampak osrečuje. Ne pravim, da bi morali ob delu in učenju ves čas čutiti veselje ali užitek. Velja pa, da dobro opravljeno delo ne ostane neopaženo in iz okolice izzove pohvale, ki v nas večajo občutek zadovoljstva in sreče. Dobro in kakovostno opravljeno delo je povezano s stalnim učenjem in izpopolnjevanjem. Krog je tako sklenjen. To velja tako za zaposlene kot za dijake, pri čemer ima pomembno vlogo poklicno usmerjanje. Na naši šoli se tega vedno bolj zavedamo in usmerjeno delamo tudi na tem področju.

Naj se v vaših življenjih učenje in delo vedno prepletata z veseljem.

Ravnatelj Andrej Rutar, prof.

VZTRAJNOST IN ZAGNANOST

Pozdravljen dragi bralec, draga bralka!

Šolsko leto se bliža koncu in dijaki ter profesorji se previdno že oziramo proti počitnicam, saj je mesec maj poln testov, spraševanj in zaključevanj ocen. Dijaki četrtyh letnikov so že začeli z maturo, dijake predšolske vzgoje pa čaka praksa v vrtcu. Veliko moramo še postoriti, a z nestrpnostjo pričakujemo tudi poletne počitnice.

Septembra 2020 smo se kot vsako leto usedli v šolske klopi in z zagonom začeli pouk. Dijaki so se udeležili športnega dneva, projekta Erasmus+, opravljali prakso in nekateri celo izpit prve pomoči. Vendar se je epidemiološka slika Slovenije poslabšala in primorani smo se bili šolati od doma. Tokrat smo, izkušeni v rabi tehnologije, s poukom začeli zelo učinkovito in kmalu so sledile prve ocene. Po dveh mesecih smo si vsi želeli družbe in družabnih božičnih ter novoletnih praznikov, ki pa jih zaradi koronavirusa nismo mogli praznovati kot leta poprej. Tekli so dnevi, tedni, meseci in življenje z omejitvami je postajalo neznosno. Prepoved stika s sočlovekom, življenje brez objemov, poljubov, kavic in pogovorov za nas ni bila možnost, a smo jo vseeno bili primorani sprejeti.

Kljub omejitvam so predvidene šolske aktivnosti potekale naprej. Skupaj smo organizirali in izvedli dan odprtih vrat, informativni dan, obeležili smo slovenski kulturni praznik in izpeljali športni dan ter projektni dan v spomin Vena Pilona.

Marca se je uresničila možnost povratka v šolo. Dijakom je povrnila voljo do učenja in komaj smo čakali, da se vrnemo v šolske klopi, četudi si nihče ni predstavljal, kakšen bo pouk po modelu C. Od takrat se en teden šolamo od doma in en teden v šoli. Menim da je tak način dela zelo dober, pa tudi učinkovit, saj se tako pokaže dijakova zbranost, zagnanost in zmožnost samostojnega dela.

V vsaki slabi situaciji obstajajo tudi lepi trenutki, dejanja in navade. Ljudje smo v življenju izpostavljeni spremembam in adrenalinu. V letošnjem letu smo živeli pretežno za štirimi stenami, se družili samo z osebami iz istega gospodinjstva in opravljali delo od doma. Družina je naše primarno okolje in močno vpliva na naše mentalno in fizično stanje. V njej lahko najdemo moč, da življenje oblikujemo po svoji volji z mislijo na sočloveka. Ne dovolimo, da naša življenja v vsem usmerjajo drugi. Želim si, da bi vsak izmed nas našel življenjski smisel in ga znal živeti v popolnosti.

Šolsko glasilo *Izvir* je podobno temu nenavadnemu šolskemu letu: s skupnimi močmi smo ga uredili v živo in na daljavo. Vključuje nekaj utrinkov neobičajnega obdobja, predvsem pa kaže na dijakovo in učiteljevo vztrajnost pri razmišljanju, ustvarjanju, oblikovanju, na radodarnost in na povezanost z lokalnim ali širšim okoljem.

V imenu uredniške skupine se zahvaljujem vsem dijakom za soustvarjanje publikacije, vsem učiteljem za mentorstvo in spodbudo.

Želim vam prijetno branje in čim več uspehov na vaši poti. OStanite POZITIVNI!!!

Daša Mlakar, 2. č

Daša Mlakar, 2. č, Portret, 1/1

Pandemije, virusi in na milijone mrtvih niso novost, temveč stalnica, ki spremlja človeštvo od začetka. Cepljenje, četudi vedno pospremljeno z nezaupanjem in dvomi, predstavlja trenutno edini poznani način, kako se s koronapandemijo učinkovito spopasti in ponovno normalno zaživeti. Maša Korečič iz 4. a se je o virusu covid-19 ter načinih proizvodnje cepiva in njihovem delovanju natančno podučila. Njen zapis razgllašamo za članek leta, saj verjamemo, da je in še bo pomembno doprinesel k ozaveščenosti posameznikov in skupnosti o tej pereči problematiki.

ČEMU SE CEPITI?

Marca 2020 smo se znašli v situaciji, ki je dodobra spremenila naš vsakdan. Predvsem dijaki smo posledice virusa covid-19 močno občutili na lastni koži, čeprav je le redko kateri izmed nas dejansko zbolel. 13. marec je prinesel zaprtje šol, čez noč je bilo prepovedano druženje s prijatelji, potovanja, praznovanja rojstnih dni, nič več ni bilo pitja kave med odmori in vse drugo, kar se nam je do izbruha pandemije zdelo samoumevno. Znašli smo se v novi stvarnosti, ki je od nas zahtevala nošenje zaščitnih mask, držanje varnostne razdalje, posamično vstopanje v trgovine in prepisovanje snovi zaslona, ki so ga profesorji z nami delili prek različnih spletnih platform. Ne dvomim, da je vsak izmed nas postal spretnejši pri organizaciji, uporabi moderne tehnologije, razmišljanju o samem sebi, a vse to za veliko ceno. Ceno svobode.

V preteklih mesecih smo se, kolikor je mogoče, poskušali držati ukrepov, ampak ti se niso izkazali za pretirano učinkovite. Po skoraj letu dni, preživetem doma, z minimalnimi stiki v živo, pa je pred nami resnična priložnost, da ponovno zaživimo življenje, kot smo ga poznali pred pandemijo. Cepljenje predstavlja realno možnost, da bomo lahko dijaki in vsi ostali šolarji ponovno sedli v šolske klopi, da bodo lahko vsi samostojni podjetniki končno s polno paro ponovno zagnali svoje projekte in bo lahko vsak izmed nas obiskal kraj, kamor si je želel odpotovati pred pandemijo.

Znanstveniki so uspešno prišli do formule za cepivo mRNA. Ker sem dijakinja 4. letnika in je eden izmed mojih izbirnih maturitetnih predmetov biologija ter se za to temo zanimam, vam bom v nadaljevanju poskušala razložiti, kaj cepivo mRNA sploh je.

Sara Furlan, 2. e, Kontemplacija

Za razumevanje tega moramo najprej vedeti, kaj je virus. Virus je patogeni delec, ki vsebuje eno izmed oblik dednega materiala (DNA ali RNA), ne vsebuje pa celičnih organelov, potrebnih za uporabo teh molekul na način, da bi se lahko samostojno razmnoževal. Zato virus za reprodukcijo nujno potrebuje gostiteljsko celico, v katero najpogosteje vstopi, se v njej razgradi in jo izkoristi za prebiranje njegovega dednega materiala, iz katerega celica izdelava sestavne dele virusa. Nato se delci sestavijo v celoto in virusi lahko zapustijo celico, celica pa zaradi predhodne podreditve virusu propade.

Covid-19 je patogeni tujek, ki gostiteljsko celico napade tako, da se pritrdi na prepoznani receptor na membrani gostiteljske celice. Te se s primernimi kemoreceptorji nahajajo predvsem v človeških pljučih. Virus ima na membrani določene beljakovine, katerih sestava je ujema se s beljakovinami na membrani gostiteljske celice (prepoznavni receptorji), tako da se beljakovini virusa in gostiteljske celice lahko vežeta po modelu ključa in ključavnice. Virus se na celico pritrdi, vanjo vstopi in se znotraj nje razgradi. Tako svoj dedni material spusti v citoplazmo celice, genom virusa pa v celici povzroči izdelavo encima, potrebnega za kopiranje virusne RNA in ostalih sestavnih delov virusa. Proizvedeni delci se nato sestavijo v viruse, celica se zaradi izčrpanosti razgradi in virusi so tako izpuščeni v okolje, kjer lahko napadajo sosednje celice. Ta proces se dogaja v nedogled in virus se lahko v našem telesu vedno hitreje razmnožuje.

Sedaj, ko razumemo, kako deluje virus, lahko razumemo tudi delovanje cepiva. Gre za cepivo mRNA. mRNA je molekula, ki je odgovorna za prenašanje zapisa informacij za izdelovanje določenih snovi. Cepivo vsebuje molekulo mRNA, ki vsebuje informacije za proizvodnjo t. i. koničastega proteina in ne celega virusa. To je ključno, saj se s cepivom zaradi tega ne moremo okužiti. Koničasti protein predstavlja zgolj del izrastkov iz virusa, ki jih lahko vidimo na mikroskopskih posnetkih. Ti so odgovorni za vezavo virusa na receptorsko mesto gostiteljske celice. Ko je koničasti protein v celici proizveden, ga ta prepozna kot tujek v telesu in lahko začne s proizvodnjo protiteles. Celice nakopičijo protitelesa, ki se v primeru okužbe vežejo na del virusa, ki je odgovoren za prepoznavo receptorskih mest na človeških celicah (koničasti proteini na ovojnici virusa) in ga tako onesposobijo, saj se ta ne more več vezati na naše celice, ker so njegova vezavna mesta že zasedena.

Cepivo bo torej povzročilo izgradnjo protiteles, ne pa okužbe z virusom samim. Protitelesa nas bodo pred virusom obvarovala in ustvarila čredno imunost. To pomeni, da bodo ob doseženi precepljenosti prebivalstva možnosti za okužbo zelo majhne in tisti, ki se lahko cepimo, bomo s cepljenjem zaščitili tiste, ki tega zaradi alergij ali drugih bolezni ne morejo storiti, saj se virus ne bo mogel več razmnoževati in bo posledično izkoreninjen.

Prav tako cepivo ne bo spremenilo človeškega dednega materiala, saj je mRNA zgolj struktura, ki deluje v citoplazmi naše celice, kjer na podlagi vrstnega reda aminokislin na molekuli mRNA nastajajo beljakovine, in ne v jedru celice, kjer se nahaja DNA, ki se vedno znova kopira in predstavlja naš genom, spremembe katerega so navadno posledice naključnih mutacij. Ko celica uporabi molekulo mRNA, pa se ta razgradi na posamezne delce in nikakor ne ovira celičnih procesov.

Velika prednost cepiv mRNA je tudi odsotnost kemijskih primesi. Živa cepiva, pri katerih so v telo vbrizgani živi, ampak oslabljeni organizmi, namreč vsebujejo adjuvanse (navadno aluminijeve spojine), ki povečajo intenzivnost imunskega odziva na tujek. Ker cepivo mRNA ni živo, tega dodatka ne vsebuje, saj molekula mRNA sama po sebi sproži dovolj velik odziv.

Po drugi strani ima cepivo, tako kot vsa druga zdravila, stranske učinke. Ti so lahko povišana telesna temperatura, bolečina in oteklina na predelu cepljenja, glavobol itn. Te reakcije so popolnoma normalne, saj gre za odziv imunskega sistema na spremembo v telesu. mRNA, ki ga cepivo vsebuje, vseeno povzroči izdelovanje našim celicam tujega elementa, a ne v taki meri, da bi nam ta predstavljal nevarnost. Odziv imunskega sistema je seveda zaželen, saj to pomeni, da je cepivo delovalo in je naše telo prepoznalo beljakovine virusa, na podlagi katerih bo zasnovalo protitelesa.

Kot pri vseh ostalih cepivih obstaja tudi možnost hujših reakcij. Največkrat gre za alergijske odzive telesa na neznano spojino. Hujše reakcije so zelo redke, vseeno je kot po vsakem cepljenju nujno samoopazovanje, da lahko posameznik zazna večje spremembe in v tem primeru nemudoma obišče zdravnika. Kakorkoli, obstajajo ljudje, ki jim cepljenje zaradi določenih telesnih stanj ni priporočeno in prav je, da se ti tega držijo – a tudi te lahko zaščitimo tako, da se cepimo sami in virusu onemogočimo razmnoževanje.

Sicer cepljenje ni zagotovitev za to, da ne bomo zboleli. Reakcija na cepivo in njegovo delovanje sta odvisna od delovanja telesa cepljenega posameznika. Morda telo neke osebe ne bo odreagiralo, kot je pričakovano, in ne bo proizvedlo protiteles. Toda posameznik se zaradi cepiva samega po sebi vseeno ne bo okužil. S cepljenjem lahko torej zagotovimo zaščito samih sebe ter tistih, ki se ne morejo cepiti ali na njih cepivo ne učinkuje v taki meri, kot bi bilo to zaželeno.

Dotaknila bi se še družbenega vidika trenutne situacije in tega, do kakšne mere jo lahko cepljenje spremeni.

Nekateri so mnenja, da se nima smisla cepiti proti bolezni, pri kateri umrljivost ni prav visoka. Covid-19 sam po sebi ni tako huda bolezen, kar je razvidno iz dejstva, da jo večina okuženih preboli na podoben način kot prehlad. Vseeno pa lahko posameznike s šibkejšim imunskim sistemom virus močneje prizadene.

Torej, zakaj se sploh držimo ukrepov, če bolezen „ni tako škodljiva“? Predstavljajmo si, da bi vse ukrepe sprostili. Bolezen bi se širila še hitreje kot trenutno. To bi povečalo število okuženih ljudi, ki bi bili ravno dovolj bolni, da ne bi bili sposobni opravljati svojega dela. Okužili bi se pripadniki rizičnih skupin in smrtnost bi se povišala. Povečalo bi se število pacientov v bolnišnicah in slednje ne bi bile več sposobne oskrbeti bolnikov zaradi pomanjkanja kadra ter materiala za oskrbovanje; sesulo bi se tudi gospodarstvo, denar ne bi mogel krožiti. Nazoren primer tega so živilske trgovine. Ljudje bi s težavo kupovali osnovne življenjske potrebščine, saj bi bile zaradi pomanjkanja kadra številne tovrstne ponudbe okrnjene. Tako bi se znašli v veliki gospodarski krizi, od katere si še dolgo ne bi opomogli.

Dotaknila pa bi se rada še dvoma v hiter razvoj cepiva. Virus je med nami že več kot leto dni. To pomeni, da je bilo cepivo izdelano v tem času. Prav tako se veliko ljudi letno cepi pred gripo. Tudi cepivo za gripo se iz leta v leto spreminja skladno s spreminjajočimi se sevi gripe. Obstajajo tudi druga, hitro prilagojena cepiva. Seveda koronavirusa ne moremo enačiti z gripo, vemo pa, da so v naših življenjih cepiva že dolgo prisotna in da so znanstveniki na področju cepljenja do sedaj povsem upravičili svoja dognanja. Novo cepivo je tako plod mnogih longitudinalnih študij o raznih cepivih. Uporabljena so bila tudi mnoga druga znanja in že preverjene tehnike. Cepiva mRNA so bila namreč v uporabi že pred pandemijo. Uporabljala so se predvsem za poskuse zdravljenja tumorjev na način preprogramiranja celice z vbrizgavanjem mRNA. V času pandemije pa so znanstveniki uporabili že znano tehniko za izdelovanje cepiv mRNA in izolirano virusno mRNA zgolj vgradili v že znano in preizkušeno osnovo cepiva. Za povrh je bilo cepivo testirano, saj obstajajo protokoli, ki jim mikrobiologi morajo slediti ob izdelavi cepiv. To so pogoji, ki jih je nemogoče zaobiti, saj bi lahko kakršnakoli površnost zahtevala hude žrtve. Znanstveniki pa si tega v že tako hudi situaciji nikakor ne smejo privoščiti. Torej je bilo cepivo preverjeno na enak način kot vsa cepiva doslej. Da smo bili uspešni v tako kratkem času, pa je posledica izjemnih naporov, usmerjenih v iskanje rešitve.

Seveda je ob cepljenju prisotnih veliko strahov, tako kot pri vsaki novi stvari. Prav tako je prisotnih veliko teorij zarote o cepivu, katerim ozaveščen posameznik ne sme in v primeru, da ima dovolj osnovnega znanja biologije, niti ne more podleči. Vsakdo se mora v dani situaciji zamisliti, pomisliti nase, na svoje bližnje in vse ostale ter odgovorno postopati. Le s skupnimi močmi lahko ponovno ustvarimo stvarnost, kot smo jo poznali pred letom. Lahko se poskušamo držati ukrepov, ob tem pa ne uideemo novim valom virusa. Lahko pa se okoristimo z znanostjo in ponovno zaživimo življenje, kot si ga želimo.

Kot dijakinja četrtega letnika lahko rečem, da si želim, da bi čim prej ponovno sedla v šolske klopi, kjer bi lahko ne le izpilila svoje znanje za maturo, temveč tudi preživela še zadnje srednješolske dni s svojimi sošolci na način, kot sem si tega vedno želela. Nismo doživeli maturantskega izleta in ne plesa, prirejanja „krsta fazanov“ in še številnih ostalih trenutkov, ki bi vsakemu srednješolcu večno ostali v spominu. Bomo morda konec maja na šolskih hodnikih peli maturantsko himno in se poslovili od profesorjev z iskrenim nasmehom, ki ga maska ne bo zastrla? Bomo lahko razredničarki segli v roko in se ji zahvalili za vse, česar nas je v preteklih letih naučila? Srčno upam, da bomo s skupnimi močmi to dosegli.

Maša Korečič, 4. b

VIRI

Cepivo. (online)(citirano 19. 1. 2021). Dostopno na URL-naslovu: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Cepivo#%C5%BDiva_\(oslabljena\)_cepiva](https://sl.wikipedia.org/wiki/Cepivo#%C5%BDiva_(oslabljena)_cepiva)

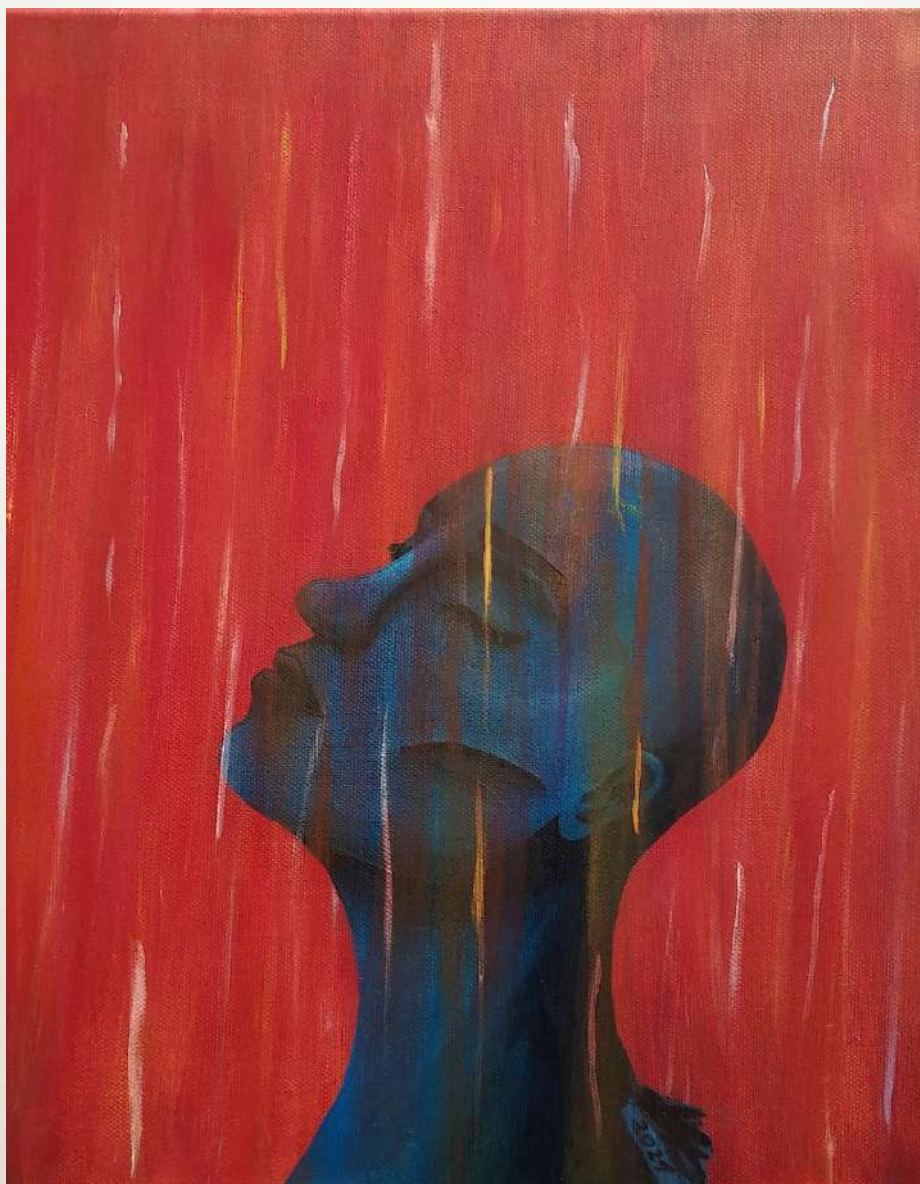
DOLENC, Sašo. Kako koronavirus okuži človeško celico? (online)(citirano 17. 1. 2021). Dostopno na URL-naslovu: <https://kvarkadabra.net/2020/03/koronavirus/>

Koničasti protein. (online)(citirano 17. 1. 2021). Dostopno na URL-naslovu: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje/konicasti-protein#v>

KRAIGHER, Alenka. IHAN, Alojz. AVČIN, Tadej. Cepljenje in cepiva: Dobre prakse varnega cepljenja. (online)(citirano 19. 1. 2021). Dostopno na URL-naslovu: http://www.imi.si/pedagoska-dejavnost/sodelavci/alojz-ihan/pedagoska_fajli/Cepljenje%20-%20knjiga.pdf

Prof. dr. IHAN, Alojz. Delovanje cepiv proti covid-19: Mehanizmi delovanja cepiv. (online)(citirano 19. 1. 2021). Dostopno na URL-naslovu: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/00-cepiva_gradivo_za_strokovno_javnost_15122020_0.pdf

Mislím, torej sem

Kristina Novak, 4. b, V iskanju upanja

ČIGAVA JE RESNICA?

Živim v času, kateremu prepoznavno značilnost daje argument: „To je moja resnica!“. Moj odziv na besede posameznikov, ki se tako zagovarjajo, je, da je to lahko največ le njihovo mnenje. Dejstvo je, da resnica ne more biti lastna, saj ne obstaja nič takega kot „moja resnica“. Zagovarjati svojo resnico pomeni mlatiti prazno slamo. Zatakne se že pri logičnem sklepanju, ki iz tega sledi in ga bom poizkušal v nadaljevanju utemeljiti.

Vprašam se: Ali res soobstajata dve resnici za en sam dogodek, torej prava resnica in moja resnica? Naj plastično predstavim: Zgodil se je umor, imamo dva osumljenca. Oba trdita, da sta nedolžna, a eden je žrtev zagotovo ubil. K sreči je dogajanje posnela kamera. Ugotovimo, da je eden izmed osumljencev lagal, drugi pa govoril resnico. Pretrese me, ko pomislim, da smo ljudje dosegli raven, kjer trdimo, da je „subjektivno novo objektivno“ in „objektivno novo subjektivno“. Napisano je bistroumni nesmisel, a vendar zagovorniki trditve „vse je relativno“ ne premorejo samorefleksije, ki bi jih peljala čez paradoksalnost te trditve.

Prvobitnost človekove narave je stremljenje k resnici, s čimer se ukvarjajo vse ključne religije sveta. V zahodni civilizaciji, osnovani na temeljih krščanstva, je resnica tista, ki osvobaja. Na vzhodu imamo Buda, ki je zagovarjal resničnost do sebe v doseganju nirvane. Resnica je torej tista, ki osmišlja. Iskanje resnice je naporno dejanje, a trudu venomer sledi sreča, kar človeka izpopolnjuje. Poleg tega je resnica tudi v funkciji tešenja radovednosti, ki je inherentna človeku. Stremimo k temu, da izvemo, kaj je bilo v preteklosti resničnega in kaj je resničnega v danem trenutku. V želji po absolutnem spoznanju je naravna posledica različnih razumevanj fenomena resnice vzpostavitev dialoga.

A ker pregovorno lagodni časi ustvarijo šibke može, je v današnjem času iskanja absolutne resnice neznatno malo. In ko se v dialog vključijo še čustva, se boj za resnico hitro sprevrže v boj za lastne interese. Resnica pa ni namenjena temu, da bi ugajala niti ne nagajala. Služi zgolj univerzalnemu spoznavanju in osmišljanju. Redukcija resnice na orodje za potešitev lastnih interesov predstavlja njeno degradacijo in manipulacijo. V posamezniku pride do razkola; ni pripravljen priznati, da je nekaj le njegovo mnenje, temveč trdi in trdno verjame, da je to resnica.

Dokler posameznik zamenja mnenje za resnico, še vedno bije boj za doseg absolutnega, čeravno nekoliko bolj oteženo. V tem boju pretehtajo dejstva, izhajajoča iz objektivnega. Nekontrolirana iracionalnost mu sicer velja, da mora biti resnica, ki ima moč, da zadovolji njegove potrebe, na njegovi strani, zato se tak človek upira pluralnosti mnenj. Posameznik spregleda, da njegove misli in dejanja vodi vse drugo kot razum, in resnično verjame, da se zavzema za nekaj objektivnega in ne subjektivnega. Takemu sogovorniku je potrebno odstreti dejstva, še prej pa ustvariti okolje, v katerem njegovi interesi ne bodo ogroženi in bo nadzor nad mišljenjem prevzelo racionalno. V tem primeru sogovornik še ne zagovarja „subjektivnega kot novega objektivnega“.

Ideja o relativizmu sicer izvira iz dvajsetega stoletja, toda zdi se, da je na posebno plodna tla naletela v novem tisočletju. Pojavili so se posamezniki, ki so vpeljali nov pojem – moja resnica – in z namigovanjem, da lahko sočasno obstaja več različnih resnic, začeli odkrit boj proti absolutni resnici. Takemu posamezniku resnica ne pomeni ničesar, s pristajanjem na več resnic pravo povsem izniči. Še več, dialog ni mogoč, ker je zanj nujno potrebno priznanje resnice. Tak posamezniki si ne prizadevajo, da bi dosegali in odkrivali resnico.

Zadnjih nekaj let se soočamo s pravim propadom dialoga. A kjer ni dialoga, ni demokracije in kjer ni demokracije, ni napredka. Vsakršen poizkus dialoga razvrednoti dejstva. In ko je popolnoma razumski argument brez vrednosti, tedaj se postavi vprašanje, ali smo ljudje še zmožni živeti v tako distopičnem svetu, v katerem laž ne obstaja, saj njenega protipola – resnice, ni. Pridemo torej do spoznanja, da človek ne more več zaupati, saj je zaupanje grajeno na resnici. Te pa ni. Človekovo dostojanstvo izgine, saj so še tako univerzalne resnice, kot je slehernikova vrednost, brezpredmetne.

Relativizacija vsega povzroči tudi propad morale, saj je njena objektivnost v temelju omajana. Moralni kodeks obstaja le, če mu pripišemo neodvisno avtoriteto, ki mu daje objektivnost. Kot sem že omenil, naša družba stoji na temeljih krščanskih vrednot, ki vrejo iz priznanja, da Bog je. Kjer pa resnice ni, po verskem nauku, tudi Boga ni. Bog je namreč resnica. Že Nietzsche je s svojim, zdaj že klišejskim „Bog je mrtev“, naznanil propad vrednot. Napovedal je grozodejstva dvajsetega stoletja in se zavzemal za stvaritev novega niza moralnih vrednot, neodvisnega od tisočletja obstoječih avtoritet.

In tukaj se zalomi, če se lahko sklicujem na Goldingovo delo *Gospodar muh*. Dečki, ki po strmoglavljenju z letalom pristanejo na osamljenem otoku, niso zmožni vzpostavitve moralnega kodeksa, na katerem bi delovala njihova družbena pogodba. Intuitivno vedo, da je avtoriteta nujna za vzpostavitev kodeksa, skominajo po odraslih. A kaj naj bi bila potemtakem avtoriteta v svetu odraslih? Dečki niso zmožni tvoriti pravil in njihovo začetno sodelovanje se sprevrže v barbarsko obračunavanje.

Dostojevski nam v *Zločinu in kazni* dokaže, da si posamezniki nismo dovolj velike avtoritete oz. kot pravi Peterson: „Nismo niti lastni gospodarji niti sužnji samih sebe.“ Raskolnikov se odloči preveriti veljavnost tega citata in se, s predpostavko, da je umor za višje dobro opravičljiv, razkolje. Problem je vzpostaviti novo avtoriteto, na kateri bi lahko zasejali novo etiko.

Prav zato je popoln propad še tistih malo vrednot zahodne civilizacije in začetek prakticiranja Raskolnikovega načina subjektivne morale tako grozen. Ne le, da bo ta ljudi razklala, svet bo pognala v anarhijo, kjer bo človekovo življenje odvisno od sosedovega izražanja „brezmejne svobode“.

Feliks Možina, 4. a

NAJDRAŽJI MOJI, HVALA VAM!

Srednja šola velja za eno najtežjih obdobij v odraščanju mladostnika. Veliko svoje pozornosti in energije namenimo poslušanju, sledenju pouku, izdelovanju dobrih zapiskov, pridobivanju novih učnih navad, učenju discipline, organizacijskih spretnosti, pripravljanju na teste ipd. Vse to je seveda povsem normalno, saj to delamo zase in za svojo prihodnost.

V štirih letih se v našem življenju zgodi veliko lepega in marsikaj manj lepega. So trenutki, ko se počutimo izgubljeni, nemočni, začnemo dvomiti o sebi in svojih odločitvah. Strah nas je prihodnosti in ovir, ki nas še čakajo na naši poti. Včasih bi najraje vse spustili iz rok in obupali, se zavili v odejo in mižali toliko časa, dokler se situacija ne bi čudežno razblinila.

Na srečo nam v takih trenutkih ob strani stojijo naši najbližji – starši in prijatelji. Ne dovolijo nam, da bi se skrili in čakali, da bi se naše težave razrešile same od sebe. Bodrijo nas in podpirajo, da ne zaidemo s poti, da vztrajamo in se ne prestrašimo ovir, ki nas v želji doseči cilj zaustavljajo. Besede, da noben neuspeh ni tako zelo usoden, kot se zdi nam samim, so čudežno pomirjujoče.

Pomagajo nam, da znova pridobimo samozavest, zaupanje vase in v to, da smo zmožni sprejeti pravilne odločitve.

Vedno se lahko zanesemo nanje. Vedno nam bodo nudili pomoč, tolažbo, uteho, pogovor ali objem. Naši najbližji pogumno prenesejo naše vzpone in padce, izpade joka in jeze in nam kljub našemu nemogočemu obnašanju dajo vedeti, da so in bodo vedno ob nas. Nenazadnje so naši najbližji enako pomembni tudi, ko nam gre dobro; človek mora imeti nekoga, s katerim se lahko veseli svojih uspehov, pa ob tem nima občutka, da se hvalisa.

Prav njim, ki so nepogrešljivi, se premalokrat poklonimo in prevečkrat se nam zdijo samoumevni. Menim, da bi jim morali izkazati več hvaležnosti in jim pripisati večji pomen, kot jim ga dejansko. So naš svetilnik, ki nam pomaga ladjo življenja pravilno krmariti, v jasnem in obnevihtah. Naši najdražji soustvarjajo naše zgodbe.

Zato, dragi moji najbližji, hvala vam.

Taša Ličen, 4. b

Kristina Skočir, 2. č, Vse, kar šteje

O POMENU KRITIČNEGA MIŠLJENJA V ŽIVLJENJU GIMNAZIJCA

Morda je naša gimnazijska leta najbolj zaznamoval prehod od stvarnega k abstraktnemu mišljenju. Sem sodi tudi kritično mišljenje. Z njim smo se srečali že takoj ob vstopu v srednjo šolo, ko način pridobivanja ocen ni bil več enak osnovnošolskemu. Pridobljeno znanje pri pouku smo morali znati tudi uporabiti, ga povezati z novimi področji in ne le „naučiti se na pamet“.

Na poti vzgoje v kritičnega misleca bi tekom našega štiritletnega potovanja s Pilonom izpostavili kar nekaj dogodkov. Za vedno se nam bo vtisnila v spomin Erasmus izmenjava z Nizozemci v drugem letniku. V zelo kratkem času smo spoznali novo kulturo in ozavestili številne razlike in podobnosti ter ovrgli mnoge stereotipe. Dijaki smo v različnih skupinah iskali načine, kako pripomoči k trajnostnemu razvoju. Razmišljati smo morali kritično, konstruktivno in predvsem ustvarjalno. Ena izmed mnogih rešitev je bila pridobitev naravnega soka, ki smo ga pili še celo šolsko leto. Druga, še bolj zanimiva rešitev, pa je bila ustvarjanje glasbe z različnimi pripomočki (posode, kozarci, mikserji).

V tretjem letniku smo pri medpredmetni povezavi med biologijo in angleščino kar nekaj ur namenili dilemi cepljenja. Spoznali smo različne perspektive, ki ljudi ženejo k določenim stališčem, pri čemer smo ves čas izhajali iz znanosti in njenih ugotovitev. Četudi znanost zaenkrat še ne ponuja vseh odgovorov, je zagotovo najbolj zanesljiva referenca. Kasneje smo se pri pouku angleščine bolj natančno posvetili metakogniciji in veščinam za njeno spodbujanje, ki so nam pomagale pri ovrednotenju svojega razmišljanja. Pozorni smo postali na načine razmišljanja drugih, predvsem na vzvode, ki posameznika usmerjajo k zagovarjanju svoje perspektive.

V četrtem letniku pa smo se približali temi, ki je nam, najstnikom, zelo blizu. Kritično mišljenje smo namreč povezali z mediji, ki jih vsakodnevno uporabljamo ne samo v prostem času, ampak tudi z namenom pridobiti ali pa dopolniti znanje. Ozavestili smo dejstvo, da mediji ne zasledujejo več svojega prvotnega poslanstva, tj. informirati, ampak jim gre predvsem za število všečkov, novih kupcev in privrženec. Pri tem ne izbirajo načinov in to botruje količini lažnih informacij na spletu. Navsezadnje pa se udejanja v programiranju neozaveščenih in neizobraženih posameznikov v slepe sledilce in volivce.

Kritično mišljenje je ključna lastnost razgledanega posameznika, saj nam pomaga ohraniti sebe v poplavi najrazličnejših informacij in zgodb. Poleg tega je pomembno pri spoznavanju samega sebe. Pomaga nam ozavestiti in se soočiti z našimi težavami ali različnimi, tudi omejujočimi prepričanji. Ovrednotimo tudi naše prednosti oziroma pozitivne lastnosti in jih nato še naprej razvijamo ter uporabljamo. Poleg tega s takim načinom razmišljanja spodbujamo ustvarjalnost, ki nas vodi do novih idej in bogatejšega življenja.

Kritično mišljenje je veščina, ki se je je treba priučiti že v času odraščanja, saj pripomore k sprejemanju pomembnih življenjskih odločitev, pomembno pa je tudi

za družbo kot celoto, da sprejemamo samo tista stališča in ideje, ki se jih da razumsko utemeljiti. Prav zato bi morala biti šola ključna nosilka te ideje; učitelj bi moral učencem dati mnogo priložnosti in jih z različnimi vprašanji spodbujati, da mislijo, sprašujejo, raziskujejo in presojujejo.

Žal pa to naš šolski sistem premalo poudarja. Proces poučevanja je prenatrpan z mnogimi nepomembnimi informacijami, posledično pa zmanjka časa za debate, v katerih bi bili učenci postavljeni v situacije, kjer morajo kritično razmišljati. Pomanjkanje omenjenega se kaže v odsotnosti domišljije, slabem reševanju problemov in težavah pri sprejemanju pomembnih življenjskih odločitev.

Ana Stopar in Marinela Glavaš, 4. b

Lia Bajec, 1. d, Morska ljubezen

KMETIJSTVO, PRIDELAVA HRANE IN PODNEBNE SPREMEMBE. BI NAS MORALO ZANIMATI, SKRBETI?

Prvega februarja smo se dijaki drugih letnikov izbirnega predmeta Študij okolja udeležili spletnega strokovnega srečanja LIFE ViVaCCAdapt, na katerem smo prisluhnili rešitvam prilagajanja kmetijstva na podnebne spremembe v Vipavski dolini. V prvem delu so nam spregovorili strokovnjaki različnih področij. Drugi del je potekal v obliki pogovora, kjer so predavatelji odgovarjali na vprašanja. Razvila se je zanimiva razprava, na kateri smo se dotaknili širše problematike.

Na seminarju smo se naučili veliko novega, na primer, da je možnost ugotavljanja vsebnosti vode v zemlji z raziskavami pomembna, saj se s spremembami v podnebjem spreminja tudi količina padavin, ki ima vpliv na kmetijstvo in pridelke. Zanimivo se nam je zdelo, da ima Evropska unija v načrtu do leta 2030 zmanjšati izpust CO₂ za 55 %, kar se nam zdi zelo optimistično.

Najbolj nas je pritegnila predstavitev projekta SPON, saj je vključevala zanimive in poučne kratke filme, ki so na

enostaven in razumljiv način razložili projekt tako, da smo ga razumeli tudi „nestrokovnjaki“.

Zanimivo je bilo slišati različne poglede na prej omenjeno problematiko s strani strokovnjakov.

Pomembno se nam zdi, k čemu vse lahko pripomoremo s posaditvijo le enega pasu drevja in grmičevja. Z zasaditvijo te zelene protivetrne ograde lahko preprečimo vetrno erozijo prsti in prekomerno izhlapevanje vode iz tal. Obenem protivetrne zelene ograde predstavljajo zaščito za prostoživeče živali (ptice, sesalce, žuželke ...), ki imajo tam svoj življenjski prostor.

Mlajše generacije se bomo morale v prihodnosti tudi same soočati s takšnimi in hujšimi problemi, zato je sodelovanje na takih srečanjih koristno, da smo seznanjeni z aktualno problematiko in se bomo v prihodnosti znali pravilno odločati. Ponosni smo, da se ajdovska občina zelo trudi in aktivno vključuje v podobne projekte v skrbi za trajnostni razvoj.

Njen namen je, da bi občani tudi v prihodnosti živeli v enako dobrih razmerah, kot živimo sedaj, ali celo boljših. Menimo, da bi se morale tudi druge občine zgledovati po naši, saj s takimi projekti ne prispevamo samo k okolju, ampak tudi družbi.

V kmetijstvo se je potrebno znova in znova poglobljati in ga prilagajati, saj smo odvisni od podnebja in podnebnih sprememb. Za to je potrebno veliko znanja in raziskovanja, saj je na tem področju še veliko prostora za napredek in izboljšave, če si želimo v bodoče zagotoviti dovolj primerno kvalitetne hrane.

Potrebno je tudi sodelovanje strokovnjakov z različnih področij, da bi s skupnimi močmi in znanji našli še veliko podobnih trajnostnih rešitev za naše okolje, našo občino, državo, naš planet. Veseli me, da so se ideje spremenile v dejanja prav v Vipavski dolini, ki je tako lahko za zgled in primer dobre prakse drugim občinam doma in po svetu.

Svoje misli so izrazili dijaki, ki so prisostvovali strokovnemu srečanju. Zbrala in zapisala pa jih je Nena Černigoj, 2. b.

Rok Čebron, 4. b, Zeleno, kako te ljubim

SODOBNI PEKEL

Današnji čas je zelo vihrav. Vedno več je fizičnega in psihičnega nasilja, zmerjanja, zaničevanja, poniževanja, duševnih bolezni ... Ljudje postajamo vse bolj samovšečni, vedno pogosteje vidimo le svoj prav, kar sproža v že tako kriznih časih še dodatne spore.

Sodobni pekel je za marsikoga že ta čas, ko se borimo proti koronavirusu. Vsi si želimo le, da bi se čim prej vrnili v normalno življenje in na polno zaživel. Šele ko pride do takšne situacije, marsikdo spozna, koliko mu v resnici pomenijo vsakodnevne stvari, ki smo jih prej lahko počeli. Zaradi vseh ukrepov, ki se iz dneva v dan spreminjajo, se veliko ljudi počuti ujete. Želimo si videti

Ivana Lišter, 1. d, Naveza

Sodobni pekel je nekaj strašnega za vse nas. Doživljamo ga vsi. V današnjih dneh lahko pekel povežemo tudi in predvsem s koronavirusom. Ljudje namreč zaradi trenutne situacije izgubljajo službe, kar pomeni, da nimajo denarja za osnovne življenjske potrebščine. To marsikomu zagotovo povzroča stiske in strahove.

Če se bo tako stanje nadaljevalo, lahko v prihodnosti pričakujemo kar veliko družbenih problemov, povezanih z revščino ali duševnimi stiskami. Nasilje po družinah se stopnjuje, narašča tudi število samomorov, kar gotovo ni naključje.

Najstniki doživljamo v tem času tudi številne duševne stiske. Veliko časa presedimo pred računalniki in drugimi elektronskimi napravami, kar zagotovo ni zdravo za nas in naš razvoj. Preden se je sploh pojavil omenjeni virus, so nam starši prepovedovali prekomerno uporabo elektronskih naprav, saj je bilo to za nas škodljivo. Zdaj pa kar naenkrat vsi visimo na računalnikih, telefonih in še na marsikateri napravi. Brez teh naprav ne bi mogli imeti pouka na daljavo. Moramo pa tudi vedeti, da marsikdo v naši družbi nima možnosti, da bi mu starši lahko kupili računalnik, tiskalnik, tablico. Na naši šoli so nam pri tem stopili naproti in posodili računalnike dijakom, ki jih niso imeli. A tega gotovo niso bili deležni vsi otroci in mladostniki v naši državi ali širše.

svoje najbližje, jih objeti in z njimi uživati. Krepi se zavedanje, da so odnosi neprecenljiva stvar, za katero bi moral biti vsak hvaležen.

Vsi odnosi pa niso dobri. V tem času se je še poglobila stiska revnejših ljudi, ki se iz dneva v dan borijo za preživetje. Gotovo se na trenutke počutijo, kot da živijo v peklu. Sploh si ne morem predstavljati, kakšno skrb imajo, ko razmišljajo o stvareh, ki se nekaterim zdijo samoumevne. Premišljujejo o tem, kako naprej, kako dobiti denar za topli obrok, kako plačati položnice ... in vse to gotovo vpliva na številne prepire in skrhane odnose za štirimi stenami. Še večji pekel v teh časih preživljajo starši, ki svojim otrokom ne morejo zagotoviti materialnih dobrin ali tehničnih naprav, ki so v današnjem času postale nujno zlo. Želijo si, da bi jim lahko nudili enako kot ostali starši. Sama menim, da so ti ljudje izjemno močni in jih z občudovanjem cenim, saj so hvaležni za vsako majhno dobro stvar, ki jih doleti.

Želim si, da bi bilo kljub težkim časom, v katerih smo se znašli, po svetu manj nasilja, preprirov in osebnih stisk ter več dobrote, razumevanja in hvaležnosti. Tako lahko svet spremenimo na bolje in se začnemo pomikati k raj.

Urška Rijavec, 1. d

Kaj sledi? Izgleda, da sem nam obetajo še hujši ukrepi, kar pomeni, da bomo mogoče dejansko zaprti v hišah in stanovanjih, naše gibanje pa bo omejeno na metre okrog svojih domovanj. Zaradi tega bo vse skupaj še večji pekel.

Kljub vsemu pa je prav, da smo pozitivni in upamo ter verjamemo, da se bomo kmalu vrnili v življenje, kot smo ga poznali pred tem.

Nejc Kete, 1. d

Lana Brezavšček, 1. d, Osamljenost

„KDOR VSTOPIŠ, PUSTI ZUNAJ UPE VSAKE” – DANTE ALIGHIERI

Prijela sem za staro rjasto kljuko ter počasi odprla velika železna vrata. Osupnila sem. Videla sem zapuščen kraj, brez življenja, brez svetlobe. Nebo je bilo prekrito s tako temnimi oblaki, kot jih še nisem videla, po njem pa so švigale strele. Naredila sem korak naprej. Zemlja je bila tako suha, da na njej še plevel ne bi mogel zrasti. Prisluhnila sem. V daljavi sem zaslišala glasove, ki so me nagovarjali. Postajali so vse glasnejši, dokler strela ni udarila v zemljo in naredila razpoko v tleh, ki se je začela širiti. Širila se je hitro in mi v trenutku spodkopala tla pod nogami. Padla sem v temno in mrzlo jezero. Rekla bi, da sem bila kar globoko pod zemljo. Morda nekaj 10 km. Zlezla sem iz jezera ter se ozrla naokrog. Ujeta sem bila v nekakšnem kraterju. Spet sem zaslišala glasove in pred mano se je pojavilo neznano bitje. Kot nekakšen iznakažen človek, ki je bil za tri glave večji od mene. Izgledal je kot senca, obris nečesa velikega in ostudnega. Iztegnil je roko ter mi s tem pokazal smer, v katero naj grem. Vprašala sem ga, kdo je, vendar ni niti pisnil. Odpravil se je naprej, jaz pa sem mu sledila.

Po nekaj urah hoje sva prišla do mostu brez ograje. Previdno sem stopala po njem, dokler nisem prišla do konca, a ko sem se obrnila, mostu ni bilo več. Zdelo se je, kot da nikoli ni obstajal. Tudi sence, ki me je spremljale, ni bilo več. Zgrabila me je panika. So to prividi? Haluciniram? Zaprla sem oči, zadihala in oči zopet odprla. Znašla sem se v mestu. Nisem vedela, katero mesto je niti v kateri državi sem. Pravzaprav sem bila vesela že zato, ker nisem bila čisto sama in ujeta v tistem kraterju. Videla sem gospo ter jo vprašala, kje sem. Ni mi odgovorila. Hodila sem naprej. Je to kavarna? Vstopila sem ter vprašala, če si lahko sposodim telefon. Nič. Kot da se z gospodom za pultom ne pogovarjam. Nekaj časa sem se še ozirala naokrog, čakajoč pomoči. Nihče se ni zmenil zame, zato sem odšla.

Ko sem se sprehajala po ulicah, sem opazila nekaj nenavadnega. Ljudje so hodili za mano ter me stiskali v kot tako, da so okoli mene sklenili krog. Vsi so bili oblečeni v temna oblačila, ko pa sem jih želela pogledati v oči, so bili njihovi obrazi prekriti z belimi maskami. Preplaval me je nebrzdan strah. V trenutku je zapihal hladen veter in nebo so prekrili črni oblaki. Ljudi je bilo vedno več in postajali so vedno večji. Pričela sem kričati in jokati. Obup in nemoč sta krčevito objela moje telo, da sem se sesedla na tla. Glavo sem potisnila v roke in čakala. Tak je torej konec?

Po nekaj trenutkih pa sem zaslišala šum. Previdno sem dvignila glavo in se močno razveselila, da končno vidim nekaj znanega. Bila sem na pomolu pred kamnito hišo, kjer z družino preživljamo dopust. Stala sem na starem zidanem pomolu ter gledala, kako bo sonce kmalu zašlo za oddaljenim obzorjem. V ozadju se je predvajala dalmatinska glasba in v tistem trenutku sem bila popolnoma mirna, brez skrbi. Sonce je zašlo in v trenutku, ko ga ni bilo več, se je glasba ustavila. Opazila sem, da se nekaj dogaja z morjem. Bila je oseka, vendar česa takega še nikoli nisem videla. Morje se je začelo izsuševati.

Lana Brezavšček, 1. d, Pekel

Zopet je zapihal ta strašen mrzel veter in nebo se je spet obarvalo sivo. V trenutku morja ni bilo več in ostala je le suha zemlja z nekaj školjkami. Prisluhnila sem. Nisem slišala ne galebov, ki so pred tem leteli nad morjem, ne otrok, ki so plavali in se igrali na bližnji plaži. Niti glasbe, ki se je predvajala na starem radiu. Objela me je smrtna tišina. Tudi vetra ni bilo. Niti piša. Iz oči se mi je spustila solza, saj nisem mogla verjeti, da morja ni več, niti tega, da ni glasbe.

„Kako je to mogoče!?” Začela sem kričati sama nase. Moje kričanje pa so v trenutku preglasili še glasnejši, celo nečloveški glasovi. Zveneli so bolj kruti, bolj jezni kot tisti prej. Veter se je nato spet vrnil in preobrazil v orkan, zaprla sem oči in čakala, da me bo odneslo.

Po nekaj trenutkih sem v roki začutila nekaj hladnega, kot nekakšno železo. Odprla sem oči in nisem mogla verjeti! Bila sem tam, kjer se je vse skupaj začelo – na začetku. Stala sem pred starimi vrati in držala rjasto kljuko.

Zoja Volk, 1. e

„KDOR VSTOPIŠ, PUSTI ZUNAJ UPE VSAKE” – DANTE ALIGHIERI

Zvečer se uležem v svojo posteljo in zaprem oči. Utruje-na od šolskih obveznosti začnem kmalu toniti v spanec. V mojih mislih se začnejo izrisovati prve kapljice današnjih sanj, ki dobivajo iz trenutka v trenutek jasnejšo podobo. Kar naenkrat se znajdem pred visokimi skalnatimi vrati. Temne so in spolzke, po njih se cedijo kapljice hladne vode. Razmišljam ... Bi jih odprla? Strah me je. Vseeno primem za staro železno kljuko.

Odpiram jih čisto počasi. Ko jih odprem, skozi završi črna megla v oblaku dima, prepojena s kriki sovražstva, in pobegne, odleti kakor ptica v svobodo. Temu sledi popolna tišina. Krčevito se upognem ob spoznanju, kaj sem storila. Odprla sem vrata pekla in spustila kaznjence na svobodo! Zdaj tavajo po svetu, v želji, da vse spremenijo. V meni pa nenehno odmeva občutek krivde. Kaj sem storila? Zakaj? Kaj mi je bilo? Odločno, a še vedno nekoliko v strahu, stopim v velik prostor. Če bi stopila v savno, bi ta imela preveč stopinj. A tu je še topleje, vse je vrelo, pot lije z mene. Ozrem se naokrog. Na devetih stebrih gorijo ognji, na sredini vidim žarišče lave, okrog in okrog pometane verige, sulice, vile. Na klopih leže oguljeni rogovi. Vse je iz opeke. Na vrhu stropa opazim majhno luknjico. Prihaja iz nje svetloba? Nisem čisto prepričana, zato se odločim, da pogledam. Vidim anjele, svetnike, ki prepevajo? Da, skozi luknjo v stropu vidim raj, nebesa. Vsi se zabavajo, pojejo. Imajo se radi, nikjer ni niti trohice sovražstva. Joj, res ne želim ostati tukaj.

Ko tako nekaj časa strmim v nebo, me spet prevzame silna in močno kljuvajoča krivda. Spomnim se na zlobneže, ki sem jih spustila iz pekla. Kako si želim, da bi bila to le nočna mora! Kar naenkrat se vrata začno spuščati,

robida jih ovija s svetlobno hitrostjo. Iz grla se mi izvije krik: „Neeeeeeee, jaz si ne želim tu ostati za vedno!” Tečem, kolikor hitro morem. Končno zbežim ven, komajda mi uspe pobegniti.

Kaj naj pa sedaj? Svet je tako velik, kje naj jih najdem? Skoraj obupana, a vseeno odločena, da popravim svojo napako, se odpravim prosit prijatelje za pomoč. Ko želim narediti korak naprej, se mi noga zatakne ob eno izmed robid, ki so že zasenčile vrata. Sedaj sem ujeta. Ne morem pobegniti. „Neee!” Kričim, kličem na pomoč, ko se pred mano v megli pojavi podoba. Vidim le obris postave, silhueto, ki se iz trenutka v trenutek veča. Bliža se mi. Obrisi dobiva vedno jasnejšo podobo. Je to hudič? Sploh ne vem, kaj naj. Tako me je strah, da ne vidim več rešitve. Razmišljam ... barabe sem spustila na svobodo – jim bo uspelo vse obrniti na zlo? No, sama upam, da ne, ker tu spodaj res ni preveč lepo. Kar naenkrat spet zaslišim krike, tuljenje in pred očmi se mi izrisuje vse mogoče trpljenje. Tako se prestrašim, da spet začnem kričati, tulim na vso moč, da bi me le kdo slišal. Kar naenkrat se vse spet zamegli, pomanem si oči in ob sebi zagledam starše.

Bile so le sanje. Kako si oddahnem! Pogledam na uro, ki visi na stropu. „Neee, šele štiri zjutraj je!” Vem, da moram nazaj zaspati, ker je potem šola, ampak to so bile najbolj grozne sanje – kaj če jih spet sanjam? Daj no, sedaj me je pa strah!

Lia Bajec, 1. d

Nina Kariž, 2. e, Med peklom in rajem

JEZIK KOT TEMELJ OBSTOJA

Materni jezik je ena temeljih prvin našega življenja, pa naj je to slovenščina ali katerikoli drugi. Prežema naše misli, čustvovanje, doživljanje in določa naš obstoj. Iz bogate zakladnice slovenske kulture še širijo številne misli o pomembnosti in lepoti jezika. O slovenskem jeziku je Ivan Cankar zapisal verjetno eno najbolj poznanih doživljanj naše besede:

„... bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo — ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj. Vesel slovenski jezik, pozdravljen iz veselega srca!“

Temu se je pridružil tudi Cankarjev bratranec, prav tako pomemben slovenski ustvarjalec, Izidor Cankar, in zapisal: *„... o slovenščina, ti jezik vseh jezikov ..., ti gibčni veter vonjivih blagoslavij, ti čista jasnost, bolj čista od jutranje prozornosti neba, ti žlahtni sok, sladek in opojen kot staro vino ...“*

Zgornjim razmišljanjem pritrjuje tudi literarni ustvarjalec Ivo Svetina, ki poudarja, da *„jezik ni le sredstvo sporazumevanja, ampak temelj, na katerem neko občestvo gradi svojo samoprepoznavnost, samozavest, svojo duhovno podobo: umetnost in kulturo.“*

In kaj o maternem jeziku in pomembnosti njegove ohranitve menijo mladi? Ali skrb za jezik, ki je oblikoval vsakega med nami in stkal vezi širše narodne skupnosti, res upada? Bodo lepo slovensko besedo vsak čas zamenjale tujke? So mladi, ki bodo gradili prihodnost naše jezikovne podobe, do maternega jezika res tako brezbrizni, kot jim očitamo odrasli?

Svoje doživljanje materinščine so ubesedili dijaki 1. letnikov predšolske vzgoje.

Za ljudi, ki so se rodili v Sloveniji, je slovenščina njihov materni jezik. Torej, tudi moj. V tem jeziku praznujemo in se veselimo. Materni jezik nas povezuje z državo, v kateri smo se rodili, in njeno kulturo. Ko ga govorimo, izražamo svoj ponos in ljubezen do domovine. Osebnostno mislim, da če opustiš svoj materni jezik, ob tem izgubiš tudi del sebe, saj te izražanje v tem jeziku izpopolnjuje. Današnji odnos mladih do maternega jezika pa je slabši, kot je bil včasih. Na to ima velik vpliv svetovni splet, ki nas povezuje z ljudmi iz različnih držav. Po eni strani je to zelo dobro, saj tako otroci in mladi lažje spoznajo različne kulture, vendar moramo poskrbeti, da imajo tudi dovolj stika s svojim maternim jezikom. Najboljše rešitev za ohranjanje jezika vidim v branju knjig. Zelo pomembno je, da jih beremo v svojem maternem jeziku, saj bo to pripomoglo k bogatenju našega besednega zaklada in zavedanju pomembnosti lastnega jezika. Pomembno je tudi, da se med seboj pogovarjamo in skupaj usvajamo lepote našega slovenskega jezika.

Zoja Miklavčič, 1. d

Slovenščina je moj materni in posledično zame najlepši jezik. Združuje nas in krepi našo povezanost. Vsak posameznik ima svoj materni jezik, ki ga spremlja od rojstva. Prav zato bi ga moral vsak izmed nas spoštovati in ohranjati. Zdi se, da nam je, mladim, za svoj jezik vseeno, saj uporabljamo veliko tujk iz angleščine ali drugih jezikov. A to ni res. Materni jezik nam vseeno veliko pomeni, saj v njem čustvujemo, sanjamo, se učimo in tako tudi širimo znanje in jezik naprej. Zase vem, da ga bom vedno cenila, saj se z njim sporazumevam s starši, prijatelji, učitelji – s tistimi, ki mi pomenijo največ.

Mia Dekleva, 1. e

Materni jezik je pravo bogatstvo vsakega človeka. Spremlja nas povsod. V njem mislimo in doživljamo tisto najbolj skrito. Materni jezik je zelo pomemben, zato ga je treba ohranjati in spoštovati. V preteklosti smo bili Slovenci večkrat del drugih oblasti. Na primorskem ozemlju je najbolj boleč spomin naših prednikov na italijansko okupacijo. Najbolj kruto dejstvo tistega časa je, da se v slovenščini niso smeli pogovarjati niti v svojem lastnem domu, saj so vojaki hodili od hiše do hiše in kaznovali ljudi, ki so se, čeprav v zasebnem okolju, pogovarjali v svojem maternem jeziku. Ob misli na to se mi spoštovanje slovenščine vsakič poveča.

Lana Brezavšček, 1. d

Rok Čebren, 4. b, Popoldanska kavica

Tudi meni materni jezik pomeni veliko. To je jezik mojih staršev in vseh mojih prednikov, ki so se za ta jezik tudi borili in trpeli. Naravno je, da se jezik skozi čas spreminja, preoblikuje in tako bo tudi v prihodnosti. Mislim, da se bomo vse manj učili številnih tujih jezikov in bomo uporabljali le tistega, ki ga govorijo po vsem svetu, svoj materni jezik pa bomo vse bolj opuščali. Tu vidim težavo. Globalni jezik namreč ne more biti tako oseben, kot je materni. Na splošno ljudje danes ne razmišljajo o tem. Da je materni jezik pomemben, bi se morali zavedati vsi, saj bi ga le tako lahko ohranjali in s tem preprečili njegovo pozabo.

Nina Pavšič, 1. č

Moja najljubša beseda je ljubim, ker se mi zdi zelo izvirna in globoka. In slovenščina, ki je tudi moj materni jezik, vsebuje ogromno takih besed. Vem, da moram biti ponosna na svoj materni jezik. Kljub mnogim tujkam, ki sestavljajo govor današnjih mladih, menim, da mora vsak posameznik znati pravilno uporabljati svoj materni jezik in ga tudi predajati naprej naslednjim generacijam. Če bo vsak predajal svoj materni jezik naprej in izpostavljal njegovo pomembnost, se bodo jeziki ohranili, če pa se pomembnosti svojega jezika ne bo prenašalo naprej, bo ta kmalu izumrl.

Manca Golob, 1. e

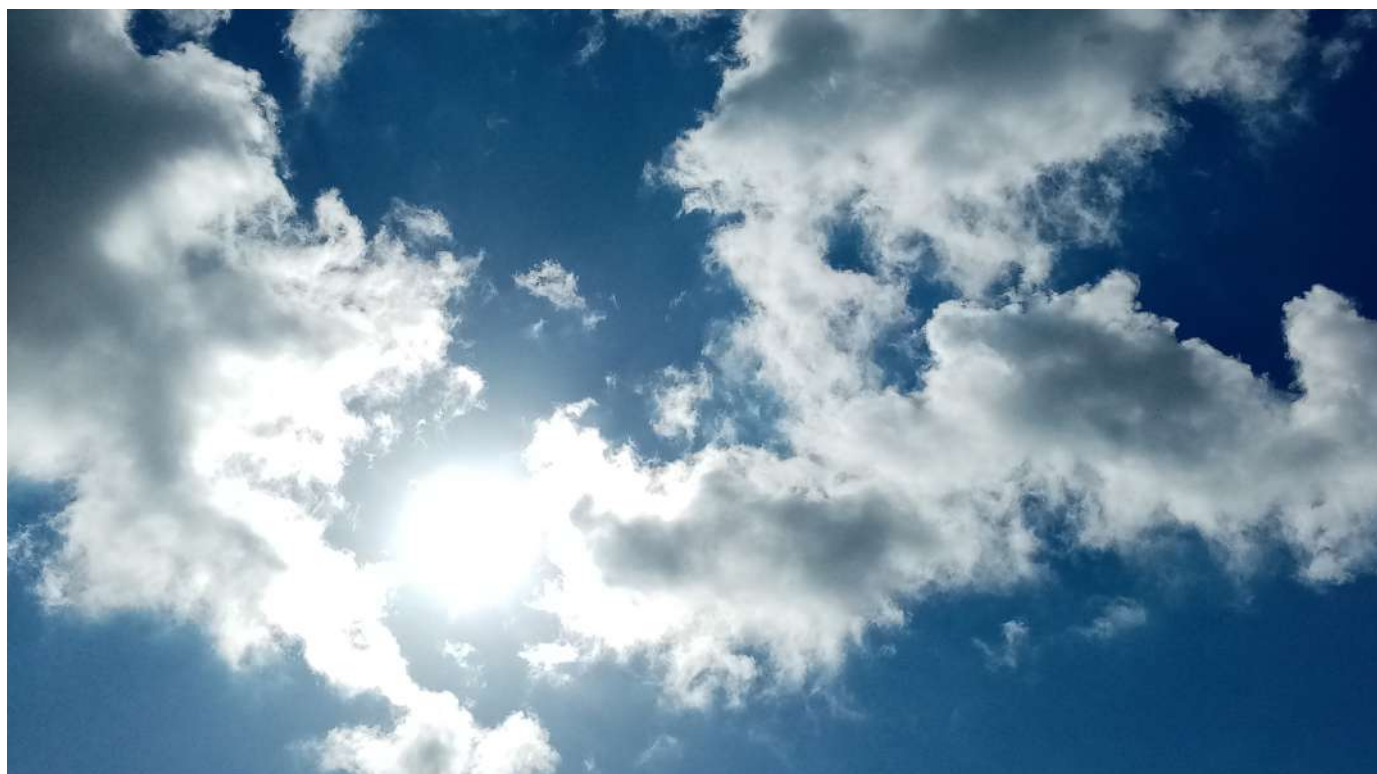
Materni jezik igra v življenju vsakega posameznika posebno vlogo. V njem se lahko svobodno izraža in izrazi svoje misli, ki jih morda z drugim jezikom ne uspe. Jezik krepi narod, njegovo narodno zavest in ljudi združuje v celoto, v skupino s skupnimi pravili sporazumevanja.

Zame je materni jezik tisti, ki ga lahko svobodno uporabljam, ki mi daje možnost, da se bolje razumem z ostalimi in se lažje izražam. Všeč so mi tudi drugi jeziki, ker so lepi, zanimivi in mnoge odražata poseben naglas in izgovorjava. Ker je zavedanja o pomembnosti maternega jezika premalo, menim, da bo naš jezik v prihodnosti morda zamrl ali pa ga bo uporabljalo manj ljudi. Če ne bomo slovenščine ohranjali in se je učili še naprej, je velika verjetnost, da jo pod težo drugih, prevladujočih jezikov, izgubimo.

Rebeka Lampe, 1. č

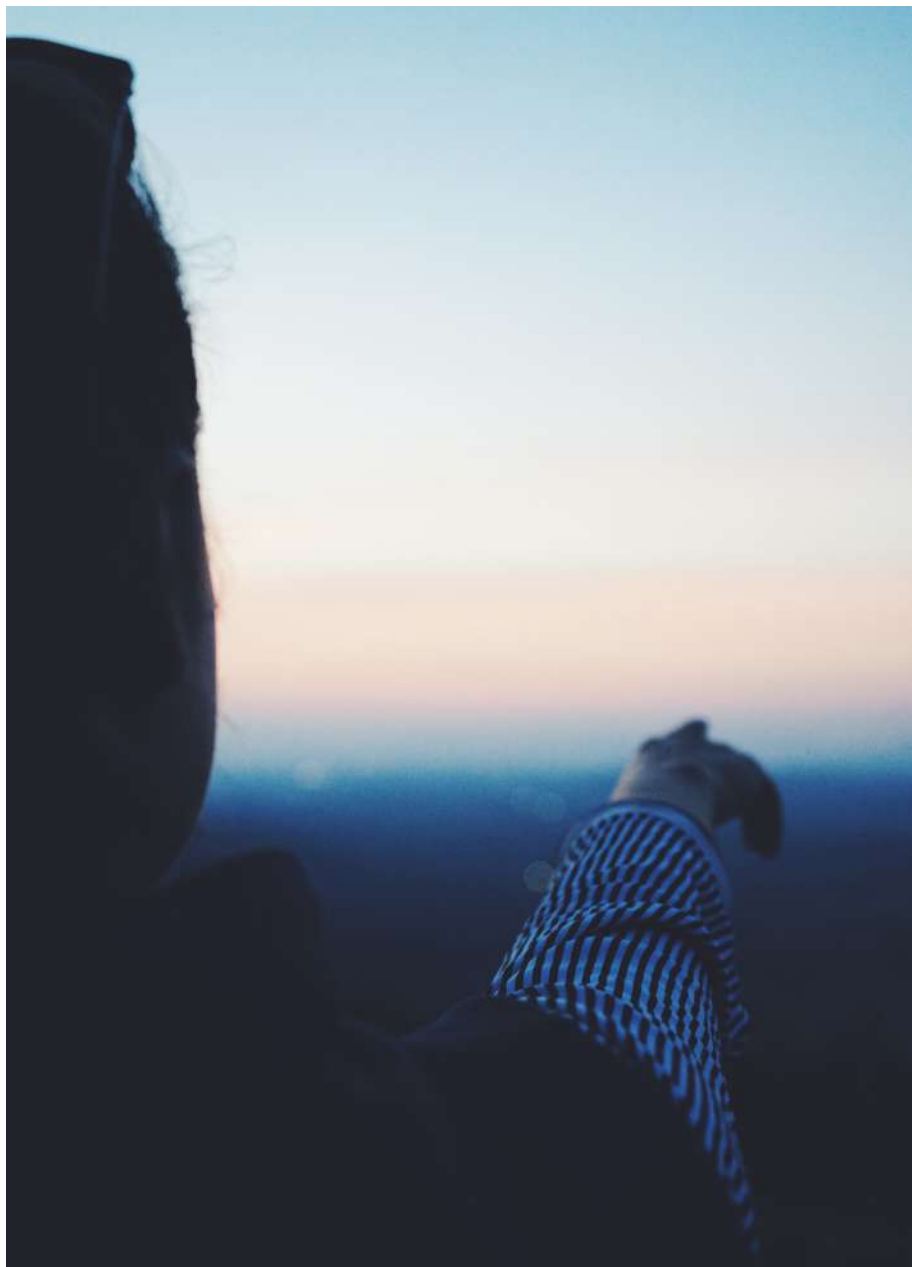
Slovenski jezik mi je zelo pri srcu. V njem sem izgovorila prve besede, z njim sem gradila nova in prva prijateljstva in nekatera od teh so še vedno trdna. Kljub temu mi moj dedek velikokrat reče, da nisem dovolj ponosna na svoje državljanstvo in bi z jezikom gotovo drugače ravnala, če bi živela v njegovih časih. Dolgo nisem razumela, kaj mi želi s tem povedati, a zdaj, ko odraščam in bolj odprto razmišljam, vedno bolj razumem. V preteklosti so se ljudje borili, da bi postala Slovenija samostojna država in bi imeli pravico do prostega govora. Tega se danes ne zavedamo dovolj. Menim, da naša generacija oziroma na splošno mladi ne cenimo svojega jezika, uničujemo ga s tujkami, ki jih sedaj že nezavedno uporabljamo v vsakdanjem govoru. Seveda ne bomo kar spremenili načina govora, saj so tujke postale del našega sporazumevanja in osebnosti. Lahko pa bi se potrudili, da bi zmanjšali uporabo teh besed. Ne samo na šoli, temveč tudi v prostem času in na socialnih omrežjih, ki so zdaj velik del našega življenja.

Maruša Mikuž, 1. e

Lia Bajec, 1. d, Oblaki, kam hitite?

Pogled nazaj, pogled naprej

Rok Čebren, 4. b, Tam daleč

IN KAM SEDAJ?

Ni ga človeka, ki se ne bi spraševal o svoji prihodnosti, dvomil v svoje odločitve, se jih celo bal sprejeti. V obdobju srednje šole so mnogi dvomi in pomisleki usmerjeni v izbiro nadaljnjega šolanja. Četudi nekateri v srednjo šolo vstopijo s trdnim vedenjem o tem, kaj želijo v življenju početi, večina to še išče. Čas štirih let je lahko izjemno turbulenten, zato se želje o karieri pogosto tudi spremenjajo.

Sama sem v prvi letnik vstopila brez jasne vizije, kam želim po srednji šoli. Tolažila me je misel, da so pred menoj še dolga štiri leta. Toda zavedala sem se, da se moram dobro spoznati, če se želim prav odločiti. Sprva se mi je zdelo, da gre moja prihodnost v naravoslovne vode, v drugem letniku sem postala navdušena nad psihoterapevtskim delom. Bila sem prepričana, da sem našla svoj sanjski poklic. Želja po tem pa je v daljšem časovnem obdobju in ob razvijanju osebnosti začela usihati in spet sem se znašla na začetku.

Zato sem se odločila, da si zastavim kriterije, ki jih mora izpolnjevati opravljanje določene službe. Šele takrat sem resnično spoznala, kako malo o različnih poklicih sploh vem in kako so moji pogledi polni nekih stereotipnih predstav in predsodkov. Tako postanejo vsi mikrobiologi celo življenje zaprti v svoje laboratorije, pravniki preživljajo svoje delavnike na sodiščih, gradbeni inženirji so le moški, ki delajo na gradbiščih, in prevajalci tisti, ki tiščijo nos v slovarje.

Dejstvo je, da v veliki večini ne moremo priti v stik s pravo naravo nekega poklica. Ogromno informacij nam posredujejo filmski zaslони, kjer je realnost popačena. Vidimo posameznike, ki so tako zadovoljni s svojim delom, da razglashajo le svetle točke nekega poklica, in drugo skrajnost, ljudi, ki svoje delo tako sovražijo, da dobrih plati svoje stroke ne vidijo. Poleg tega se naši pogovori mnogokrat sučejo le v omejenem krogu ljudi, ki opravljajo nek poklic. Poznamo enega pravnika, enega mikrobiologa ter enega psihoterapevta in prav to nam zastira celotno sliko.

Ko sem se začela tega zavedati, sem začutila strah pred napačno odločitvijo. Postavljala so se mi vprašanja, kaj bi se zgodilo, če mi izbran program ne bi bil všeč, če šele v praksi ugotovim, da nimam osebnostnih lastnosti za neko delo. Strah se je tako razplamtel, da sem razmišlja-

nje o izbiri študija za nekaj časa opustila. Sledilo je obdobje karantene, domačega šolanja in preživljanja časa s svojim jazom, ki smo ga zdaj izkusili bolj kot kadarkoli prej. Ta čas sem namenila spoznavanju same sebe, svojih močnih področij in šibkih točk, svojih karakteristik in dejanj, ki me veselijo.

Menim, da je veliko vlogo pri izločanju študijskih programov in zavedanju o lastnih ciljih odigralo prav poletno delo, kjer sem spoznavala eno izmed najbolj družbi popačenih strok, ekonomijo. Ko sem uvidela neznanski razkorak med stvarnostjo, s katero se dnevno sooča ekonomist, in sliko, kot jo rišejo mediji in ustvarja ljudsko mnenje, so sem mi odprle nove perspektive. Kar naenkrat sem ponovno začela razmišljati tudi o poklicih, za katere sem vedno menila, da jih ne bi opravljala, ker sem se prepričala v to, da nimam predispozicij ali da to delo preprosto ni zame zaradi previsokih idealov, ki jih postavlja družba.

Od nas, 18-letnikov, se pričakuje, da bomo vedeli, kaj želimo početi celo svoje življenje. Pa še zdaleč nismo dokončno razvite osebnosti. Skupaj z rastjo se prioritete menjajo, želje in cilji spremenijo. S tako malo izkušnjami in majhnim poudarkom na osebnostnem poznavanju je odločitev o vpisu v nadaljnji študij izjemno težka. Izbiramo med morjem programov, univerz, celo držav.

Zagotovo pa veliko vlogo odigrajo tudi pričakovanja družine. Menim, da dijaki pogosto zamenjamo lastna pričakovanja za to, kar od nas želijo naši bližnji. Morda se to v danem trenutku zdi pravilna odločitev, vendar se poslušnost drugim in zanikanje svojih potencialov maščuje.

In spet si zastavim nešteto vprašanj. Kaj bo, če se napačno odločim? Je napačna izbira osebni poraz ali le posledica osebne rasti? Potrebne je veliko samorefleksije in razmišljanja ter zavedanja, da smo v naših izbirah pravzaprav zelo svobodni. Le mirni moramo ostati, se ne obsojati za nekaj, česar v nekem trenutku ne vemo, saj se bo morda že naslednje jutro težava rešila sama od sebe.

Tako danes stojim pred vrati svoje prihodnosti, za katero upam in verjamem, da bo svetla, polna izzivov in spoznanj in prav taka, kot mora biti.

Živa Ceket, 4. b

DOBER DAN, ŽIVLJENJE

Dober dan, življenje. Preprosta besedna zveza, ki ima za vsakega izmed nas popolnoma drugačen pomen. Besedna zveza, za katero si večina izmed nas ne more še prav jasno predstavljati, kaj nam bo prinesla. Kakšne načrte pripravlja življenje za nas? S kakšnimi izzivi se bomo morali soočiti skozi ta „dan življenja“? Bomo kos vsemu ali se nam bo na poti zalomilo? Le nekaj vprašanj, ki se zdijo marsikomu preprosta in nepomembna, zame pa so v tem trenutku ključna. Že odločitev o nadaljnjem študiju je bila zame težka in še vedno se sprašujem, če sem se prav odločila. Ko pa pomislim, kakšne izzive mi bo življenje še prineslo in s kakšnimi vprašanji bom imela opravka, ugotovim, da je to le eno od vprašanj, ki bodo usmerjala mojo prihodnost. Vsa ta leta, ki so, ko pogledam nazaj, minila kot bi mignil, so mi prinesla veliko spoznanj, izkušenj, tako dobrih kot tudi tistih malo bolj grenkih; na mojo pot je stopilo veliko ljudi, ki so postali del mojega življenja.

Moji spomini segajo v leto 2017, ko smo se 1. septembra podali na novo, nam neznano pot. Vstopili smo v novo okolje, se zazrli v nove, prej neznane obraze, s katerimi smo skozi vsa ta leta sklenili prijateljstva, pridobili znanje in nove izkušnje. Nastopili so prvi testi in ustna ocenjevanja ter z njimi ocene. Z nekaterimi sošolci smo postali res dobri prijatelji. Nadaljnja leta šolanja so našo povezanost le še okrepila. Trenutke žalosti, obupa in razočaranja so vedno večkrat nadomestili zabava, smeh in občutek navezanosti drug na drugega. Enako velja za tiste trenutke, ko smo bili na tleh, a smo s pomočjo družine, sošolcev in naše razredničarke Damjane Plešnar znova vstali in zažareli v soju naših odprtih, radovednih in neskončno pozitivnih misli. Hitro smo napredovali,

odraščali in zoreli. Kar naenkrat pa smo se znašli v četrtem letniku. Ob koncu srednješolskega izobraževanja so občutki mešani. Od obžalovanja, kaj vse bi lahko še storili in doživeli v preteklem letu, ki nam je bilo zaradi epidemije „odvzeto“, pa vse do veselja, saj je konec srednje šole pomemben mejnik v življenju nas, mladih posameznikov, ki vedoželjno in pogumno zremo naprej. Ena izmed večjih odločitev v dosedanem času življenja je padla: odločiti smo se morali, kje bomo nadaljevali pot do znanja. Mislim, da je vpis in vstop na fakulteto eno najlepših obdobj našega življenja. Je odraz odraslosti, zrelosti, je korak k delu, ki ga bomo opravljali vse življenje. Verjamem, da bomo v prihodnjih letih doživeli veliko vzponov in padcev, vendar sem se v srednji šoli naučila, kako samostojno in uspešno reševati probleme, ki me doletijo. Naučila sem se zavzeti zase, pa tudi za razred, in se boriti za svoj prav. Zagotovo pa so bila leta, preživeta na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina, polna dogodivščin, ki bodo za vedno ostale v mojem spominu.

Dober dan, življenje, smo v štirih srednješolskih letih večkrat izgovorili, saj smo skozi vsako leto stopali prek novih preizkušenj in težav, a smo vse uspešno premagali. V teh letih smo si nabrali veliko moči, da bomo lažje zakorakali življenju naproti. Življenje nam kliče, dober dan, in nas vabi naprej po svoji poti. Kljub vsemu je težko narediti nov korak in pustiti vse za seboj, a brez preizkušenj bi bilo življenje enolično, dolgočasno.

Velikokrat se zvečer, ko ne morem zaspiti, spominjam vseh trenutkov in sama sebe zasačim z nasmehom na obrazu. Kam jih bom shranila? Bodo ob vstopu v nov „dan življenja“ izpuhteli? Priznam, tega me je še kako

strah, vendar verjamem, da mi bodo tisti najljepši za vedno ostali v srcu; prav tja pa se bodo že z mesecem oktobrom začeli shranjevati novi, ki bodo v meni prav tako vzbujali nepopisne občutke. Tako torej z novimi pričakovanji na stečaj odpiram srce novim nepozabnim izkušnjam, trenutkom in veselo pričakujem snidenje z novimi ljudmi, ki bodo spremljali moj korak na poti življenja.

Ema Kodelja, 4. d

Lia Bajec, 1. d, Sotočje Hublja in Lokavščaka

SLOVO ČETRTOŠOLCEV DRUGE KORONAGENERACIJE

Naša skupna pot se počasi končuje. Četudi se nam je obetalo posebno leto, polno izzivov, spoznanj in pomembnih odločitev, druženja, zabave ter ustvarjanja lepih spominov na srednješolske čase, so stvari ubrale drugo pot. Ponovna karantena je vse skupaj obrnila na glavo in čeprav so nam obljubljali hitro vrnitev v šolske klopi, smo iz dneva v dan ugotavljali, da bo nov način dela moral postati navada.

Prikrajšani smo za veliko dogodkov. Eden izmed teh je zagotovo maturantski izlet, o katerem večina dijakov sanja že od začetka srednje šole. Prav tako smo morali odpovedati mnoge druge ekskurzije, terenske vaje in ostale dejavnosti. Kot kaže pa bomo letos prikrajšani tudi za maturantski ples, enkratni dogodek, ki v vsakem posamezniku pusti poseben pečat. Morda pa se bomo vendarle lahko vsaj v živo poslovili.

Kljub življenju in pouku v nenavadnih razmerah smo ustvarili mnogo nepozabnih trenutkov, ki se bodo nekoč mlajšim generacijam zagotovo zdele zanimive. Povezuje nas skupno doživljanje tega nepričakovanega stanja.

Sprememba, ki morda na prvi pogled prinaša le skrbi in negotovost, ima lahko tudi pozitivno plat. Tako nas je delo na daljavo prisililo v boljšo organiziranost.

Karantena nam daje možnost, da se posvetimo dejavnostim, ki smo jih prej morda zanemarjali. Več pozornosti lahko namenimo našim najbližjim. Gradimo na sebi, svojih kompetencah in se kot že skoraj odrasli zavedamo odgovornosti svojih dejanj. Z vsakodnevno fizično aktivnostjo krepimo zdravje, kar je sedaj še toliko pomembnejše. Zagotovo je vse skupaj velik plus tudi za ljubitelje spanca, ki zjutraj težko vstanejo, saj se nam ni treba že navsezgodaj po mrazu odpravljati na avtobus.

Ne glede na situacijo matura ostaja. Kakor vse dosedanje generacije bomo tudi mi morali pokazati znanje zadnjih štirih let. Skrbi nas, če bo delo na daljavo pustilo posledice. Poleg mature je pred nami še en pomemben korak, in sicer vpis na fakulteto. Odločitev izbrati pravo smer večini dijakov predstavlja velik stres. Nastala situacija pa je vse skupaj otežila. Smo generacija brez jasne predstave o nadaljnjem poteku našega šolanja. Ne moremo vedeti, ali nas jeseni čaka normalen začetek novega poglavja ali bo tudi ta zaznamovan z nevzdržno situacijo epidemije koronavirusa. Kljub trudu in vsej pozitivni naravnosti ostajamo v neprijetni negotovosti.

Maruša Blaško, Lara Mrevlje, Lucija Zorn, 4. a

ŠOLANJE NA DALJAVO

1. septembra 2020 se je za vse nas „prvošolce“ začelo novo poglavje življenja. Nova šola, novi profesorji, novi sošolci ... S pričakovanji, veseljem, a tudi s strahom smo prvega septembra prvič prestopili prag Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina.

Natalija Bajc, 1. b, Zimska idila

Minili so prvi tedni pouka, sprejemali smo nov način dela, spoznavali naše profesorje, sošolce in med sabo stkali že številne prijateljske vezi, ko je epidemija zaprla tudi vrata naše šole. Že drugič je naš največji, neločljivi pripomoček postal računalnik. Prijatelji so sicer lahko z mano vsak trenutek preko omrežij, vendar pa z njimi ne morem popiti vroče čokolade, z njimi ne morem deliti stopinj po čudovitem ajdovskem placu, zaviti v knjižnico, z njimi ne morem klepetati, se prešerno smejeti, včasih tiho skrbeti ...

Ker je vse drugače, sem morala poiskati stvari, ki mi nadomestijo vse to. Le skozi vrata je bilo treba stopiti in videti nebo, strm, a čudovit Kovk, ki se bohoti nad našo hišo, zaznati sončni zahod v dolini pod nami, slišati ptice v bližnjem grmovju, ujeti decembrske snežinke in stopati po zasneženi pokrajini, počakati na trenutke sinjine, žarečega neba in jih ujeti v posnetek. Wayne Dayer je napisal: „Če spremeniš način, kako gledaš na stvari, se stvari, na katere gledaš, spremenijo.“

Umik za stene naših hiš in blokov je od nas terjal drugačen pogled na stvari in ob vsem tem, kar beži mimo nas, sem hvaležna za vse, kar sem v tem času odkrila. Četudi nam je na trenutke težko, naj upanje na boljše čase ne izzveni.

Natalija Bajc, 1. b

IZ ZNANEGA V NEZNANO

Vsak začetek je del poti, ki nas vodi do cilja. In vsaka pot se začne z enim samim korakom. Korakom v neznano. Temeljno je zavedanje, da je ključna pot in ne cilj. Pot je namenjena rasti, gradnji, učenju in zorenju.

S prihodom iz varnega zavetja materinega telesa smo vstopili v povsem novo, do tistega trenutka nepoznano izkustveno sfero. Pred vsakim izmed nas se je izoblikovala pot življenja, prepredena z mnogimi križišči, stranskimi potmi in tudi ovirami. Skozi te prehode človek krepí svojo odločnost, pridobiva na vztrajnosti in gradi izkušnje, ki ga ženejo naprej ter mu vzbujajo željo po vedno novih spoznanjih. Ta pa gradimo le, če se odločimo, da se bomo vedno znova podali v novo in nepoznano. V življenju je takšnih novih situacij nešteto in vsaka sestavlja delček mozaika našega življenja. Lepilo, ki spaja ta mozaik, je znanje, pridobljeno in na novo usvojeno. Tako se znano in novo ves čas povezujeta in dopolnjujeta.

Bistvo življenja ni samo enosmerna hoja naprej. Treba se je tudi ustaviti, si oddihniti, uživati v trenutku, tudi pogledati nazaj in ovrednotiti doseženo. A postanek ne sme trajati v večnost, saj je naša narava nagnjena k le-

žernosti, zaradi česar lahko hitro zaspimo na lovorikah doseženega. Na poti življenja je torej potrebno stalno stremljenje naprej, ki naj predstavlja temelje za prihodnje uspehe. Ob tem razmišljanju se vprašam, kje sem zdaj jaz. Gradnja temeljev, ki smo jih ustvarjali zadnja štiri leta, se počasi približuje koncu. Čas je, da pogledam na prehojeno pot in usvojeno znanje. Fizično sicer zapuščam znano, a z izkušnjami in spomini, ki so se globoko usidrali vame, bom ponovno začel s postavitvijo novih temeljev ter se premaknil na poti življenja naprej.

Nova pot bo prinesla nova poznanstva, a stare vezi bodo ostale. Nanje se bom lahko oprijel v trenutkih pretresov, dvomov in morebiti tudi napak. Vsak na svoji poti, a še vedno združeni z enakim znanjem in vrednotami, ki smo jih pridobili in izoblikovali preko teh štirih let, bomo stremeli k svojim ciljem.

Matija Štrukelj, 4. b

OB KONCU SREDNJEŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

Moja pot na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina se je začela s 1. septembrom 2017. Spomnim se, kako sem bila nemirna, a hkrati vesela in brez kakršnihkoli pričakovanj. Vedela sem, da vstopam v novo poglavje življenja. Takrat pravzaprav še nisem bila odločena, kaj bi v resnici rada počela in zato sem se odločila, da dam priložnost tej šoli. Otroke sem vedno imela rada, nisem pa se še „videla“ v tem poklicu. Vendar se je vse spremenilo, ko sem vstopila v to šolo – številna predavanja, povezana z vrtčevskimi aktivnostmi in praksa v vrtcu so me prepričali, da si tega res želim.

Skozi vsa ta leta smo se udeležili številnih športnih in kulturnih dejavnosti. Sodelovali smo z vrtci in jim v knjižnici organizirali bralne urice. Spomnim se, kako me je bilo vedno strah nastopanja pred ostalimi, vendar sem ugotovila, da je pred otroki to nekaj popolnoma drugačnega. Šola mi je dala veliko novih znanj, od igranja meni še ne poznanih instrumentov, izdelovanja naravoslovnih škatel, pa do učne snovi, ki mi bo prišla prav pri poklicu v prihodnosti. Všeč mi je bilo tudi, da so nas profesorji lepo sprejeli. Čeprav je vsak od nas drugačen, je bil vseeno sprejet takšen, kakršen je. Še posebno sem hvaležna za našo razredničarko Damjano Plešnar, ki nam je vsa štiri leta stala ob strani in nas bodrila tudi v najtežjih trenutkih. Šola je kar se da upoštevala naše želje in se ravnala po njih.

Sam program ni bil nikoli dolgočasen, vedno so ga napolnjevale aktivnosti in novi izzivi. Res, da smo bili deležni tudi mnogih stresnih situacij, a smo se kljub temu imeli dobro. Spletli smo veliko novih prijateljskih vezi, ki bodo ostale trdne tudi, ko se bomo spomladi poslovili. Čeprav se nismo vsi odločili nadaljevati šolanja v tej smeri, sem prepričana, da nam je dala Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina veliko uporabnih stvari za prihodnost. Najbolj bom pogrešala čas, ko smo se pripravljali na nastope, prepevali pesmi in se s profesorji nasmejali v razredu. Vsak izmed nas je v tem času odkril del sebe, za katerega ni vedel, da sploh obstaja.

Všeč mi je tudi, da je šola podprla talente vseh dijakov in jim odprla poti za nadaljnje dosežke. V zadnjem letu se je sicer čez noč zaradi pandemije vse zaustavilo, a so se profesorji trudili sodelovati z nami in nam omogočati čim boljše pogoje za usvajanje snovi. Če bi lahko na hitro povzela, kaj vse nam je ta šola dala v teh štirih letih, bi na prvem mestu izpostavila ustvarjalnost, modrost in ljubezen do otrok. Za to bom vsem, ki so me na tej poti usmerjali in vodili, vedno hvaležna.

Anita Kocjančič Malič, 4. d

KAKO SEM ŠTIRI LETA BIVALA IN DIHALA S PILONOM

Kmalu bodo minila štiri leta, odkar sem prvič stopila na Srednjo šolo Venó Pilon Ajdovščina. Spomnim se, kako strah me je bilo prvi šolski dan. Spraševala sem se, ali bodo profesorji zelo zahtevni, ali bo testov in spraševanj precej več kot v osnovni šoli in kakšni bodo moji novi sošolci. Začetni strahovi niso dolgo trajali, saj sem se na nove načine dela kmalu navadila. Ugotovila sem tudi, kako me bogati spoznavanje sošolcev in spletnje prijateljstev z njimi.

Zame so pomemben del življenja na tej šoli predstavljale ekskurzije, na katere smo šli skoraj vsako leto in se še bolj spoprijateljili med seboj. Kako lepe so bile Firenze in koliko stopnic smo morali prehoditi do čudovitega razgleda na mesto! Posebna izkušnja je bila tudi izmenjava z nizozemsko šolo v drugem letniku. Spoznala sem veliko novih ljudi in drugačno kulturo. V tretjem letniku smo lahko v okviru jezikovne ekskurzije obiskali Rim ali Berlin. Nepozabne so bile vožnje s podzemno po Berlinu, pa veličastne palače, božične tržnice ... Lepote mesta so se kar same ponujale.

Moja štiri leta srednješolskega izobraževanja so med drugim zaznamovale šolske prireditve, katerih nepogrešljiv del sem postala tudi sama. Priprave so bile vedno

zabavne. Nikomur ni bilo težko kakšno uro več vaditi recital namesto sedeti pri pouku. Nastopajoči smo tako razvijali svoje retorične sposobnosti in se učili premagovati tremo pred nastopanjem, kar nam bo v prihodnosti gotovo koristilo.

Srednja šola Venó Pilon Ajdovščina me je naučila ogromno in mi dala dobro popotnico za pot v neznano, ki me čaka po opravljeni maturi. Naučila me je kritičnega mišljenja, vztrajnosti, odločnosti, samozvesti, sprejemanja svojih napak in napak drugih, potrpežljivosti ter kako pomembno je, da si vzamemo čas tudi zase. Na tej šoli sem spoznala mnogo novih ljudi, brez katerih si sedaj življenja sploh ne morem več predstavljati. Mislim, da se bom življenja na Pilonu in s Pilonom spominjala kot nepozabne izkušnje, ki me je oblikovala v samostojno osebo, kakršna sem danes.

Tanaja Odar, 4. b

ČE ŽELIM, LAHKO SPREMENIM SVET

Z dijaki 1. letnikov programa Predšolska vzgoja smo se odločili, da večino pisanja krepimo ob razmišljanju o življenjskih vrednotah. Naj nas v teh negotovih časih nagovori zapis enega od dijakov.

Star sem petnajst let in velikokrat razmišljam, kako bi spremenil svet, da bo prijazen za vse ljudi. Želim si brati in slišati o svetu brez vojn, lakote, nasilja, sovraštva, rasizma ... Na televiziji želim gledati obraze srečnih ljudi.

Veliko srečo imam, da o neprijetnih resnicah le berem in slišim in da živim v svobodni državi, med ljudmi, ki me imajo radi. A to še ne pomeni, da se me ljudje, ki so lačni, zatirani, diskriminirani, nesvobodni, ne dotaknejo.

Verjamem, da je na svetu veliko dobrih ljudi, ne morem in ne želim pa verjeti, da obstajajo tudi taki, ki želijo drugemu slabo. To dejstvo zelo težko sprejemam in zato ga

bom spremenil s pozitivnim vedenjem in vero, da se lahko vsak spremeni na boljše.

Odločil sem se, da bom začel pri sebi. Do vseh ljudi bom prijazen. Hvaležen sem za vse, kar imam, in sprejemam dejstvo, da smo si različni. Trenutno je največ, kar lahko storim, da vso svojo energijo vlagam v učenje, ker je znanje tisto, ki mi daje moč, da vsak dan spreminjam svet.

Vsi ljudje sestavljamo svet. Z dobrimi dejanji postane ta boljši in lepši. Vsak posameznik je pomemben, zato svet lahko spremeni čisto vsak.

Matej Lozar, 1. e

RAZBIJANJE STEREOTIPOV ZA STRPNEJŠI JUTRI

Dijaki 3. a in 3. b gimnazije smo se imeli v mesecu marcu pri uri angleščine priložnost virtualno srečati s Slovenko, domačinko, gospo Jasmino Putnik, ki začasno biva v Savdski Arabiji. Srečanje je bilo izvedeno v okviru nedavno obravnavane teme stereotipov, katerih vpliv smo raziskovali prav skozi spoznavanje savdske družbe.

Pred srečanjem smo se dijaki v skupinah poglobili v področja, ki določajo način življenja v tej, za nas eksotični deželi. Osredotočili smo se na vero, kulturo, medije, položaj žensk in tujcev ter na politično ureditev države. Pred srečanjem smo si izoblikovali podobo družbe, ki je socialno precej zaostala za našo. Izpostavili smo slab položaj večine žensk, velike socialne razlike med sloji in velik vpliv vere na politično dogajanje ter zakonodajo. Obenem pa smo izvedeli tudi, da država na teh področjih trenutno doživlja hiter razvoj. Po natančni preučitvi omenjenih področij smo za gostjo pripravili vprašanja, ki smo ji jih predhodno poslali v vpogled.

Naše srečanje smo pričeli s predstavitvijo ugotovitev, ki so se nas še posebej dotaknile. Gostja pa nam je prek fotografij predstavila svoj pogled na omenjene teme, pri čemer je črpala predvsem iz svojih izkušenj.

Ugotovili smo, da imajo tamkajšnji prebivalci zelo bogato kulturo in tradicijo, ki ju skušajo čim bolj ohranяти tudi v modernem času. Izvedeli smo, da je mestno življenje v Savdski Arabiji večinoma precej podobno našemu, velika razlika pa je prisotna v manj razvitih predelih države. Gostja je potrdila nekatere informacije, ki smo jih našli med predpripravo, in zanimivo je bilo slišati njeno stališče. Predstavila je na primer svojo izkušnjo z oblačili v državi, kar nam je pomagalo razumeti, v kakšnem odnosu so ta s tradicijo, družbo in kako se z razvojem spreminjajo. Presenetila nas je tudi s podatkom o obstoju predelov mest, t. i. compounds, poseljenih večinoma s tujci, na kar med spletnim raziskovanjem nismo naleteli. Na splošno smo dobili vtis, da mediji razmere pogosto prikazujejo v slabši luči od stanja, kot nam ga je predstavila gostja. Zdi se, da pogosto zamočijo bolj napredne vidike savdske družbe in prikazujejo zgolj eno, negativno plat, s tem pa ustvarjajo ne celovito predstavo dejanske situacije.

V zaključku bi se radi zahvalili profesorici Meliti Lemut Bajec za organizacijo srečanja ter gostji, ki je delila z nami svoje izkušnje in vedenje o tej kulturi, saj sta nam omogočili boljše razumevanje tako Savdske Arabije kot tudi tematike stereotipov. Pri pouku smo lahko mnogi prvič neposredno primerjali površno predstavo družbe, ki smo si jo ustvarili sami, in podobo, ki se izrisuje tistim, ki imajo vanjo neposredni vpogled. Tovrstno šolsko delo nam veliko pomeni, saj sta poznavanje in razumevanje druge kulture temeljna koraka k boljšemu sprejemanju sočloveka.

Matic Curk, Zarja Bizjak, Ana Petrič, 3. letnik gimnazije

MOJE ŽIVLJENJE V SAVDSKI ARABIJI

Pred odhodom v Savdsko Arabijo so mi prijatelji, znanci in celo sorodniki namenjali številne zaskrbljene poglede in vprašanja – Se nič ne bojiš? Njihovi strahovi in pomisleki so bili na nek način upravičeni, saj se Savdska Arabija v medijih pojavlja predvsem takrat, ko je govora o vojni z Jemnom ali kršenju človekovih pravic ... Da stvari v vsakodnevem življenju le niso tako enopomenske, kot se zdi lahko komu, ki to eksotično državo opazuje le skozi poročanja medijev, sem vedela že iz moževih pripovedovanj, saj je tu preživel celoten prvi lockdown. Sama sem se s savdsko stvarnostjo prvič srečala pred štiri meseci.

Savdska Arabija je še ne tako dolgo nazaj veljala za nad vse skrivnostno in večini nedostopno kraljevino. Ko sem prvič stopila na njen vroči pesek, me je povsem začarala. Kljub začetnemu šoku, ki sem ga doživela zaradi slabega ravnanja z odpadki in množice v črnino zavitih žensk, se mi je pričela lepota Savdske Arabije iz dneva v dan bolj razkrivati. Za tančicami so se iskrili živahni in radovedni pogledi, v puščavi sem podobno kot v našem gozdu našla mir, v mestih pa sem lahko bila priča izjemno hitremu razvoju in gradnji novih stanovanjskih in gospodarskih kompleksov. Tudi na področju pravic žensk in delavcev iz manj razvitih držav se dogajajo hitre in korenite spremembe. Ker sem želela bralcem približati to nepoznano deželo ter obenem odstraniti tančice tudi neutemeljenih prepričanj, s katerimi njenim prebivalcem mnogo krat delamo krivico, sem se takoj po prihodu odločila za pisanje spletnega dnevnika.

Jasmina Putnik, Svoboda, osebni arhiv, december 2020

Prav tako sem z veseljem sprejela izziv razbijanja (ali potrjevanja?) predsodkov, h kateremu me je povabila stanovaška kolegica Melita, ki je z dijaki ravno obdelovala temo stereotipov. Nad izčrpnim delom dijakov sem bila navdušena, na trenutke pa tudi v zadregi. Na mnoga vprašanja, ki so jih pripravili, namreč nisem imela odgovorov in sem se tako med pripravo predstavitve tudi sama naučila veliko novega. Kljub temu sem se poskušala vedno znova vračati k osebni izkušnji ter jim predstaviti čim več podrobnosti iz pogovorov z ljudmi, ki živijo v Savdski Arabiji že celo svoje življenje; pa naj gre za tujce (otroke delavcev, ki so si tu ustvarili svoje družine) ali domačine.

Resnic in realnosti je pravzaprav toliko kot posameznikov. Mediji sicer pogosto predstavijo resnično podobo Savdske Arabije, vendar pa so zame veliko več vredna pričevanja ljudi, ki tukaj živijo. In tudi med njimi je toliko različnih zgodb, da je zelo težko posplošiti in povzeti, kakšna je v resnici Savdska Arabija. Zagotovo ne enobarvna. Sestavljena je iz nešteto zgodb in upam, da jih bom v času bivanja tukaj lahko spoznala čim več.

„JE TO PRIVID?“

Med vožnjo sem opazovala prve sipine, redko puščaško rastlinje, kamele, naftne vrtine ... Ko smo prispeli, so nas v šotoru pričakali zakurjen ogenj, polna dallah arabske kave ter keramičen čajnik sladkega črnega čaja. Prav tako niso manjkali sočni datlji. Vse to sta že pred našim prihodom pripravila Abdulrahmanova delavca.

Nekaj trenutkov smo sedeli v tišini, srkali kavo z značilnim vonjem kardamoma in očarano poslušali prasketanje ognja ...

Sonce je začelo počasi izgubljati svojo moč, zato smo se odpravili na krajši sprehod. Bosonogi smo za seboj

puščali odtise, ki so se prepletali s stopinjami majhnih ptic, psov in kamel. Pesek je bil prijetno hladen, ponekod trši, drugje mehkejši, in če nismo hodili dovolj hitro, se je pričel udirati. Med vzponom na manjšo sipino smo opazili farmo kamel. „Hočeš, da se jim približamo?“ me je vprašal Abdel, ko sem že od daleč občudovala te veličastne živali. „Ne, raje bi jih videla kar tako, v puščavi,“ sem odvrnila in nadaljevali smo s potjo.

Na vrhu sipine je veter pihal nekoliko močnejše, temperatura zraka pa je bila ravno prava. Odpela sem si abajo. „Jasmina, sedaj si na sipinah!“ Nekaj nerazložljivo domačega je bilo v plapolanju abaje, v vzorcih, ki jih je veter risal po puščavskem pesku, v barvi neba ... V meni so odzvanjale besede sodelavke, ko sem pred odhodom delila z njo skrb, da bi utegnila pogrešati našo zeleno naravo. „Puščava ima svoj čar, veš. Prepričana sem, da se boš zaljubila vanjo.“

Ko smo se vračali, se je sonce že spuščalo proti obzorju. Ne spomnim se, kdo jo je prvi opazil, ampak z vzhodne strani se je iz daljave proti nam pomikala karavana kamel! Nekaj časa smo samo nepremično stali in občudovali počasno premikanje živali, ki so postajale z vsakim korakom „večje“. Previdno smo se jim približali in bili ves čas pozorni, da jih ne bi s čimerkoli vznemirili. Niso se pustile motiti, popolnoma nemoteno so še naprej uprizarjale enega lepših prizorov, kar sem jih videla.

Jasmina Putnik

Odlomek iz dnevnika iz zapisa, december 2020. Vabljeni, da mojim dogodivščinam sledite na <https://jasminainsipine.com> in [@yasminainthedesert](https://www.instagram.com/yasminainthedesert) (Instagram).

Jasmina Putnik, Kamele, osebni arhiv, december 2020

ŽUŽELKE, NJIHOV POMEN IN PROBLEM

Pri predmetu študij okolja smo načrtovali in ustvarjali gnezdilnice za žuželke. S projektom smo želeli po svojih močeh prispevati k ohranjanju pestrosti življenja.

S pomočjo spletnih virov in člankov smo zbirali informacije in odgovore na vprašanja z delovnih listov in raziskovali raznolikost žuželk, njihovo številčnost, vlogo v ekosistemi in ugotavljali, kakšne pogoje potrebujejo za življenje.

Naučili smo se, kako znanstveniki entomologi pridobivajo podatke o njihovem številu, kako opazujejo njihovo vedenje in vlogo v ekosistemi. Ugotovili smo, da je 4/5 rastlin odvisnih od oprasovalcev, žuželke pa so pomembni oprasovalci. So tudi izredno pomembne za ljudi, saj so ključne pri oprasovanju in razmnoževanju rastlin, s katerimi se ljudje prehranjujemo. Od oprasovalcev je odvisno, koliko hrane pridelamo in kakšna je njena kvaliteta.

Podatki kažejo, da se je v zadnjem desetletju število žuželk zmanjšalo za več kot trideset odstotkov, kar je zaskrbljujoč podatek. K temu prispevajo predvsem podnebne spremembe, onesnaževanje okolja, gojenje rastlin v monokulturah in izginjanje življenjskih okolij, primernih za njihovo preživetje. Zato smo se odločili, da žuželkam

pomagamo z izdelavo gnezdilnic. Gnezdilnice so vrste zatočišč za žuželke, ki jih lahko izdelamo iz materialov, ki jih ima vsak doma. Različne žuželke imajo različne življenjske potrebe, zato so gnezdilnice izdelane iz različnih materialov in oblik. Dijaki smo izdelali svoje načrte, ki so vključevali mere, materiale in postopke izdelovanja gnezdilnic. Nato smo zbrali material in začeli izdelovati gnezdilnice, ki smo jih namestili v vrt, na balkon ali okensko polico.

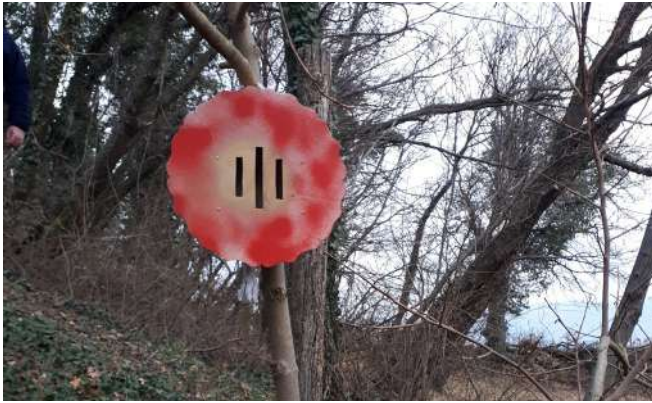
Pridobili smo tudi izjemno pomembno znanje za poznavanje naših krajev in smernice, kako ubrati pot do trajnostnega razvoja. V izdelovanje gnezdilnic smo vložili veliko truda in časa, vendar je bilo delo zabavno in zanimivo. Med ustvarjanjem zavetja za žuželke smo se naučili, da je pri gradnji pomembna iznajdljivost.

Z gnezdilnicami smo želeli žuželkam zagotoviti prostor, kamor se lahko zatekajo v primeru slabega vremena ali v ta prostor odlagajo jajčeca. Pomembno je, da jih varujemo in ohranjamo njihov življenjski prostor ter se zavedamo, da smo od njih odvisni.

Nika Kante in Julija Kovač, 2. b

Izdelki dijakov 2. a in 2. b

Izdelki dijakov 2. a in 2. b

English corner

Žan Praček, 4. b, Levinja, risba z ogljem

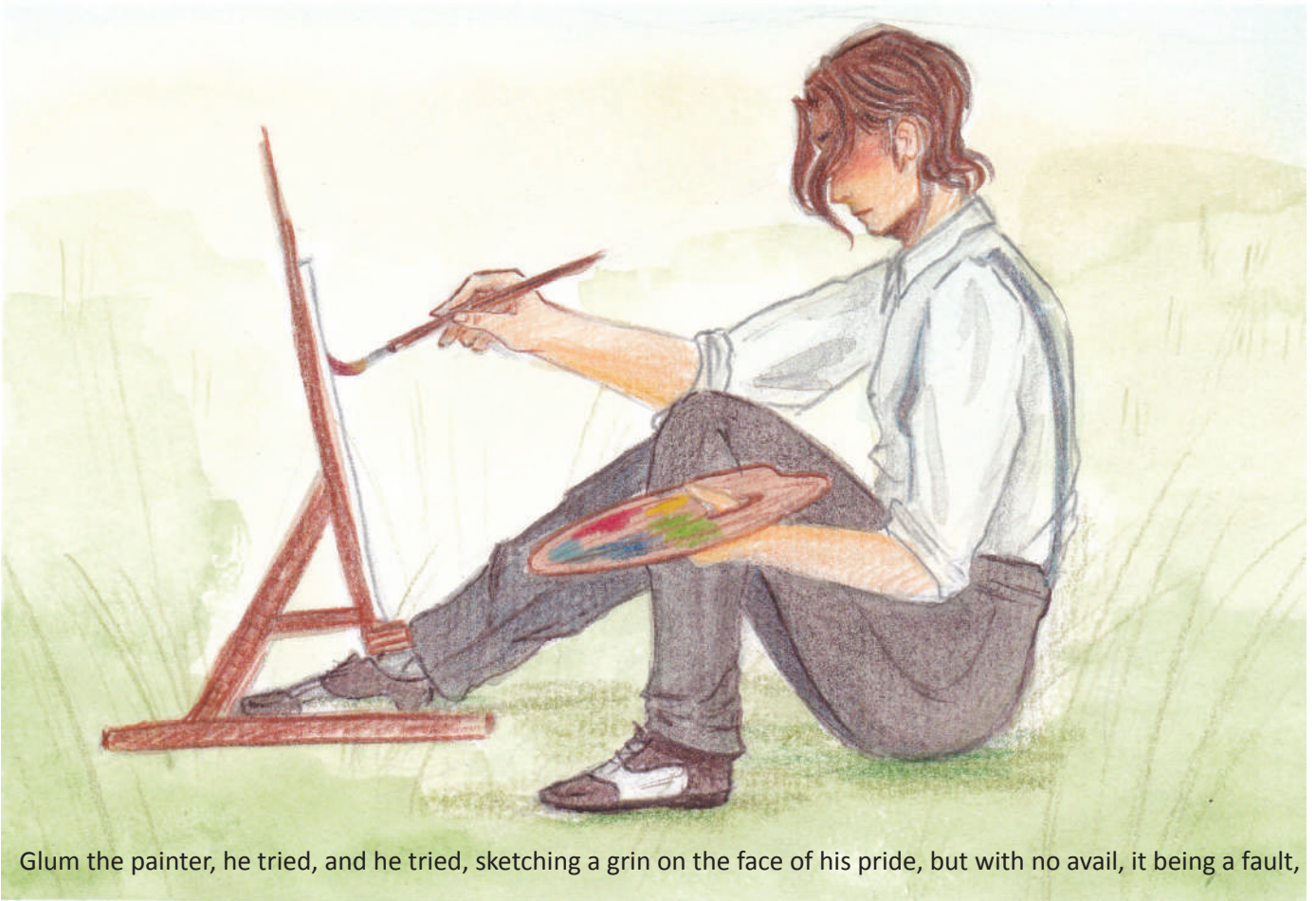
PAINTED SMILE

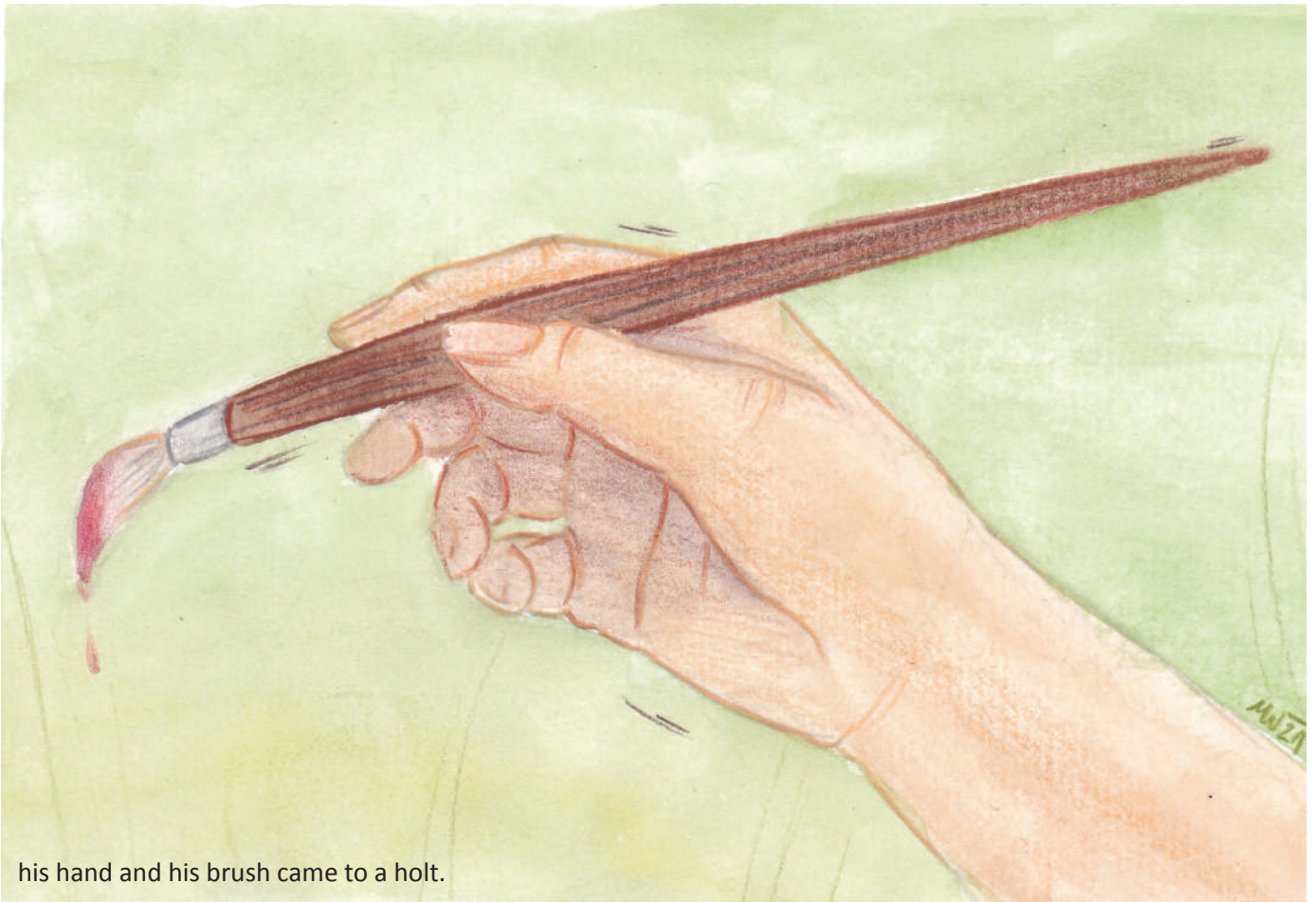
Out on a field, the painter was sat,

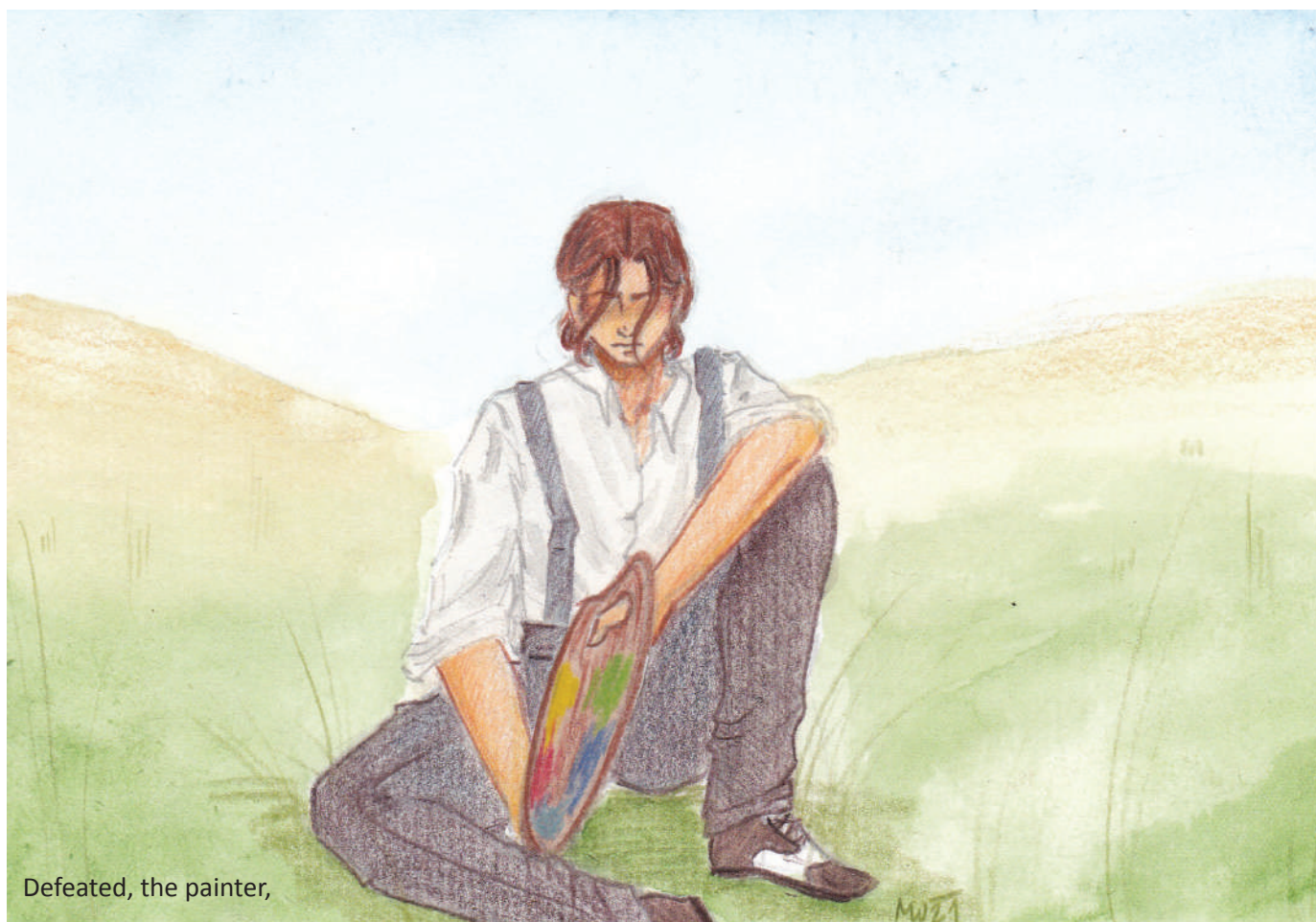
painting a portrait of a lady with a hat.

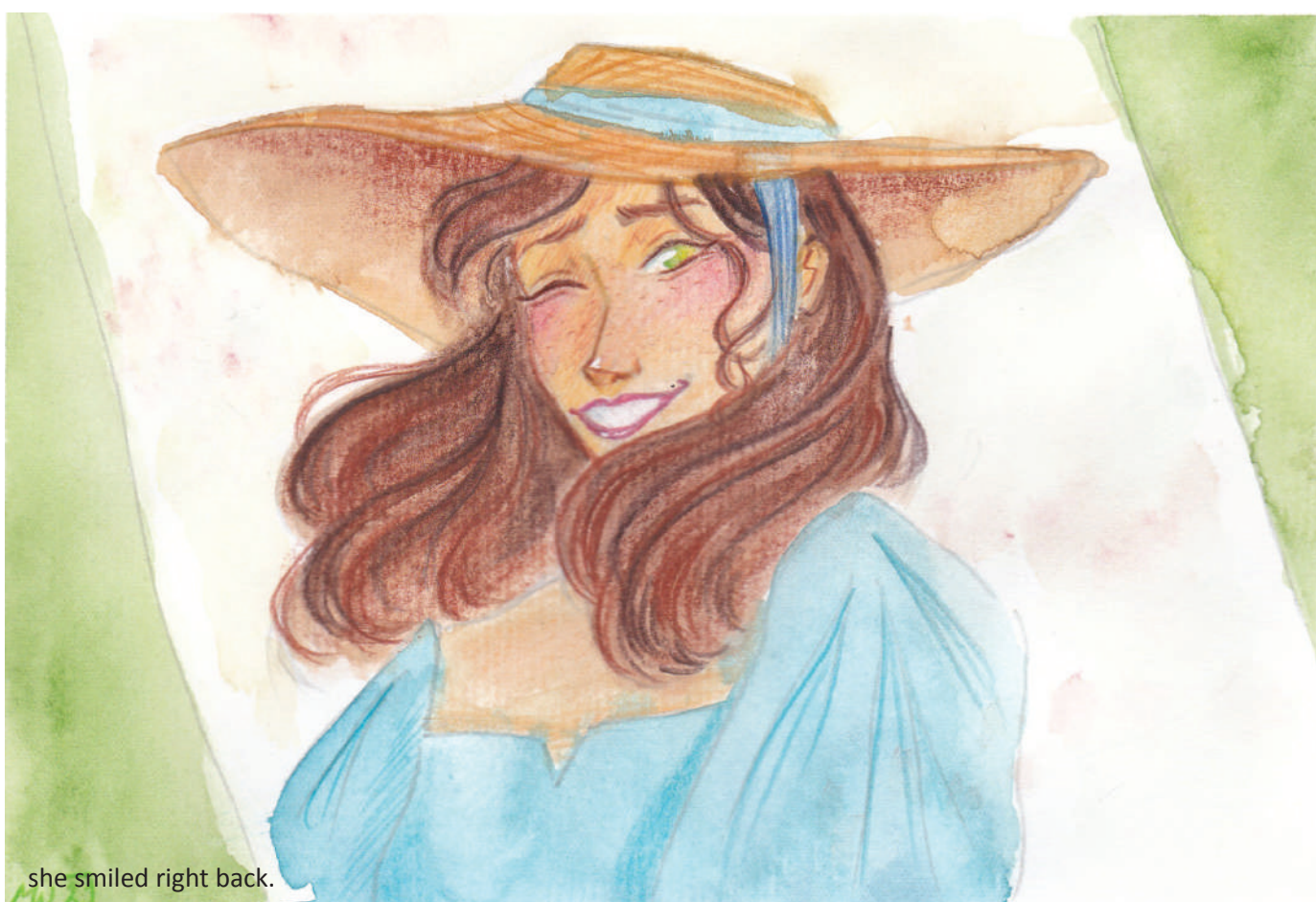

Glum the painter, he tried, and he tried, sketching a grin on the face of his pride, but with no avail, it being a fault,

his hand and his brush came to a halt.

Mali Vidmar Vrabec, 3. b

IN DEATH

A moment corresponds to ninety seconds. Not enough to make a sketch but enough to die. And when that happens there is no hallway with a light at the end. There is only darkness.

A lone man stood there, engulfed by it, looking around himself. He could see nothing. He turned his head in all directions; which did nothing but help with his growing panic. He could only see an outline of a circle somewhere far up above him.

„Hello?!“ he yelled but the darkness seemed to swallow his voice.

He crouched to touch whatever it was he was standing on but he couldn't feel anything.

„Is anyone there?“ he tried again while trying to find the ground. He could touch the soles of his feet; but he wasn't falling. He stood up and started walking, his hands stretched in front of him to feel his surroundings.

„You're here, I see,“ said a voice that seemed to be coming from everywhere around him.

„Who is that? Where are you?“ He was turning around while stretching out his arms hoping to at least touch this other person.

„Beside you,“ answered the darkness.

„I'm sorry,“ he quickly apologized after hearing annoyance in the stranger's voice, „I can't see you or touch you.“

A chuckle sounded. An unsettling noise hurting his ears.

„My bad. It's been a while, I forgot you can't see like this.“

He heard a clap and a white light spread around him until the only darkness left was compressed into a human form. But some of it was still seeping from it. He jumped in surprise.

„You are right beside me. Why couldn't I touch you?“

„Never mind that. We don't have much time. Come here, sit.“ The figure moved its limb and two chairs and a table materialized. They both sat down.

„What is going on here? I'm sure I was just in a hospital.“

The darkness moved its head awkwardly, probably nodding.

„And now you're here.“

„Did I ... did I die?“

The figure leaned in its chair making a soft noise.

„In a sense, I suppose you did. But I'm afraid pondering over it isn't going to change that so let us begin, we have a lot to go through.“

It tapped its hand on the table impatiently.

„Okay ...? Ad that would be ...?“

Another chuckle, this one even more hurtful. The man barely kept himself from covering his ears.

„Your life of course. Do you humans not know how this works?“

„Isn't your life supposed to flash before your eyes before you die?“

„I see,“ the voice seemed to be coming from everywhere again. „Do you at least know who I am?“

„You're death,“ the man answered, suddenly sure of himself. The figure, death, nodded again, its head seeming to move unnaturally.

„That's the important part, now let's get to the questions. Tell me, what is the first memory you can tell me about?“

He gave death a sideways look, but still thought about his answer.

„The white ceiling of a hospital room, I guess.“

„That is your last memory then. Now, what is the earliest memory you can give me?“

He looked directly at the figure, then down at the table.

„A tiny hand with tiny fingers that grabbed a bigger finger. My thumb.“ He smiled a little. „That was the first time I saw my daughter after she was born.“

„Your happiest memory. What gives you a headache?“

„I'm sorry, I don't see how this has any relevance. I'm dead.“

The darkness sighed; this sound actually pleasant.

„It's for my curiosity, can't you humour me. It's been a while since I've had a visitor.“

„Don't people die every day?“

Another chuckle. Is that really what death being happy sounded like?

„But not everyone ends at this place. Most of them go straight through here, not even stopping to say hello. Now, answer my question. What gives you a headache?“

The man sighed but still tried to think about it. He couldn't organize his thoughts, so it was almost impossible for him to pinpoint one memory but a lot of quick flashes appeared before his eyes. A man lecturing him about how he should behave around his extended family. He asked him to be prim and proper, to sit down and listen to their conversations although they didn't interest him. A woman going through his closet and throwing out his favourite pieces of clothing.

„Mostly memories about my parents.“

„Could you elaborate? Any specific moment?“

„I remember the time my father taught me how to catch fish. I kept looking around, admiring the landscape. I wanted to draw or paint it but my father didn't appre-

ciate that. He said that what's important is practicality, that everything else must come second. It's something he kept repeating until ... "

„Until you adapted his way of thinking?" death looked almost human while asking.

But the thick darkness that lay where the face should have been still disturbed him. He should be aware of who he was talking to.

„Isn't that what always happens? Children adapt their parents' way of thinking."

„You can always unlearn what you were taught. Go on."

„I remember my mother choosing a business school for me. She was very insistent that I chose a profession that will guarantee money. I suppose she was right in a way. I did have a good career."

„I see. Did you take time for something besides your career? A hobby, perhaps."

„Not really, although I did start painting after my daughter was born."

Death nodded, the supposed head moving separately from the rest of the body.

„You must have enjoyed it quite a bit. If your stupid grin is any clue." The man straightened and coughed.

„I don't think it's necessary to insult me."

Death ignored him.

„Maybe you should continue on that tone. Tell me about something else that made you happy."

„Well, I guess the time I decided to stay home with my daughter, after she was born."

„You willingly stayed home with her, didn't you?"

„Of course, I did."

„And you fully supported your wife with her career I presume."

„She went to law school and became one of the best in her firm. Why wouldn't I support her?"

„Of course, you should, she was the breadwinner after all. Is that why you married her?"

„No ..." he furrowed his brows, „I can't say for sure." He never gave much thought as to why he married her. He loved her, of course, but perhaps ...

„It was certainly practical, as your father would put it."

„There is some value in doing things to be practical."

„Of course, but there is value elsewhere too, isn't it?"

The man clenched his jaw.

„Can't we just move on," he said through gritted teeth.

Death leaned in its chair, the human shaped darkness looking strangely amused. The body became more compact, nothing seeping from it anymore.

„Very well. Is that all you can remember?"

„I suppose there's more ..."

„Well then, entertain me more. What else do you have to tell me?"

The man took a deep breath.

„I suppose for a being like you, a human's life is entertaining."

The figure stood up and started to walk around.

„Not really, but seeing you remember your life is. Say, what do you think of a man who follows others not only in doing but also thinking?"

The man stood up too.

„What are you getting at exactly?" he asked his anger rising. Death waved him off.

„At what I say. It is a human habit to talk in circles. Now, sit down. We have other things to discuss as well."

The man rolled his eyes.

„Fine. What other questions must I answer?"

„Let's see. Do you think you achieved everything you wanted?"

„What?" he asked, baffled. Wasn't this about memories? About his experiences?

„Did you achieve what you wanted for the time of your life?"

He wasn't sure what to answer. The more he thought the more confused he became.

„I'm not sure."

Death sighed.

„Then, do you at least know what you wanted?"

„To have a family. Have an exhibition of my paintings. Maybe write some poetry, although bad," he smiled a bit as he said that, „never go fishing again."

„So you do know your wants. Are there any others?"

„Perhaps letting my wife know how much I appreciate her for everything she has done for me. For putting up with me while I was slumped about work and financially supporting me while I painted and took care of our daughter. I especially appreciate the time she put her foot down and we stopped going to family get-togethers. I really hated them."

„Why didn't you put your foot down yourself?"

„Go against my father? You should have seen him, he was scary," he said without thinking before he abruptly stopped. It wasn't just an ordinary darkness in front of him. It was death.

„Oh, please, go on. Or do I have to ask for you to speak?"

„It's just, I thought you might have met him."

Death laughed, a shrilling sound that engulfed him. This

time he couldn't help but cover his ears.

„I apologize for laughing but I think I already told you. Most people only pass through here. They do not stop.”

„What job do you actually have if you're here and people just pass by?”

„I'm what you would call a concept. I do my job just by existing.”

„Then the people who do stop here ...?”

„They get to have a conversation with me. Now, why don't you tell me more about this art of yours. You didn't get to have that exhibition, did you?”

„Well, no. I didn't even make enough paintings for one.”

„That's a shame. I'm sure it would have turned out great.”

The man laughed.

„How would you know? You're here, not there.”

Death lifted its hands, the darkness starting to slowly seep from the compact body.

„Perhaps, but I am not human. I can see anywhere.” It clapped and a row of canvases appeared, each one adorned in different colours. Some showing human figures, other still-life and some scenery. His paintings.

„That's a nifty ability,” he said surprised.

„I would love to see you paint more. While they are not technically the best, they have heart.”

„That's what matters,” he answered, his voice devoid. Death inclined its head.

„Then what would you say matters?”

„Isn't that why you're here? To tell me what really mattered in my life? Make me realize what I should've done. What I could've done.”

„Realizations are only effective when you come to them yourself. I can only guide you to them.”

„So, the realization is that you're no help at all,” he said with certainty. Death sighed, a lovely sound.

„Please, don't be like that. Instead, tell me what your wife deemed important.”

„I don't see how that's relevant.”

„Perhaps it isn't. But humour me at least.” The man rolled his eyes again.

„Fine. She cared a lot about her career, mostly since it allowed her to be financially stable, she did also care a lot about her family, me, our daughter, as well as her parents and siblings. She liked fashion and interior design – she did the layout of the furniture in our home.”

„Now, what did your father deem important?”

„Didn't I already answer that. Practicality. The man never did anything if it wasn't practical.”

„Yes, but what was that which was practical?”

„Mostly what would make him money. He didn't much care for art. He yelled at me when I told him about my paintings.”

„But art is something you like. What your father thought important isn't what you think is important.”

„It's usually like that. Different things are important to different people.”

„Very good. Now what matters? Really articulate it this time”

„What matters ...?” He thought about it. Death really did everything except spell it out for him. „Oh, I got it. What matters is what I say does. It's not universal. It's like truth, it has many faces.”

„Excellent. Now let us return to my previous question. Did you achieve everything you wanted in life?”

„Well, I did have a family and I did start painting, but I never wrote a poem in my life and I never thanked my wife for being there. And I still went fishing, although not with my father.”

„You started doing that which was important to you. Would you like to continue?” The man sputtered.

„What do you mean by that?”

„It's time we get to the point. This place is where people who kind of died go. You can still return from here and continue living. Would you like to?”

„That's possible?”

„Of course. What do you think happens to the people who are medically dead and then come back to life? They come here and then decide to go back. Now, you are given the same opportunity.”

„I'll take it. Of course I'll take it,” he said with excitement.

„Hold your horses, now. While I'm sure you're going to change your life, you must realize that it will take hard work to get back. If you're not ... serene, shall I say, you might forget this conversation.”

„Of course. I am perfectly serene.” His excitement rose. Death sighed but the man didn't notice the concern. All he saw was a human shaped blob of darkness and a chance to return.

„Very well. Are you ready?” They both stood up. Death moved its hand and the chairs and the table disappeared.

„Yes. What do I have to do?”

„You just have to close your eyes and calm down.” The man closed his eyes only slowly calming down. Death clapped and he disappeared without a trace. „I do hope he wasn't too excited. That could also affect his memory. Oh well, he's gone now.”

Death finally let go of its body heaving a big sigh of relief. It looked up towards the clock only visible now when the darkness settled back in. It's only been a moment.

Špela Pregelj, 4. b

LORD OF THE FLIES: COMMENTARY ON A CHOSEN EXCERPT

The group of higher level four graders of the English class was given an assignment. As commentators they were to prepare a commentary on a chosen excerpt from the Matura book *Lord of the Flies* by William Golding. They were asked to justify their choice and think as how it resonates within their personal life and the current socio-political situation; they also had to come up with some non-cliché historical evidence that proves the actuality of the discussed topic and they had to find a quote of a famous person that sums up their message. Finally, they had to think of a sound rhetorical question which would round up the commentary and spur a debate. Here are 3 students and their commentaries that prove the broad-mindedness of their thinking capabilities.

POWER STRUGGLE AND LEADERSHIP

"I gave you food," said Jack, "and my hunters will protect you from the beast. Who will join my tribe?"

"I'm chief," said Ralph, "because you chose me. And we were going to keep the fire going. Now you run after food—"

/.../

"Who'll join my tribe and have fun?"

"I'm chief," said Ralph tremulously. "And what about the fire? And I've got the conch."

/.../

Ralph examined the ranks of boys. There was no help in them and he looked away, confused and sweating. Piggy whispered.

"The fire—rescue."

"Who'll join my tribe?"

"I will."

"Me."

"I will."

(Lord of the Flies, William Golding, 1954, Excerpt from Chapter 9, pages 185-186)

Ralph and Piggy go to Castle Rock in hopes of regaining control over the boys on the island. There, Jack tries to convince the boys to join his tribe while Ralph tries to prevent that. It is also the moment the difference in the two leaders is clearly presented. Ralph emphasises that he was chosen as a leader and reminds them of the fire that would save them from the island and Jack tries to bribe them with food and protection. We see that

Ralph's leadership is very future-oriented and Jack's very present-oriented. It's a power struggle with Jack as the ultimate winner.

Nonetheless, neither of them is a good leader. While one neglects the current needs of the boys (that being hunger and a sense of safety from the supposed beast), the other practically gives up on ever being rescued from the island and rather than for a signal uses the fire for cooking food and later even to hunt Ralph.

Furthermore, within the context of the story these two characters are seen with only one mindset. However, looking beyond the novel these two ways of thinking would often be mixed. While we know we have to think for the future and what consequences our actions have, we must also take care of ourselves in the present. Similar to how, lately, we have emphasized taking care of our mental wellbeing while also taking all the necessary precautions to make sure the current pandemic doesn't last longer than it has too.

Another very relevant aspect of this excerpt is the struggle for power. If we think of it in the current situation we can take a look at the way we are governed, where we are kept under quarantine in fear of getting sick from the virus and infecting others. In our case, however, we are pushing for change and not just accepting our fate, like the boys on the island did when Jack started to lead them.

But the current most notable power struggle is the one in the United States. There we can see the still current president wanting to maintain the status quo while he was overruled in the election. We can also draw other parallels as neither of the candidates are described as good leaders. Many people, on social media especially, have stated that they don't have a choice between good and bad but rather between bad and less bad, much like the boys on the island had a choice between Ralph and Jack who both lacked something to be successful leaders.

Additionally, we can take Italy before World War II as an example. Mussolini, the then leader, wanted to restore Italy to the glory and landmass of the Roman Empire which we can connect to Jack's want for power since he too was the leader of the choir boys before the beginning of the story, much like Italy was a central part in the Roman Empire. We can see how both of them wanted the past to repeat itself in the present but had no other long-term goal, except for being the most powerful.

Or we could even draw parallels between the two boys who both declare themselves leader and the Western

Schism, which was a period in history from about 1377 to about 1417. During that time three different men all declared themselves the rightful pope and refused to step down. The conflict was eventually resolved by a council that was convened at Constance, which, unfortunately, wasn't the case for the characters in the book.

To put it plainly, all of the above examples are of leaders that possess or possessed only some qualities needed for leadership. Therefore, I have chosen the following quote:

The challenge of leadership is to be strong, but not rude; be kind, but not weak; be bold, but not bully; be thoughtful, but not lazy; be humble, but not timid; be proud, but not arrogant; have humour, but without folly.

—Jim Rohn

Both of the boys possess some of the listed qualities. None of them is lazy or timid and they're both strong. However, Jack is bold, arrogant, rude, a bully and has humour (he tells the boys that they will have fun following him). Ralph, on the other hand, is kind and thoughtful.

Therefore, according to the quote, Ralph and Jack together would make a good leader with many more leadership qualities. That thought brings us to the following questions:

What is keeping Ralph and Jack from leading the boys together? And what is keeping real life politicians from working together while leading?

Commentary presented on the 7th of January 2021 by
Špela Pregelj, 4. b.

LOVE AND HATRED, CHAOS AND ORDER, CIVILIZATION AND SAVAGERY – DO THEY REALLY NEED TO COEXIST?

They walked along, two continents of experience and feeling, unable to communicate.

"If I could only get a pig!"

"I'll come back and go on with the shelter."

They looked at each other, baffled, in love and hate. All the warm salt water of the bathing-pool and the shouting and splashing and laughing were only just sufficient to bring them together again.

This paragraph taken from William Golding's allegorical novel *Lord of the Flies* shows that opposites hardly coexist but are impossible to exist without each other at the same time. In the novel Ralph and Jack repre-

sent two dramatically different sides—civilization and savagery. When the boys first meet, they enjoy each other's company. However, as time progresses, their true natures reveal, and they have more and more difficulties in comprehending each other's view on life.

Ralph feels the need to establish a society similar to the one he grew up in back home in England. Setting some rules about making democratic decisions gives an optimistic beginning to the story. However, the opposite of a civilization starts lurking in Jack. Feeling the need for savage actions such as the desire to hunt pigs and experience the lust for blood are signs of his true savage personality uncontrollably unfolding.

Feeling threatened by each other, feelings of hatred develop. Yet, they still want to prove themselves to each other. This shows the obvious fact that the opposites simply need to coexist. If there is no chaos, there is no need for order and if there is no savagery, a need to establish a civilization won't be present in a society.

Just like Ralph and Jack I experience many contrasts in my personal life. For example, constantly studying for school and relaxing during holidays or feeling great joy in between moments of sadness. Just like Nicholas Sparks says in one of his quotes:

"There are moments when I wish I could roll back the clock and take all sadness away, but I have the feeling that if I did, the joy would be gone as well."

One feeling wouldn't be possible without its opposite. Or it at least wouldn't feel as powerful. Because of opposites, we learn what feels right and what works for us, what values we should follow and how to appreciate the good things in life and history.

During the first and second world war people experienced fear, anger, loss, hunger and death in a way they had never before. This made them aware of the importance of peace and kindness. Because of the hardships we experienced we now try our best to keep things going in the right direction. Even though we sometimes fail, the knowledge of horrors that were once committed forces us to be more tolerant to different ideas and make compromises in order to prevent the future atrocities.

In conclusion, without the savagery there would be no need for civilization, no need to learn about ourselves and to discover dark parts of our personalities. We wouldn't appreciate civilized behaviour without learning about savagery and we wouldn't know the true value of kindness without experiencing evil. And just like that there would be no joy without moments of sadness.

Therefore, ask yourself the following question:

Would we know the good without the evil? What about the joy without sadness?

Commentary presented on the 14th of January 2021
by Tanaja Odar, 4. b.

EVIL AND ITS CAPACITIES

„Fancy thinking the Beast was something you could hunt down and kill!” said the head.

For a moment or two the forest and all the other dimly appreciated places echoed with the parody of laughter.

„You knew, didn’t you? I’m part of you? Close, close, close! I’m the reason why it’s no go? Why things are what they are?”

The laughter shivered again.

„Come now,” said the Lord of the Flies. „Get back to the others and we’ll forget the whole thing.”

This is a paragraph from the book *Lord of the Flies*. The story goes that a group of boys crashes on a deserted island. They strive to establish a civilized society among themselves but soon subdue to the savage and evil within them. Rather quickly in the novel the boys start to believe that a beast is present on the island, however, the beast turns out not to be something that they can physically kill.

In this paragraph the „beast” talks to Simon, who in reality is talking to himself. He seems to be the only boy in the novel that makes his subconscious conscious and the only one that dares to say: „Maybe there is a beast ... maybe it’s only us.”

The beast represents itself as a constitutive part of every boy on the island. The paragraph outlines the fact that every single person holds the capacity for evil, which in certain circumstances puts itself in practice.

To start with, we might ask what meaning the capacity for evil has. I think it is one of the prime experiences that enabled us to survive. Evolutionarywise and despite certain moral restraints killing one’s competitor in growing crops was necessary if they wanted to provide for themselves and live sufficiently.

However, in today’s age, having a complex moral codex and technology that supports our healthy and commodious life it seems rather redundant to use forms of evil to survive. Moreover, it poses a significant problem. Evil is the most negative experience one can have, as one does not only harm others, but can also harm himself in the form of loss of trust and consequently in the form of alienation from the society.

Furthermore, we have come so far that the struggle to get rid of evil’s control over us has become a virtue. Carl G. Jung presented the idea of the shadow, which encompassed evil and other experiences that subconsciously affect us, by saying: „One does not become enlightened by imagining figures of light but by making the darkness conscious.”

To draw a line back to the novel – that is exactly what Simon did, and he was the only boy that reached such level of transcendence. He was the only one that acknowledged that the „beast” was powered from the subconsciousness. And as Jung said: „Knowing your own darkness is the best method for dealing with the darkness of other people”. Simon tried to explain what he had experienced but was killed by the very evil fury of the boys, by the shadow which the boys were not able to grasp. We are left to ponder if the boys would have strived to remain civil as they did in the beginning if they had been to grasp the concept of enlightening their shadow.

I try to be like Simon. I adhere to the theory of enlightenment that Jung proposes and now I am really struggling to uncover the shadow that hunts and controls me in certain situations. „Until you make the unconscious conscious, it will direct your life and you will call it fate” said Jung. As this is of real importance to me I am now striving to direct my life consciously and conscientiously.

As the theory might seem a bit vague and abstract let me provide an example. Have you ever felt envy towards someone that scored higher than you on an exam and wanted him not to succeed next time? When you are experiencing this, the shadow controls you. The way to fight the shadow is to firstly acknowledge that it is currently in control of you and then find the just reason why you envy and wish harm to someone that has succeeded. If you are true to yourself you might quickly find out that it was your fault for not exceeding him. You might have simply not studied enough.

We find people controlled by their shadow at every corner in our lives. Ignorance, violence, betrayal, cynicism, etc. In the beginning I mentioned that in certain situations, under certain conditions the shadow controls us in full effect and does not regard a single moral restraint. The two most notable experiments were Zimbardo’s Stanford prison experiment and Milgram’s experiment with the electric chair. However, the most horrific experiments might have been the holocaust and other genocides around the globe and throughout history. When the surroundings enable people to do things deemed immoral before, they forget the norms and leave the shadow to do its dirty work.

To conclude, everyone has the capacity for evil and everyone must recognize that the shadow can control him. Ignorance is not bliss in this case but rather an open door for broken relationships, atrocities and suffering. Being open and recognizing the latter is a responsibility that everyone should partake in.

Let me conclude this commentary with Aleksandr Solzhenitsyn's quote:

"If only it were all so simple! If only there were evil people somewhere insidiously committing evil deeds, and it were necessary only to separate them from the rest of us and destroy them. But the line dividing good and evil cuts through the heart of every human being. And who is willing to destroy a piece of his own heart?"

And now I'm asking you:

Are you willing to destroy a piece of your own heart for the betterment of the society?

Commentary presented on the 21st of January 2021 by
Feliks Možina, 4. a.

Ana Bajc, 4. č, Marjetice

A DAY I'LL NEVER FORGET

It has been forever since I last saw it. Since we last spoke. Since I felt not so out of place. I will never forget that day. I have a feeling that even if they tried to wipe the memory of it out of my mind, they couldn't. It's too embedded, it reaches too deep. I will take it with me to my grave and then onwards to my next life. As the saying goes: „I remember it like it was yesterday...”

The hour was nearing midnight on that day. 'Twas summer, the wind was blowing east, and the air was humid from the storm that had just passed. The moment was filled with voices of the night, the leaves were rustling, the animals were talking, the rocks on the path were making a crunching sound beneath my feet; but amongst all the sounds, silence could be found. I knew I was getting close as the silence grew louder with every step I took. Although one would say it was pitch black, I saw everything. When I saw its figure in the distance the voices were but a mere whisper. It heard my footsteps and turned to look at me. Its gaze was piercing, yet more welcoming than the ones I'd received from those of my kind. As I took my final step towards it, the world went numb. It greeted me with the same kindness it always had.

We were on an open field; stars were spread across the night sky and it felt like time had come to a stop. We talked, and talked, and talked... and I was happy. It was a moment filled with utter bliss, but it didn't last long. Our conversation had been cut short by the sound of my phone ringing and suddenly the world came crashing down on us once more. It was my mother, she was worried again, „Where are you?!” she said... I saw the faintest hint of my shadow; the sun was coming up. I had overstayed my visit once again. Panic hit me and I began rushing home, but before I ran off, I asked it if we would meet again soon.

Usually it answered, but that day it stayed quiet. I didn't think much of it at the time and we bid one another farewell.

We haven't seen each other since, but to this day I hope that the goodbyes that were bidden that day, weren't our last.

Mali Vidmar Vrabec, 3. b

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Maja Mivšek, 4. e, Deček z letalom

ERASMUS+ CHANGING LIVES, OPENING MINDS

Erasmus+ mobilnostne projekte v praktičnem izobraževanju in usposabljanju na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina koordiniram že sedmo leto. Redno se prijavljamo na razpise programa Erasmus+ mobilnosti in smo pri tem zelo uspešni. V šolskem letu 2020/2021 smo načrtovali izvedbo 16-dnevnih mobilnosti za vsaj 40 dijakov in dijakinj. V jesenskem času nam je uspelo, da je skupina 14 dijakinj izkusila to življenjsko koristno doživetje na Portugalskem. Koronačas je zaznamoval tudi tako obliko izobraževanja, toda navdušenje dijakinj nad novim in drugačnim ni bilo nič manjše.

Zavzetost in volja dijakov, ki v projektu aktivno sodelujejo, ter opazni pozitivni učinki me vedno znova prepričajo, da vztrajam pri organizaciji in iščem nove možnosti. Upam, da nam uspe v tem šolskem letu izvesti še ostale načrtovane mobilnosti, kar pa žal ni odvisno samo od naše pripravljenosti, temveč od zdravstvenega stanja v evropskem prostoru.

Dijaki so začutili, da so mobilnosti, ki jim jih omogoča Evropska komisija, tista priložnost, ki jih oblikuje kot Evropejce, jim širi obzorja, krepi odgovornost in kritično mišljenje, omogoča medkulturni dialog, z njim pa tudi tolerantnost in sočutje. Shema programa Erasmus+ za naslednja štiri leta še naprej podpira krepitev vseživljenjskih kompetenc, zato se bomo trudili, da bomo skupaj z našimi dijaki vedno zraven.

Karmen Lemut, mag.

Od 17. oktobra do 1. novembra sva v skupini 14 dijakinj in s spremljevalno učiteljico živeli na Portugalskem, v Bragi. Med tednom sva delali v vrtcu, med vikendi sva s preostalimi uživali v vodenih ogledih portugalskih znamenitosti.

Najina Erasmus+ izkušnja je bila zanimiva in bogata. Na Portugalskem sva postali bolj samostojni in se veliko naučili. Iz prve roke sva spoznali Portugalsko, njene prebivalce in njihovo kulturo. Za to izkušnjo sva hvaležni vsem vpletenim, posebej pa profesorici Karmen Lemut, ki je bila tudi naša spremljevalna učiteljica.

Kristina Stanič in Lara Verč, 3. č

Za prakso v tujini sva se odločili skupaj. Obe sva se je zelo veselili, obenem pa naju je bilo tudi strah, saj nobena ne govori portugalsko. Skrbelo naju je tudi, da bo praksa zaradi koronavirusa odpovedana.

Komaj sva čakali, da bomo šli na pot. Lara je z letalom že potovala, sama pa sem bila na letalu prvič. Letališče je bilo zaradi ukrepov, povezanih z epidemijo, popolnoma prazno in je kot tako spominjalo na mesto duhov. Toda ni me bilo strah, pač pa sem se tudi te izkušnje veselila.

Ob prihodu v hostel naju je rahlo skrbelo, kako bova 16 dni živeli skupaj z dekleti, ki jih skoraj ne poznavata. Izkazalo pa se je, da so tovrstne skrbi odveč, saj smo se zelo hitro povezale.

Na Portugalskem sva se srečali tudi z multikulturnostjo. Poleg Portugalcev sva spoznali sovrstnike iz Litve in Poljske, s katerimi sva navezali prijateljske vezi. Opazili sva, da so na Portugalskem ljudje precej verni, pripadajo katoliški veri, tako kot veliko Slovencev. Zato je tudi njihova kultura v marsičem podobna naši.

Najina oz. naša izkušnja je bila zagotovo tudi zaradi koronavirusa edinstvena oz. drugačna kot prejšnja leta. Že ob prihodu v hostel so nas testirali. V skladu z ukrepi za preprečevanje širjenja novega koronavirusa smo se zunaj družile v skupinah po pet. Maske smo nosile tudi v vrtcu in si razkuževale roke. Podobno kot doma smo upoštevale trenutne ukrepe ter se poskušale obnašati previdno in odgovorno, do sebe in drugih.

Zala Sedej in Lara Tomšič, 3. d

Na Portugalskem sem bila v koronačasu. Maske smo morali nositi povsod, razen v svojih sobah in med obroki. To me je na začetku zelo motilo, a sem se tako kot drugi hitro navadila.

Delala sem v mednarodnem zasebnem krščanskem vrtcu. Bilo mi je zelo lepo. Zjutraj sem se z veseljem zbujala. Z mentorico in otroki sem se zelo dobro razumela. Veliko sva se pogovarjali. Bila je razumevajoča in radovedna. Veliko sva spraševali druga drugo, imeli sva prijateljski odnos. Na začetku me je bilo strah, da me otroci ne bodo sprejeli, ker sem bila oblečena v belo in z masko na obrazu. Presenečena sem bila, ko so mi pokazali obratno. Prepričana sem, da otroci čutijo posameznikovo energijo, zato smo se hitro ujeli. Z otroki sem se sprva sporazumevala z očmi in dotikom. Pobožala sem jih, objela, kasneje pa sem jim namenila tudi kakšno besedo v portugalsščini. Ugotovila sem tudi, da veliko otrok razume angleško, kar sem z veseljem izkoristila pri naši komunikaciji. Zelo me je presenetila informacija, da so bili v vrtcu že štirimesečni dojenčki, in to cel dan.

V moji skupini so bili otroci stari od enajst mesecev do dveh let. Najljubše mi je bilo, ko sem jih hranila in se prav pri tem opraviu z njimi najbolj zblížala. Pripetilo se je celo nekaj zelo nenavadnega. En dan sem sama nahranila čisto vse otroke, ker je imela moja mentorica drugo delo. Naslednji dan so otroci zavračali hrano, ki jim jo je ponujala vzgojiteljica, nekateri so bili tudi nejevoljni. Ni nam bilo čisto jasno, kaj se dogaja. Potem pa je vzgojiteljica predlagala, da jim ponudim hrano še jaz. In otroci so jo brez težav sprejeli.

Tayra Ibrišimović, 3. č

Portugalski vrtci so drugačni od slovenskih. V vrtcu, kjer sem delala, sem opazila, da imajo drugače zastavljen potek dneva. Otroci imajo veliko prostega časa in časa za igro, predvsem pa veliko plešejo in pojejo. Motilo pa me je, da so morali otroci zelo hitro (po)jesti. Vzgojiteljice so jih spodbujali k temu, zato so se dobesedno „basali“ in pri jedi niso uživali. Tudi druga dekleta iz naše ekipe so imela v zvezi s tem podobno izkušnjo.

Potovanja v druge države so bila zame do sedaj vedno povezana z dopustom in zabavo. Tokrat pa sta se delo in užitek prepletala, tako da nismo nič izgubili, pač pa le pridobili.

Meri Bužinel, 3. d

Med vikendom in v prostih dneh smo si ogledali kraje ter znamenitosti okrog Brage, poskusili smo tudi vino portovec. S sodelovanjem v Erasmus+ projektu sva spoznali, kaj vse lahko doživi evropska mladina, kam se lahko vključi in kaj ji nudi Evropska unija. Hvaležni sva za to izkušnjo prakse v tujini, predvsem naši Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina, hostlu, kjer smo bivali v času erasmusove avanture, ter odličnemu programu Erasmus+ mobilnosti, ki nam omogoča, da postanemo bolj samostojni in se ne ustrašimo, ko se znajdemo v državi, kjer angleščina ni pogosto v rabi. Samostojnost utrdimo že, ko se prijavljamo na mobilnost, saj je treba pravilno ter samostojno izpolniti prijavnico in ostale dokumente v slovenščini in angleščini.

Valentina Jandrić in Nika Matuš, 4. č

Na Portugalskem sem postala bolj samostojna, odgovorna in komunikativna. Doma nisem pogrešala, saj smo z domačimi vzdrževali stike z video in telefonskimi klici. Sicer pa so bili naši dnevi prijetno zapolnjeni z delom in odkrivanjem novega okolja.

Braga je turistično mesto, kamor prihajajo turisti, študenti in dijaki s celega sveta in tudi v času našega obiska kljub epidemiji ni bilo drugače. Vendar pa angleško ne znajo povsod, zato je bilo še kako prav, da sem se že pred odhodom naučila nekaj portugalskih besed, osnovnih stavkov in fraz, s katerimi sem si pomagala pri vsakdanjem sporazumevanju.

V vrtcu sem se trudila razumeti otroke in vzgojiteljice, ko so govorili portugalsko. V pogovorih z otroki sem si precej pomagala s pantomimo, z vzgojiteljicami pa smo se pogosto poslužile tudi spletnega prevajalnika.

V moji skupini sem otroke naučila rajalno igro „Ringa, ringa raja“. Vzgojiteljici sem razložila pomen slovenskih besed, ta pa jih je prevedla otrokom, da so tudi oni razumeli, o čem govori pesmica oz. kaj prikazuje igra.

Vzgojni program v portugalskih vrtcih je precej drugačen kot pri nas. Dabila sem občutek, da v portugalskih vrtcih vzgajajo bolj naključno. Otroci so bolj razpuščeni, ni pravil, ki bi se jih morali držati. Opazila sem tudi, da vzgojiteljice v pogovoru z otroki večkrat povzdignejo glas, za razliko od naših vzgojiteljic, ki skušajo otroka opozoriti na napako na čim lepši način.

V portugalskih vrtcih otroke pri obrokih silijo jesti, tudi če otrok noče, kar mi je bilo precej hudo gledati. Nena vaden se mi je zdel tudi njihov način kombiniranja hrane, kot je na primer riž s pomfrijem. Pri njih je riž zelo prepoznaven, saj ga imajo na jedilniku skoraj vsak dan, za sladico pa si velikokrat privoščijo žele.

Tudi vrtčevski prostori so v slovenskih vrtcih veliko lepše opremljeni in urejeni. Vrtec, v katerem sem opravljala prakso, je bil namenjen samo dvema skupinama otrok. Pri njih tudi ni običajno, da skupine poimenujejo po živalih in rastlinah, kot je to navadno v slovenskih vrtcih.

Z delom v portugalskem vrtcu sem pridobila nekaj zelo dobrih izkušenj, ki mi bodo tako na poklicni poti kot tudi sicer v življenju zagotovo še prav prišle.

Gaja Čuk in Ana Šuligoj, 4. č, Sara Kavčič, 4. e

Sistem dela v portugalskih vrtcih je precej drugačen kot v Sloveniji. Kot tujegovorečima dijakinja ma so nam av vrtcu dajali manj dela, vendar je bila izkušnja še zmeraj zelo prijetna. Z zaposlenimi v vrtcu sva se sporazumevali v angleščini, z otroki pa z mimiko obraza in s kretnjami. Čim več sva se poskušali vključevati v njihovo igro. Otroci so na Portugalskem precej dlje v vrtcu kot v Sloveniji. V vrtčevsko varstvo jih vključijo že pri četrtem ali petem mesecu starosti. Dnevni vzgojni program se nekoliko razlikuje od slovenskega. Največjo razliko sva opazili pri počitku po kosilu, ki ga starejši otroci niso deležni. Najbolj nama je bilo všeč, da imajo otroci veliko prostora za prosto gibanje in veliko izbiro igrač. Z mentorico sva se lepo razumeli, zato smo tudi odlično sodelovale.

Bodoči erazmovci, to priložnost morate izkoristiti, saj vam bo v nasprotnem primeru zelo žal! Najina je bila polna norih dogodivščin in nepozabnih izkušenj. V skupini se boste povezali in postali nerazdružljivi. Spoznali boste veliko novih obrazov in značajev. Izkušnja v vrtcu pa je sploh nekaj posebnega.

Pia Breclj in Brina Orlič, 3. č

Brina med portugalskimi otroki, oktober 2020

Učiteljev kotiček

Sara Furlan, 2. e, Učitelj, kdo si?

UČITELJ, KDO SI?

Pravijo, da je poklic učitelja predvsem poslanstvo. Četudi se s tem vsekakor strinjam, menim, da to drži za vsak poklic, ki je lahko zgolj služba ali pa vizija, ki te žene k več in višje. Tako lahko tudi učitelj hodi v šolo in oddela tistih nekaj ur, večino svojega časa pa zapolni s svojimi pristočnimi dejavnostmi, ali pa svoje delo opravlja predano; želja vzgojiti in z znanjem opremiti mladino, ki mu je zaupana, postane del njegove biti.

Sama se prištevam med tiste, ki z ljubeznijo opravljamo svoj poklic. Na sredini svoje profesionalne poti ugotavljam, da sem se pred več kot 30 leti prav odločila, ko sem se vpisala najprej na gimnazijo ter štiri leta kasneje na Filozofsko fakulteto v Ljubljani in končno 20 let nazaj prišla na Srednjo šolo Veno Pilon Ajdovščina, ki ji še kar ostajam zvesta.

In ni mi žal. Poučevanje mi predstavlja varno zavetje, vir neskončnih idej, spodbud in priložnosti. To, da sem obkrožena z mladostnim elanom, neustavljivim stremljenjem za ideali in neskončnimi potenciali tudi meni vsak dan znova vzbudi željo po iskanju novih priložnosti, raziskovanju novih načinov, preizkušanju novih poti.

Mlade zlahka navdušiš za nov projekt, novo predstavo, nov članek, novo sodelovanje. Če imajo ob sebi navdušenega učitelja, mu zaupajo in sledijo. Ne bojijo se, ne dvomijo, ne obremenjujejo se s „kaj če“ in „ne vem“. Gre za moč, ki jo mora učitelj odgovorno izkoristiti, zato da bo skupaj z dijaki dosegel nove razsežnosti. Prav zato svoje poslanstvo doživljam kot neskončen privilegij.

Tako ti mladi – verjetno proti svoji volji – zlezejo pod kožo. Nič več niso tvoji samo tistih nekaj ur, ko jih poučuješ, ampak postanejo del tvojega življenja in življenja tvojih najbližjih. O Sarah, Rokih in Tanajah razmišljam tudi ko tečeš; Špele, Žigce in Žane vidiš v knjigah, ki jih bereš; skrbi in veselje, povezano s Kristinami, Živami in Mašami, deliš pri vsakodnevnih obrokih z družino. Če bi se človeku pregovorno res kolcalo, ko o njem govoriš, potem bi se mojim dijakom zelo pogosto. Tako pač je.

Kot učitelj imaš priložnost, da se vedno znova čudiš odraščanju in zorenju. Včeraj prestrašeni prvošolci, nepričani vase, danes drzni četrtošolci, mnogi z izdelano življenjsko držo. In se učiš. No, predvsem te učijo oni. A ko se ti ravno zazdi, da si začel žeti sadove svojega dela, jih moraš pustiti, da odletijo. Takrat si mnogokrat želim, da bi tudi sama lahko poletela. Razmišljam, kako bi bilo, če bi tudi meni enkrat uspelo opraviti to „maturo“, ali pa bom spet padla v 1. letnik in ponovno morala skozi strah in negotovost novih An, Tinotov in Marinel, spoznavanje novih Matijev, Taš in Tjaš. Nove generacije, ki mi bo sicer kmalu zlezla pod kožo.

Da pa tale zapis ne bo tako zelo idealističen, naj povem, da je tudi poklic učitelja včasih zelo boleč. Rada delam z delavnimi, poštenimi in srčnimi dijaki, starši in kolegi. Bolijo me lenoba, zahrbtnost in arogantnost.

Včasih ti nedeljsko kosilo pokvari elektronsko sporočilo helikopterskega starša, ki vidi predvsem pravice, veliko manj pa dolžnosti svojega otroka. Spominjam se mame, ki je „na vrat na nos“ pridrvela v šolo in me nečloveško nadrla, a na koncu sama jokala, da je ob svojem najstniku povsem nemočna. Drugič imaš smolo, da si ravno ti tisti, ki dijaku da še eno negativno v zbirki že dobljenih, in kaj kmalu lahko postaneš del zamotanega klobčiča obtoževanj in izmikanj. Zgodi se, da tvoje besede priredijo. S takimi starši se želim najprej pogovoriti, poizkušam razbrati in razumeti njihove strahove, jim razložiti, da s svojo pretirano skrbjo in neutemeljenim zagovarjanjem svojemu otroku najprej in predvsem škodijo. Včasih uspe, drugič ne. Toda zdi se, da je tega zavedanja v današnjih časih vse manj, vse več pa je posameznikovih „prav“ in slepega zaščitništva malih princev in princesk.

Težko je dopovedati dijaku, ki mu je bilo vedno ugodeno, da bližnjic ni, je samo tek na dolge proge. Tako se mi v spomin prikladi dogodek, ki me je najprej povsem zbegal. Četrtošolka, bodoča zdravnica in skoraj zlata maturantka, mi je dejala: „Vi samo povejte, kaj moramo znati, in to se bomo naučili. Dajte nam power point in bomo prepisali.“

Najbolj me je šokirala odsotnost želje po raziskovanju, po odkrivanju novih, nepričakovanih obzorij na eni strani in tržnost znanja na drugi. Nekaj podobnega se je skrivalo v pripombi: „Vemo, da je življenje veliko večje. Toda nas zanima samo matura.“ Toda maturo in življenje se pri pouku angleščine da zelo lepo povezati, le da tisti generaciji takrat tega nisem mogla dopovedati. Hoteli so „prineseno na pladnju“, ne da bi se kakorkoli potrudili, da bi skupaj ustvarili nekaj večjega in lepšega. Samo „daj!“.

Bolj kot prej omenjeno pa boli, ko te prizadene kolega. Takrat si poizkušam dopovedati, da je vsak po svoje ranjen in deluje najbolje, kot v tistem trenutku zmore, četudi ne najprijetneje, ne najbolj uvidevno in nikakor ne zrelo. A odnosi so vedno plod več dejavnikov in ne nazadnje vsaj dveh strani. Včasih umanjka zavedanje, da lahko naše učeče se generacije dobro pripravimo na življenje le, če smo kot skupina trdni, enotni in razumevajoči. Če ne „vrtičkamo“, ampak presežemo svoj narcisizem, če ne prisegamo zgolj in samo na svojo resnico ter hranimo svoj ego, ampak in predvsem delujemo enotno za dijakov blagor.

S tako držo ali odsotnostjo te živimo skriti kurikulum, ki ga mladi nevede in nehote srkajo. V takih trenutkih mi na pomoč priskočijo mnoge Laure in Mateje, ki jih lahko pokličem in prosim za iskreno drugo mnenje; predvsem pa zato, da mi ostaja cilj – dijak in njegovo dobro – jasen. Zagona pa ti dajo tudi nove generacije mladih, ki se vračajo nazaj, najprej kot študentje, nato kot mladi učitelji in nazadnje kot kolegi. Mnoge Staše in Špele, ki potrjujejo, da delaš prav.

Mislim, da se dober učitelj predvsem nikoli in res nikoli ne preneha tudi sam učiti. Ni mu težko poiskati novih poti kako nekaj predstaviti, želi širiti svoja znanja in spoznanja. Zaveda se, da je znanje neskončno in pravzaprav sam zelo malo ve. Dober učitelj si upa iz cone udobja, četudi se mu včasih kaj ponesreči. Prav zato me vedno znova presenetijo tisti „modri in izkušeni šolniki“, ki že leta in leta vztrajajo v enem samem – preverjenem (?) – načinu. Učitelj, ki pravi, da ga nič več ne more prese-
netiti, nima kaj delati pred dijaki. Upam si trditi, da zlasti pri tujem jeziku to preprosto ne gre. Jezik se spreminja, mladi so mu izpostavljeni na mnogotere načine. Dober učitelj se mora znati temu prilagoditi. Ali pa ga čas in dijaki povozijo.

Pred tremi leti sem se tudi sama ponovno znašla v vlogi učenca. Zamikalo me je nadgraditi in poglobiti svoje znanje. Vpisala sem doktorski študij in izkusila vpliv, ki ga ima učitelj s svojimi besedami in odnosom na učenca. V polnosti me je zadelo spoznanje, kakšno moč imajo spodbudne besede, ki ti dajo novega elana, in kako destruktivna je nepremišljena kritika, ki te lahko popolnoma potolče. Od tedaj naprej se vedno postavim v vlogo učenca in premislim, kako bodo slišali, predvsem pa občutili moje besede.

Čeprav sem prepričana, da je naše javno šolstvo kakovostno, sem do njega kritična. Predvsem zato, ker vidim, česa vsega so mladi sposobni in kako bi lahko dosegli mnogo več na bolj prijazne, trajne in učinkovite načine. Znanost že dolgo ve, da je vsako znanje subjektivno in kontekstualno ter se izgraja na posamezniku lastne načine. Razmišljam o tem, da bi moral šolski prostor mladim omogočati, da se preizkusijo v zanje osmišljenih izzivih, da oblikujejo interpretacijo in kritiko na njim smiselne načine. Ne pa, da jih vpenjamo v pričakovanja, kaj in koliko ter predvsem kako. Mladi se ne bi smeli bati reči, da se z nami ne strinjajo. Mislim, da bi to morali reči celo zelo pogosto, naša naloga pa je, da jim pomagamo za njihova prepričanja poiskati argumente.

Sodobna šola bi morala veliko bolj stremeti k integraciji vsebin na način sodobnih učnih pristopov, prek raziskovalnega in projektnega pouka, namesto da je še vedno prepogosto usmerjena v monopredmeten, frontalno izveden pouk z izrazitim zasledovanjem ciljev, ki jih predvideva eksterno preverjanje znanja (matura). Taka šola nikakor ne omogoča ustvarjalnosti, ne vzgaja h kritični izgradnji in usvajanju znanja ter ni konkurenčna trgu dela.

Pa še nekaj je. Generacije so si med seboj različne. Četudi ljubim svoj poklic, bi lagala, če bi trdila, da mi je bilo lepo delati s čisto vsako generacijo. Bile so tudi razvajene in prepotentne. Take, kjer sem se počutila neskončno majhno in razvrednoteno. Kjer nisem mogla najti poti, pa naj sem se še tako trudila. V takih neprepanih nočeh sem se spraševala, ali gre le za mladostno nezrelost in bodo danes nesramni fantalini čez par let pokončni možje; ali pa zrcalijo vso bolečino in krutost sveta, v katerem odraščajo. Kakorkoli, raje razmišljam o prvem.

Če se ozrem na polovico prehojene poti in se vprašam, kaj prav zares šteje, odgovora ne iščem dolgo. Celo sam se ponuja. Štejejo zgolj in samo odnosi. A odnosi morajo delovati obojestransko; za spoštljiv odnos si morata prizadevati tako učitelj kot učenec, vsak s svoje stopnje zrelosti, da bo nastalo nekaj lepega. Učitelj, ki z dijakom uspe vzpostaviti partnerski odnos, se lahko nadeja rezultatov.

V čem je torej letošnja generacija gimnazijcev edinstvena? Ti mladi znajo biti hvaležni, spoštljivi in obzirni, ob tem pa konstruktivno kritični in zahtevni. Pustijo se voditi, a vendarle zdravo dvomijo. Želijo ustvariti znanje, ga prenesti v svoja življenja, iščejo in raziskujejo, zavračajo „instant na pladnju“ prinesene rešitve. Prepričana sem, da bodo mnogi od letošnjih maturantov zavzeli vodilne položaje in bodo v skupnosti predstavljali pomemben glas; da bodo pošteno opravljali zaupane jim naloge ali pa bodo „zgolj in samo“ hvaležni očetje in matere, predani vzgoji svojih otrok. In tudi slednje je čisto dovolj.

Zato bi tale zapis rada sklenila z iskreno zahvalo letošnjim 35. gimnazijskim maturantom:

Dragi četrtošolci! Nitke, ki smo jih pletli skozi štiri leta vašega srednješolskega obdobja, so stkale lepe vzorce v preprogah naših življenj. Hvala vam. Zaradi takih generacij, kot je vaša, verujem v mlade in v poslanstvo, ki ga živim.

Mag. Melita Lemut Bajec

Rok Čebtron, 4. b, Zimska pravljica

NAGRADNA MATEMATIČNA UGANKA

Poleti 2018 in 2019 sem imela odlični priložnosti sodelovanja v projektu Erasmus+ mobilnost šolskega osebja. Udeleženci, profesorji z različnih koncev Evrope, smo si želeli nabrati veččin uporabe IKT in tako poskušati loviti korak z (neulovljivim) časom in nenehno razvijajočo se tehnologijo za potrebe poučevanja. Temu navkljub si nihče od nas ni predstavljal, kako zelo nam bodo pridobljene veščine prišle prav v letu 2020 (in več 😊). In zdaj smo tu, sredi noro posebnega časa, vrženi v nove okoliščine širnega oceana poučevanja na daljavo. Pa saj se ne utapljamo, nasprotno, brcamo, plavamo, pogosto skoraj brez sape, a nikakor le na mestu.

In kaj zares šteje? Zavest, da naredim vse, kar morem. Šteje pa tudi pripravljenost dijakov za delo, prijazen nasmeš in pozdrav posameznika „v živo na kameri“ med množico nepremičnih in neslišnih profilov na Zoom-u, zahvala na „Chat“-u ali samo iskren „tudi vam lep dan“.

Ne morem si kaj, da ob tem oceanu ne bi pomislila na Kovičev *Južni otok*:

Je južni otok. Je.

Daleč v neznanem morju

je pika na obzorju.

Je lisa iz megle.

Posebnim okoliščinam navkljub pa se tudi letos ne bom izognila tradicionalni nagradni uganki. Matematik dr. Uroš Kuzman je na svojem Facebook-profilu objavil 21 zanimivih vprašanj o (v več pogledih) nenavadnem letu 2021. Vabljeni, da si jih ogledate in se ob njih zabavate. Za *Izvirovo* nagradno uganko sem izbrala dve vprašanji, ki ste jima lahko kos vsi dijaki, od vključno 1. letnika naprej:

1. vprašanje: Ali 2021 lahko zapišemo kot vsoto dveh praštevil?

2. vprašanje: Ali 2021 lahko zapišemo kot razliko dveh praštevil?

Odgovore z utemeljitvijo pošljite na elektronski naslov: tadeja.kobal@ss-venopilon.si. Prvi pravilni odgovor bo nagrajen. Nagrada bo izročena, ko se vrnemo v šolo.

A voda se odpre

in močna zvezda vzide

in nova ladje pride

in južni otok je.

Dr. Tadeja Kobal

ČAROVNIJA, KI ŠTEJE

Šolsko leto, ki se je začelo z vsemi omejitvami ter se nadaljevalo tako, da so dijaki ponovno na eni, učitelji pa na drugi strani računalniških ekranov, je sila čudno ter neobičajno. Znašli smo se stran od vsakdanjega vrveža na hodnikih, proč od pristnih medčloveških odnosov, za hladnimi računalniki, na katerih dijaki ne vklopijo kame-re, da bi se videli. V domovih dijakov smo učitelji prisotni bolj kot kadarkoli prej. Stiki z dijaki, katerih stiske se poglobljajo z vsakim dnem, ko so šolska vrata zanje zaprta, so tuji in neosebni. Učitelji stežka dohajamo in usklajujemo družinske in službene obveznosti. Pa vendar poskušamo, kolikor le moremo, dijakom nova spoznanja prikazati na zanimiv in aktualen način. Pri obiskovanju pouka v šoli je tudi izraz na obrazih otrok tisti, ki nam pomaga prepoznati, ali so povedano razumeli ter kje se posamezniku poraja dvom. Vendar kaj zares šteje? Kaj zares šteje tudi v tej težki situaciji ... Vsekakor to, da so dijaki željni znanja, da se jim vedno znova porajajo nova vprašanja. Dijakinja Maja Renčelj iz 1. č je razmišljala o matematiki takole:

Moja učiteljica v osnovni šoli bi matematiko opisala z besedo čarobna. V njej je veliko trikov s števili in različni-mi čarobnimi besedili. Pri uri matematike so predvsem profesorji in učitelji tisti čarovniki, ki nas učijo trikov za življenje.

Matematika v prvem letniku je dokaj enostavna, saj ve-liko snovi ponavljamo iz osnovne šole. Naučimo se tudi dosti novih skrivnosti in čarobnosti tega predmeta. Za nekatere pa matematika le ni tako čarobna, saj se lahko pri reševanju in utrjevanju znanja pojavijo težave. A to

ni nerešljiv problem, saj je na naši šoli veliko odličnih profesorjev, ki z veseljem razložijo snov in pomagajo re-šiti težave.

V tem šolskem letu ni bilo veliko druženja in spoznava-nja sošolcev v živo, vendar to še ne pomeni, da se med seboj nismo spoznali. Že na začetku smo spletli prijatelj-stva, tako s profesorji kot s sošolci. V življenju je veliko zapletov in enako število razpletov. Matematika pa je pravzaprav zelo podobna življenju. Veliko je poti do ci-lja, a le ena prava, ki te pripelje do njega.

Tudi sama menim, da je matematika čarobna. Še bolj pa je magično to, da dijake pritegnemo tudi z medčloveški-mi odnosi. Ravno prijetna beseda, pristen smeh naših mladostnikov, dovoliti mladim, da povejo svoje mnenje, da se jezijo nad položajem, v katerem so prikrajšani za srečanja in doživetja ... vse to je tisto, kar zares šteje.

Na Fieldsovi medalji, ki jo podelijo dvema ali največ štirim matematikom z namenom prepoznavanja izjemnih matematičnih dosežkov, je zapisan znameniti rek TRAN-SIRE SUUM PECTUS MUNDOQUE POTIRI, kar pomeni IŠČEŠ, DA BI POGLOBIL RAZUMEVANJE IN RAZUMEL SVET. Dokler imamo tako vedoželjne in srčne dijake, ni bojazni, da ne bi poglobljali razumevanja in s tem po-skušali razumeti sveta.

Alenka Močnik, prof.

Rok Čebren, 4. b, V objemu narave

ŠOLA – ORGANIZATORICA PROGRAMOV USPOSABLJANJ ZA ZAPOSLENE

V okviru široko zasnovanega projekta MUNERA 3 (2018–2022), sofinanciranega iz ESS, sodeluje Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina kot organizatorica usposabljanj za zaposlene. Letos smo že tretje leto zapored uspešno izvedli usposabljanje za zaposlene vzgojiteljice in vzgojitelje v vrtcih. Vsako leto pripravimo poponoma nov, svež program 50-urnega usposabljanja, ki je za udeležence brezplačen. Program omogoča nadgradnjo poklicnih kompetenc, krepi osebni razvoj in intenzivnejše delovanje v sodobni družbi. Odziv na ponudbo je bil zelo velik, zato smo v jesensko-zimskem terminu leta 2020 izvedli usposabljanje za kar 40 udeležencev in bomo usposabljanje ponovili za ravno toliko prijavljenih še v spomladanskem terminu leta 2021.

Program izvajajo predavatelji, zaposleni na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina ter drugi slovenski strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja. Prvo srečanje v oktobru nam je uspelo izvesti v živo, vse nadaljnje aktivnosti pa smo morali izpeljati na daljavo. Skupaj smo premagovali tehnične zadrege, spoznavali širino in možnosti e-poti ter dela na daljavo in na koncu junaško prišli do cilja.

Zbrali smo nekaj vtisov udeleženk usposabljanja.

Marjana Turk, vodja vrtca v OŠ Dornberk, pravi: Vzgojitelj – najlepši poklic, ki ga človek lahko živi. Vzgojitelji se zavedamo, da odločilno vplivamo na otrokov celostni razvoj. Pri tem igrajo pomembno vlogo osebnostne lastnosti, kot so prijaznost, spoštljivost, odgovornost ... Ne smemo pa prezreti pomembnosti nenehnega strokovnega izpopolnjevanja, učenja in pridobivanja novih znanj, sposobnosti in spretnosti. Ta znanja so bila zajeta v 50-urnem izobraževanju *Nadgradnja veščin ustvarjalnega izražanja ter novosti sodobnega časa, primerne za vzgojo v predšolskem obdobju 2020*, na katerega se nas je prijavilo 40 podobno mislečih vzgojiteljev.

Naša predavanja in delavnice naj bi v živo potekale v prostorih Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina, a so bile preseljene v virtualno spletno učilnico zaradi drugega vala koronavirusa. Dopoldan so računalnike za šolanje na daljavo potrebovali naši otroci, pod večer pa smo se na Zoom-konference, enkrat do dvakrat tedensko, prijavili udeleženci izobraževanja. Čeprav se v živo nismo srečevali, smo bili ves čas aktivno povezani prek ekranov.

Oktobra, ob začetku izobraževanja, nas je večina s strahom pred neznanim zrla v ekrane. Za večino je bila izkušnja izobraževanje na daljavo nova. Kot vse veščine smo tudi to z vajo popolnoma usvojili.

Izbrani predavatelji so bili strokovnjaki vsak na svojem področju. Predstavili so nam strnjeno znanje in nazorne nasvete o medčloveških odnosih, uspešni komunikaciji z otroki, tehnikah s področja retoričnih spretnosti. Po-

govarjali smo se o pomembnosti knjige, o pripovedovanju zgodb, njihovi uprizoritvi v predšolskem obdobju itn. Veliko smo razpravljali in reševali vprašanja na podlagi primerov dobrih praks. S sodelovanjem so nas predavatelji aktivno vključevali v proces, kar je pri učenju bistveno.

Neprecenljiva je bila individualna povratna informacija predavateljev na oddane naloge. Spoznali in naučili smo se veliko novega. Dobili smo potrditev, da je v naših vrtcih vzgojno-izobraževalno delo kakovostno. Vzgojitelji imamo pri svojem delu vedno prostor za izboljšave. Začeti moramo pri sebi.

Čeprav smo bili vsak na svojem domu, nas je izobraževanje ves čas povezovalo. Neprecenljivi so bili sprotni pogovori o aktualnih situacijah po naših vrtcih. Spoznali smo, da je lahko tudi učenje na daljavo zabavno in učinkovito. Hvala organizatorjem za izvedbo in vso podporo, ki smo je bili deležni.

Martina Lenarčič, vzgojiteljica, Vrtec Pivka: Na usposabljanje z naslovom *Nadgradnja veščin ustvarjalnega izražanja ter novosti sodobnega časa, primerne za vzgojo v predšolskem obdobju 2020* sem se prijavila zaradi vsebine. Od usposabljanja sem pričakovala, da bom nadgradila svoja strokovna znanja in se dodatno izpopolnila, vse naštetu sem tudi dosegla. Predavateljice so nam skozi zanimiva predavanja za posamezno temo dale veliko novih in uporabnih znanj. Obnovila sem pravila pisanja uradnih dokumentov, se izpopolnila v pripovedovanju zgodb, nekaj novega izvedela o odnosih in duševnem zdravju otrok in še veliko drugega. Posebej bi pohvalila Petro Založnik, ki me je navdušila nad pripovedovanjem zgodb. Pridobljeno znanje sem uporabila v praksi. Prvič sem naredila posnetek lastnega pripovedovanja zgodbe. Posnetek o Muci Copatarici sem poslala otrokom, ki v času nujnega varstva niso obiskovali vrtca. Povratna informacija me je presenetila, otroci in starši so bili navdušeni nad poslanim.

Vsa pridobljena znanja in veščine bom poskušala uporabiti v praksi in jih deliti med sodelavci.

Pohvalila bi tudi organizacijo in potek usposabljanja, ki je bilo strokovno izpeljano. Všeč mi je bilo delo v skupinah, kjer smo se spoznale z drugimi strokovnimi delavkami in izmenjale dragocene primere dobre prakse. Želim si še veliko takih usposabljanj.

Mateja Mikuž Kete, vzgojiteljica iz Otroškega vrtca Ajdovščina, pravi: Moram priznati, da mi je bilo izobraževanje na daljavo, v zavetju doma, zelo všeč. Organizacija je bila super, predavateljice so se res potrudile. Vsebine so bile primerne našemu poklicu. Všeč so mi bila tudi predavanja zunanjih strokovnjakov.

Domačih nalog je bilo res veliko, a so bile skrbno izbrane, omogočale so poglobitev v določeno tematiko in odpirale nova spoznanja.

Petra Treven, vzgojiteljica iz Vrtca Kurirček Logatec, meni, da se je na usposabljanju naučila res veliko. Zanimivo ji je bilo predvsem spoznavanje in delo v skupinah, ki se ji je vnaprej zdelo nemogoče glede na obliko sodelovanja (na daljavo, preko videokonferenc). Nekaj znanj je osvežila, druga znanja pridobila, oboje pa bo s pridom uporabljala pri svojem delu. Predavateljice so bile vedno dobre volje in pripravljene odgovorjati na vprašanja ter reševati dileme. Petra še pove: „Glede na to, kako je delo na daljavo in tak stik z ljudmi v teh časih osrečilo mene, sem se zato kar nekajkrat slišala tudi s svojimi otroki iz vrtca preko Zooma. Glede na situacijo se mi zdi, da smo iz omejitev „potegnili“ najboljše, kar se je dalo, in tako združili prijetno s koristnim.“

Sara Pantelič, vzgojiteljica iz Vrtca Nova Gorica: Z izobraževanjem sem zelo zadovoljna, saj sem pridobila veliko novih znanj in utrdila oziroma ponovila že v šoli usvojena znanja. To je moje drugo izobraževanje, ki ga je organizirala Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina, saj so usposabljanje za zaposlene v vrtcih izvajali tudi leta 2018, a z drugačnim programom. Tudi tokrat so bile predstavljene tematike odlično izbrane, saj smo se podrobno seznanili s pripovedovanjem zgodb, uprizarjanjem pravljič, z duševnim zdravjem otrok, vzgojo in z uspešno komunikacijo z otroki, odnosi ter karierno orientacijo v predšolskem obdobju. Vsebine so predavatelji predstavili na zanimiv način, veliko je bilo aktivnega sodelova-

nja ter dela po skupinah. Na ta način sem pridobila nove ideje, poglede na stvari ter spoznala tudi druge udeleženke izobraževanj, ki prihajajo iz različnih vrtcev. Med delom v skupinah smo si izmenjale različne informacije, mnenja, ideje. Med drugim smo se pogovarjale tudi o delu v razmerah, v katerih smo se v zadnjem letu znašili. Nova znanja, pridobljena tekom izobraževanj, bodo pri mojem delu zagotovo zelo uporabna. Predavatelji so teme strokovno in kakovostno predstavili, redno so odgovarjali na moja vprašanja in mi svetovali oziroma me usmerjali pri samostojnem delu. Pohvalila bi učinkovito koordiniranje usposabljanja in se zahvalila za vse vzpodbudne in prijazne besede.

Program je zagotovo prispeval k mojemu profesionalnemu razvoju, zato bi ga priporočila tudi svojim sodelavkam. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila organizatorjem za odlično opravljeno delo, predavateljem pa za posredovanje kakovostnih, strokovnih in uporabnih znanj. Skratka, vse pohvale za izvedbo programa.

Pripravila: Karmen Lemut, koordinatorka usposabljanj
MUNERA 3

SREDNJA ŠOLA
VENO PILON
AJDOVŠČINA

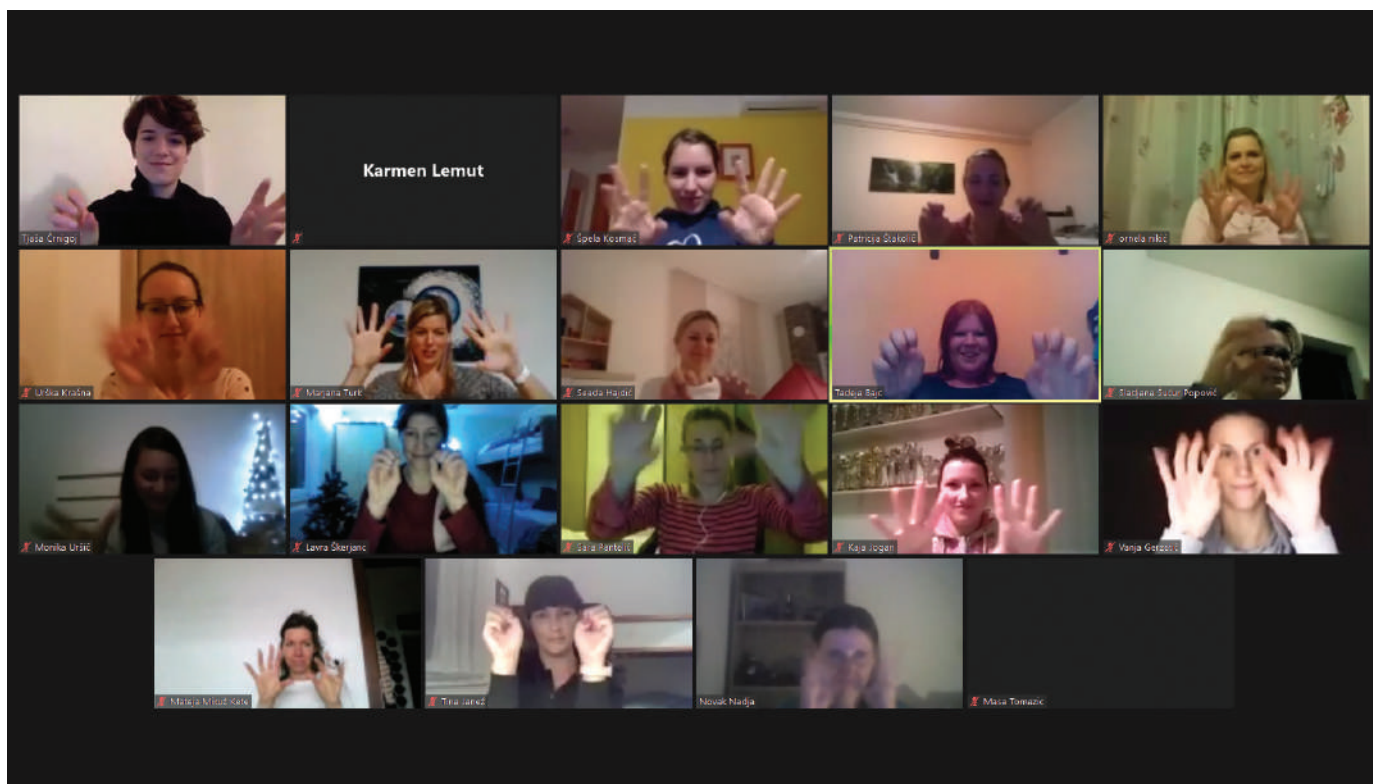
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Telo in pripovedovanje

- Najprej je **TELO** potem je glas. Človek si iz besed zapomni samo 7% sporočila.
- **Pomembno je**, da se zavedamo, da bistvo sporočila ni samo v glasu, ampak je v:
 - telesu,
 - energiji,
 - intenci,
 - pogledu.

Prostovoljstvo

Dijaki prostovoljci, 4. b in 4. a, junij 2019, Rok Čebren

KAR V ŽIVLJENJU RES ŠTEJE

Sodelovanje z Domom starejših občanov Ajdovščina je vez, ki se globoko prepleta skozi biti letošnjih četrtošolcev. Mislim pa, da neizmernega bogastva, ki so ga bili deležni skozi to štiriletno sodelovanje, v tem trenutku naši mladi ne zmorejo še prav ovrednotiti. Slednje bo prišlo sčasoma.

Spominjam se, kako sem se pred leti mučila z oblikovanjem zadnje ure pred božično-novoletnimi počitnicami. Običajno učitelji takrat dijake posladkamo, pripravimo kako igro, kaj zapojemo, se pogovorimo. Kljub skrbnim pripravam in pričakovanemu poteku z izidom nisem bila zadovoljna. V zraku je ostala neka naveličanost, brezciljnost, samo blišč brez prave duše. Kljub prazničnemu vzdušju sem šolske klopi zapustila prazna.

Nekje v meni pa je zorela misel na drugačne zaključke koledarskega leta z dijaki. Take, ki bodo notranje bogatili. Prišla je nova generacija in z njo je dozorela misel na obisk starostnikov. Razredničarka paralelke je navdušeno prišla za pobudo in tako smo se 24. decembra 2017 prvič odpravili v ajdovski dom starejših občanov.

Še sedaj mi v spominu odmeva aplavz, ki smo ga doživeli ob našem prihodu. Poklon, ki smo ga bili deležni že samo zato, ker smo se tam pojavili. Ker jih je obiskala mladina, ki je prinesla spomine na nekoč lastna mladostna hrepenenja; ki je izvabila nasmehe in razblinila odsotnost težko ali nikoli dočakanih svojcev; ki je ustvarila tolikšno energijo, da je v vseh prisotnih prebudila misel na to, kaj v življenju res šteje.

Naši mladi so brž začeli postavljati smrekico, iskali okraske, navezali so stike. Začetna zadržanost je izginila. Laro je neka gospa peljala v svojo sobo in ji pokazala sliko vnučkov ter ji poklonila svojo čipko, fantje so se pogovarjali s starejšim gospodom o šoli pred vojno in strogosti tedanjih učiteljev. Podobnim prizorom smo bili priča aprila, ko smo delali velikonočne butare. Četudi še sredi postnega časa je Matijeva harmonika lepo dopolnila omamne vonjave peke palačink in v nas prebujala čutenje nove pomladi. A morda najgloblje se je vpisala kolona 35 vijugajočih vozičkov skozi ajdovske gase mesece junija in spoznanje, da marsikateri starejši občan že leta ni izkusil več kot le preddverja doma. Mlada delovna sila je tistega dne to omogočila.

To se je zgodilo, ko so bili naši pilonovci še zeleni prvošolci. A tkanje teh vezi se ni zaključilo. Nadaljevalo se je v drugem in tretjem letniku, ko so postajali vse bolj suvereni in izkušeni gimnazijci. Enako prisrčno, enako iskreno, enako bogato. Tudi čas korone nas ni ustavil v sodelovanju. Letos decembra so se dijaki odzvali povabilu in prispevali svoje misli za njihovo domsko glasilo. Kristina ga je oblikovno uredila, Rok je zmontiral filmček z mnogimi željami za prihajajoče leto, narejene so bile čestitke ...

V teh štirih letih sodelovanja z domom se je zgodilo veliko lepega. To trdimo in vidimo odrasli. Kako pa so to doživljali mladi? Verjetno bi se raje odločili za kino ali plavanje, če bi imeli izbiro. V to ne dvomim in kdo bi jim zameril. A dejstvo je, da nikoli niso rekli ničesar v smislu: „Kaj res že spet?“ Niso zavijali z očmi. Niso se branili zadolžitve. Ko smo v slaščičarni pili kavo, so prijeli tresoč roko invalidne gospe in ji pomagali narediti nekaj požirkov; gospodu so obrisali slino, ki mu je nevede kapnila na roko; nihče ni niti trznil ob pogledu na mokre hlače starejšega invalidnega gospoda. To je življenje starostnika in naši mladi so to stoično prenesli. Pa ni tako samo po sebi umevno.

In kako sva to doživljali midve s kolegico Sonjo? Še toliko besed ne bo moglo izraziti občutij, ki so naju leto za letom preplavljala. Dijaki so se prepustili človečnosti, črpajoč iz neskončnega bogastva in modrosti starostnikov, pa tudi mnogih prikrajšanosti, ovir in omejitev. Morda bi beseda hvaležnost za to, da so nama bili zaupani tako srčni fantje in dekleta, najbolje povzela vsa občutja, ki so naju prevzemala.

Zase bi dejala, da sem bila po teh srečanjih vedno zelo utrujena. Za mano je prišla teža skrbi, kako bo šlo; ali bodo zmogli krmariti čokatega breznočnega gospoda s 120 kg po invalidom neprijaznih ajdovskih pločnikih; ali ne bodo nekega dne preprosto rekli „Dovolj nam je tega“; ali ... veliko je bilo misli in pomislekov. A so bili pozabljeni ob pogledu na mladino, ki je domov odhajala zadovoljna. Predvsem pa nikoli več nisem občutila tiste praznine kot po omenjeni ponesrečeni predbožični razredni uri.

Na tem mestu bom zaključila, saj menim, da nobena še tako lepa beseda o pomenu medgeneracijskega sodelovanja ne podoživi dejanskega stika in izkušnje, ki ju dobiš, ko si tam. Medgeneracijsko sodelovanje je treba vzgajati, ne moreš ga ustvariti z enkratnim dogodkom. Potrebna so večkratna srečanja ob različnih priložnostih, kar privede do preseganja predsodkov in omogoča ustvarjanje pristnih vezi. To popotnico je ta generacija gimnazijskih maturantov dobila in jo nese s seboj v življenje. In to je veliko več kot vsa matura, vsi izpiti ali vsi osvojeni vrhovi. Izkusili so veličastvo maratona življenja.

Mag. Melita Lemut Bajec

S PREPROSTIMI DEJANJI DO TOPLIH NASMEHOV

V naglici življenja velikokrat pozabimo, kako pomembno je, da znamo ceniti lepoto majhnega, ki nas notranje bogati in osrečuje, kako nas preprosta dejanja in besede učijo živeti in kako lahko kanček prijaznosti obarva svet okoli nas. Četrtošolci gimnazijskega programa smo ravno prek sodelovanja z Domom starejših občanov Ajdovščina začutili pomen dobrotelnosti.

Skozi to štiriletno potovanje smo bili dijaki priča mnogim nasmehom, ki so polepšali življenje tako prebivalcem kot tudi nam samim. Zgodbe in modrosti, ki so jih

starejši delili z nami, so nas vedno znova navduševale in v nas slikale celostno podobo življenja. Dijaki smo se veselili prav vsakega obiska, saj so nas starejši občani sprejeli s toplim nasmehom in iskricami v očeh.

Okraševanje božične jelke, pripravo jaslic, igranje tombole, peko palačink, sprehode po Ajdovščini in še mnogo druga skupna doživetja si bomo zapomnili za vedno, saj je vsako dejanje pripomoglo k naši notranji rasti in v našem srcu dobilo prav posebno mesto. Naučili smo se več, kot bi se lahko pri pouku samem – ceniti modrost starejših, pridobljeno iz izkušenj, uspehov in napak.

Tjaša Lisjak, 4. b

DRAGI STANOVALCI!

V letošnjem letu stanovalcev Doma starejših občanov Ajdovščina žal nismo mogli obiskati. Smo pa zato sooblikovali njihovo glasilo Praznični večer. Kristina Novak iz 4. b ga je oblikovno uredila, dijaki pa so prispevali članke. Ti prikazujejo njihov pogled na naše štiriletno sodelovanje in pečat, ki ga je pustilo v njihovih življenjih.

Nenavadne razmere, v katere smo bili nehote porinjeni, so naša življenja obrnile na glavo in nas za marsikaj prikrajšale. Med drugim so nam onemogočile tudi obisk pri vas. Vam pa zato pošiljamo nekaj naših spominov.

Čas, ki smo ga preživeli skupaj ...

... me je obogatil za izkušnjo, ki se je z nasmehom na obrazu spominjam. Ob druženju sem se zavedala svoje mladosti.

... me je naučil, da je vedno najbolje biti pošten in imeti rad ljudi, ki so okoli tebe.

... je bil za nas zelo poseben. Spoznali smo, kako lepo je biti solidaren in deliti veselje z ostalimi. Nasmehi na obrazih so nalezljivi, s tem, ko pomagamo sočloveku in ga osrečimo, osrečimo tudi sami sebe.

... je bila čudovita izkušnja. Verjamemo, da ste se imeli vi tako lepo kot mi.

... me je naučil ceniti majhne pozornosti. Spoznala sem, da lahko še tako preprosta stvar nekomu polepša dan.

... me je obogatil z vrednotami, ki mi bodo v prihodnosti prišle še kako prav. Že od nekdaj se mi zdi medgeneracijsko sodelovanje odlična „šola“ življenja.

... me je naučil, kako pomembne so majhne stvari v naših življenjih in da se tega premalokrat zavedamo.

... me je napolnil s toplino in sočutjem. Vsak obisk je bil iskren in svojevrsten. Ta izkušnja me je spodbudila k razmišljanju o pomembni vlogi družine, ljubezni in prijateljstvu v naših življenjih.

... je na novo osmisli naša življenja, saj smo se od vas naučili, da ni smiselno gledati zgolj naprej, ampak da je treba včasih zaustaviti korak, se ozreti nazaj ter uvideti, kaj so naši predhodniki počeli, ter se po tem zgledovati za prihodnost.

... me je spodbudil k razmišljanju o tem, kako pomembno je živeti v trenutku in poskušati uresničiti čim več svojih sanj, dokler je to mogoče. Obiski so moje dneve napolnili s toplino in ljubeznijo.

Tudi sami se nadejamo, da bomo nekoč doživeli vaša častitljiva leta. V cvetu mladosti si skoraj ne moremo predstavljati, kako bo to izgledalo, toda kljub temu razmišljamo ...

Želim si ...

... ohraniti veselje do življenja, nasmeh na obrazu in občutiti ponos ob stvareh, ki sem jih v življenju dosegla.

... da ne bi bila pozabljena.

... ohraniti mladostno vedrino in ljubezen do življenja.

... ohraniti vsaj kanček mladosti, radovednosti, veselja v sebi. Želim biti pokončen in kar se da močan.

... ohraniti radovednost.

... ohraniti željo po dogodivščinah in novostih. Želim čutiti ljubezen do sveta in ljudi tako močno kot zdaj ali celo še bolj.

... ohraniti stik z najbližjimi, stik s športom in občutek ljubezni.

... ohraniti dobro voljo, odprtost in biti obkrožena z ljudmi, ki jih imam rada.

... nositi radosti mladostnih let ter pozitivno in radovedno gledati na svet.

... ohraniti življenjski elan, ki je ključen, da lahko v življenju sploh ustvarjamo ter da vsak nov dan vidimo kot edinstven košček mozaika našega življenja.

... se zjutraj zbuditi in si reči, da imam za sabo lepo, uspešno in vesela polno življenje.

Dolga vrsta okornih vozičkov z neizkušenimi vozniki je marsikateriga Ajdovca v mesecu juniju osupnila. Bomo to lahko še kdaj ponovili? Mi verjetno ne, saj nas junija 2021 čaka matura, zrelostni izpit, potem pa skok med študente. Zato držite pesti, da nam kar najbolje uspe. Prepričani pa smo, da bodo generacije za nami nadaljevale tradicijo, ki smo jo vpeljali in na katero smo upravičeno ponosni.

Z najlepšimi željami vas pozdravljamo in vam kličemo:

V veselje mi je bilo sodelovati z vami. Hvala vam. Morebiti to utegne zveneti malce čudno, a povem vam, da ste nas s sodelovanjem obogatili veliko bolj, kot si mislite. Pomagali ste nam naslikati celostno sliko življenja in nam približali lepoto majhnega, ki je potrebna, da smo iskreno srečni. Na nadaljnji poti vam želim veliko zdravja, sreče in topline. Živa

Hvala, ker ste nam tudi vi prikazali široke nasmeha na obrazu, nas naučili ceniti življenje, nam pripovedovali poučne zgodbe iz svojega življenja in nas tako obogatili. Želim vam veliko prijetnih trenutkov, predvsem pa obilo zdravja. Rok, bodoči pravnik ali poslovnež

Ob druženju z vami smo spoznali, kako lepo je, ko dobrodelno dejanje preide v prijateljstvo in tesno navezo. Upamo, da vam je bilo sodelovati z nami prijetno, kot je bilo nam. Marinela, bodoča arhitektka

Želim vam obilo zdravja, iskrenih nasmehov in toplih trenutkov. Tjaša in Taša

Hvala za vse trenutke, ki smo jih preživeli skupaj. Upam, da smo vas spravili v dobro voljo. Želim vam veliko sreče, zdravja in miru. Dijak Tine

Hvala za vse nasmeha, ki ste nam jih narisali na obraze. Upam, da bomo imeli še kdaj priložnost sodelovati, čeprav bomo na faksu. Želim vam veliko sreče, zdravja in ljubezni. Kristina, bodoča vojaška častnica

Naučili ste me, kako pomembna so preprosta dejanja za srečo ljudi. Pokazali ste mi, kako pomembno je ceniti

majhne pozornosti. Tako je tvoje življenje veliko polnejše in polno drobnih čarovnij. Želim vam obilo zdravja in toplih nasmehov. Tanaja

V življenju je veliko stvari, ki te lahko naučijo nekaj več, kot se učiš v šoli. To so potovanja, dogodivščine, razne solidarnostne akcije in prostovoljno delo. Žal se tega zaveda (pre)malo ljudi in posledično to ostanejo neizkoriščen potenciali. Mi smo uspeli sodelovanje z vami ohraniti kar tri leta in še bi ga lahko, če ne bi prišli ti čudni časi. Želim vam veliko zdravja, sreče in nepozabnih dni ter ne pozabite sanjati, saj nikoli ni prepozno! Žiga Pavlica

Druženje z vami je dalo vsakemu posamezniku nekaj v razmislek. Potovali ste po poteh, ki so nam še neznane, poznate življenjske skrivnosti, za katere smo še premladi, da bi jih razumeli. Za vse dane izkušnje in trenutke se vam iskreno zahvaljujem. Želim vam obilo zdravja in pestrih trenutkov, polnih veselja. Žan Praček

Vsaokletni sprehodi po mestu so res pokazali, koliko človeku pomeni samo malo prijaznosti. Želim vam še veliko sreče in zdravja, predvsem v teh časih. Špela Pregelj, bodoča jezikoslovka.

Hvala vam za trenutke, ki smo jih skupaj preživeli, ter za vaše zgodbe, ki so narisale nasmeha na naše obraze. Mislim, da so nas skupna druženja obogatila in nam pokazala, kako malo je treba, da nekomu polepšaš dan. Želim vam, da bi ne glede na trenutne razmere ostali polni upanja in veselja. Ana Stopar

Zgodbe in izkušnje, ki ste jih delili z nami, so bile preprosto čarobne in dragocene. Upam, da smo vam dijaki s svojo dobro voljo polepšali še tako sive zimske dni in vas napolnili s toplino ter mladostnim duhom. Sara Šček

Modrost starejših je v vsaki sleherni družbi od nekdaj veljala za eno največjih vrednot, saj je pomagala graditi prihodnost družbe. Ključen element vsake kvalitetno zidane hiše so njeni temelji. Hvala vam, da ste s svojim delom zgradili trdne temelje, na katerih bomo ne samo mi, ampak tudi rodovi, ki bodo prišli za nami, lahko gradili prihodnost ter se nanje opirali in za našali. Matija Štrukelj

Vaše zgodbe in življenjska spoznanja so me iz obiska v obisk bolj navduševala. Pred vsakim obiskom sem se veselila iskrice, ki jih bom videla v vaših očeh. Zaradi vas sem postala večja in notranje bogatejša oseba. Upam, da so srečanja tako kot v meni tudi v vas vzbudila prijetne in spomina vredne občutke. Z željo, da se bom v čim večjih okoljih počutila tako domače kot pri vas, ter da boste še naprej ostali tako vedri in prijetni. Maša Korečič, bodoča zdravnica

Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina, dobitnica državnega priznanja na natečaju Prostovoljec leta 2019

Ustvarjalnica

Tine Mikuš, 4. b, Svetilnik

NOVODOBNO PLATNO

Že od malega sem v umetnosti našla varno zatočišče, uteho pred zunanjim svetom, pričakovanji in zahtevami, ki jih mora posameznik izpolnjevati. S pomočjo barvic, flomastrov in voščenk je moja domišljija postala realnost.

Od prvih čačk, nejasnih podob, katerih pravo bistvo so razumele le moje otroške oči, do zamišljenih, skrivnostnih možicljcev, pri katerih so noge in roke predstavljale različno dolge črtice in pikice, pa vse do današnjega dne, ko je obraz moje osnovno umetniško orodje.

Kljub obetavnim začetkom čečkarij princesk v gradovih je moj interes za risanje počasi izginjal. Med osnovnošolskim sanjarjenjem sem poleg delanja „niča“ veliko čas preživela ob gledanju posnetkov na kanalu YouTube o različnih make up artistih in artistkah, ki so me še posebej pritegnili. Šele vstop v srednjo šolo je v meni ponovno prebudil silno lakoto po ustvarjanju.

Prvi poskus risanja ravne črte na očeh oziroma eyelinerja, ki je po dvajsetminutnem pacanju bolj spominjal na tresočo vejo kot ravno linijo, mi bo vedno ostal v spominu. Velikokrat se sprašujem, ali je ravno ta spodrseljaj v meni prebudil radovednost in me motiviral, da sem ličenju posvečala vedno več časa. Kmalu je risanje „črt“ zapolnilo vsako minuto prostega časa. Kombiniranje barv, materialov in oblik je napolnilo moj vsakdan z meni do tedaj nepoznanimi radostmi in užitki.

Z vajo in veliko eksperimentiranja počasi odkrivam svet ličenja ter preizkušam meje svojih zmožnosti in sposobnosti. Na obraz slikam svojo zgodbo in odkrivam delčke same sebe.

Sara Šček, 4. b

Sara Šček, delni arhiv

PROJEKCIJA KOLAŽ

S tem kolažem sem želel ponazoriti misel projiciranja. Vsesplošno znano je, da vsak vidi svet subjektivno. Iz tega dejstva sem (pod vplivom spoznanj nekaterih psihologov in filozofov) prišel do razmišljanja, da so skoraj vse zaznave sveta projekcije, ki izhajajo iz naše notranjosti (do podobne ugotovitve o projiciranju smo prišli tudi pri psihologiji v 3. letniku).

Leča starodobnega projektorja predstavlja naše oči, vsi preostali kompleksni deli projektorja pa naš miselni kompleks. Filmski trakovi lahko ponazarjajo vpliv preteklosti, zgradba in mehanizem projektorja pa našo zgradbo, ki je genetsko podedovana. Gumbi, ki jih vrtimo z namenom doseganja določenega učinka, predstavljajo našo samoiniciativno sposobnost.

Filmski trakovi, mehanizem projektorja in možnost prilagajanja delovanja projektorja tako skozi lečo projicirajo vse, kar je v njih „zapisano“. Podobno človek skozi oči projicira svet. Videnje sveta pa je pogojeno s človekovo samoiniciativno, genetskim materialom in (zgodovinskim) okoljem osebe.

Tine Mikuš, 4. b

NEBESEDJE

Včasih prostor med mojimi besedami pove največ.

Lahko kričim naglas,

pa samo s tišino sežem v drugo vas.

Včasih prostor med mojimi besedami pove največ.

Roža ne kriči,

ko brez vode trpi.

A razumemo jo vsi.

Morje nič ne reče,

če ga sonce opeče.

Prav tako luna se ne kuja,

ko jo na nebu sonce prebuja.

Ali se drevo jezi,

ko gre dedek po drvi?

In prav tako jaz nič več ne rečem,

moja tišina kriči,

medtem ko svet spi.

Ker prostor med mojimi besedami pove največ.

In prav tako jaz ne rečem nič,

moj krik vse predrami,

moja misel jih premami.

Saj prostor med mojimi besedami pove največ.

STRAN

Odšla bi stran,

proč od normalnega,

proč od težavnega.

Stran bi odšla.

Stran od ljudi,

ki so brez skrbi,

polni umetnih plasti.

Od ljudi stran.

Stran od uničujoče narave,

barve niso več prave,

diham zaman.

Od uničujoče narave stran.

Stran od tebe,

ki nisi več del mene,

misliš, da hodiš po modni pisti,

nisi več isti.

Od tebe stran.

Stran od sebe,

škodiš mi,

želim si drugam,

Od sebe stran.

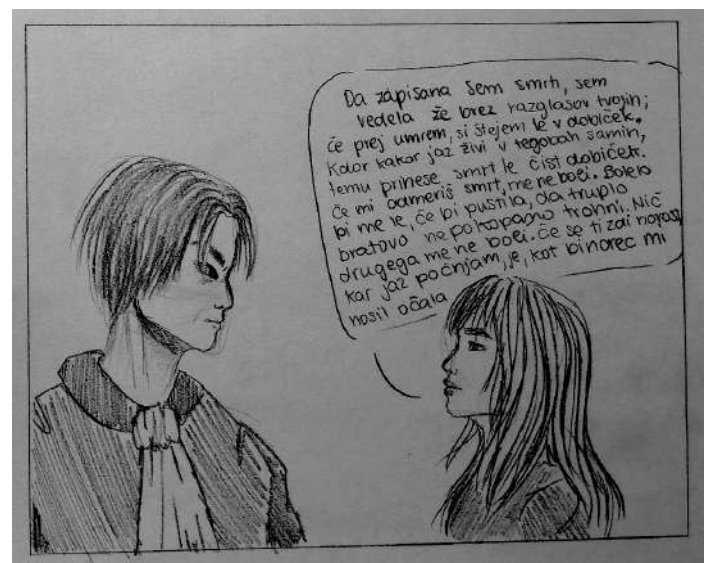
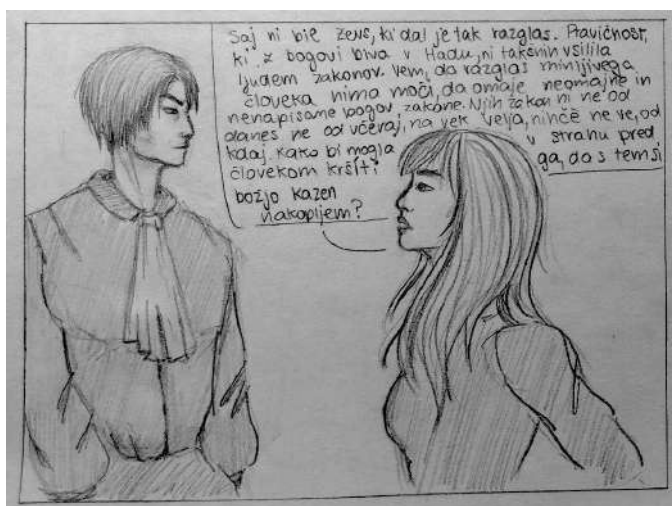
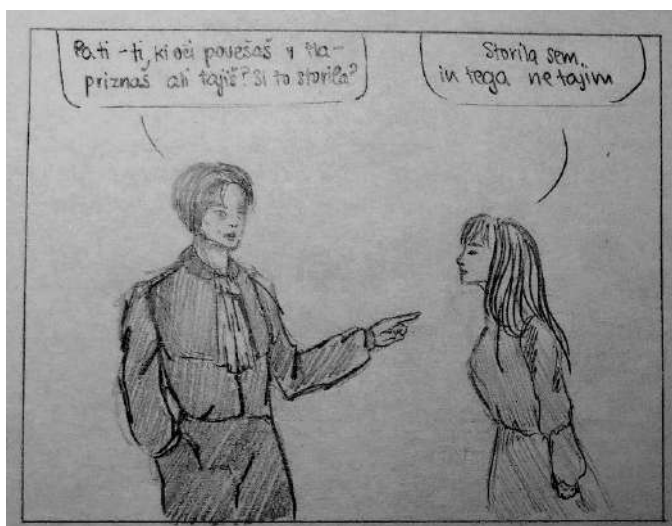
Eva Terčon, 4. d

ANTIGONA V STRIPU

Dijaki 1. letnikov gimnazijskega programa so pri pouku slovenščine s pomočjo digitalnega ali risane stripa razmišljali o pomembnih mestih v Sofoklejevi tragediji *Antigona*. Poglejte, katera mesta iz nesmrtna drame so se jim vtisnila v spomin.

Natalija Bajc, 1. b, *Antigona I.*

Ana Gorup, 1. a, *Antigona II.*

Anej Remec, 1. a, Antigona II.

Tinkara Tominec, 1. b, Antigona IV.

HAIKU

„Haiku je največji izum človeštva.“

(Borghes)

Haiku bi na kratko opisali takole: 17 zlogov v treh verzih. Gre za japonsko asketsko obliko poezije, ki danes vsaj v obliki ni več tako striktna, saj so dovoljene tudi izjeme v številu zlogov vsakega verza.

Pravi haiku pa mora vedno ujeti brezčasnost v trenutku, to ga dela večnega. Pritegne in nagovori nas, ko nam pred oči prepričljivo naslika trenutek ... in to brez rime, ki je lahko za tako obliko premočna. Haiku snovno zajema iz narave, ki se tako ali drugače povezuje s človekom ali njegovim bistvom. Zakonitosti iz narave se tako prenesejo v človeški svet. Haiku pove veliko z malo, ne da bi razkrili bistvo, ga razumemo – v nas sproži rahločuten uvid, možnost samorefleksije in samozavedanja, doživljanja, ki človeku pomaga rasti in se razvijati.

So modre sanje
v skrivnostni tej noči
zajele srce.
Natalija

Skrivnostne poti
iz globine življenja
me vodijo proč.
Natalija

V vihar ni noči
so ptice odletele čez morje.
Ne morejo nazaj.
Manja

Sonce zahaja
in svetloba izginja,
že padla je noč.
Natalija

Lep sončni vzhod,
toplo poletno jutro.
Čakam začetek.
Živa

Posadim rožo
v vrtu svoje samote,
ki te predstavlja.
Anastazija

Ne zapri oči!
Sonce te bo čakalo,
ko se obrneš.
Patricija

Prah na polici.
In knjiga z vojsko besed.
Iztrgani listi.
Ana

Jutranje sonce.
Pogledam skozi okno ...
Kako je daleč!
Eva

Pričakuješ ga,
rahel šum med drevesi,
ah, divji kostanj.
Lana

Z mislimi letim po svetu.
Vidim gorje.
Kje pa je sreča?
Zarja

Zima prihaja,
sivo nebo, zmrzujem.
Kako je lepo.
Nina

Videla sem luč.
Kot zvezda je sijala
in moč mi dala.
Tajda

Roža je v dlani.
Mrtva. Odtrgana je.
Tako kot srce.
Ana

Že luna žari,
sonce tiho ugaša,
vse se umirja.
Julija

Travnik, sonce, dež,
jesen, poletje, zima,
ona rime rima.
Aleks

Sončen dan je.
Ptiček poje.
Maček v dilemi.
Nika

Žameten kot roža,
mehek kot sneg,
Capi z roko v laseh.
Tinkara

Zlata cvetlica:
oveni, sreče ni več.
Svet je pust in siv ...
Larisa

Sonce se sveti,
sama sedim pod drevesi
in gledam vodo.
Nuša

Trpim v življenju,
tu mi ni všeč.
V Mercatorju je razprodaja.
Veronika

Snežinka nežno leti,
v meni pa strastno
še ogenj gori.
Tinkara

Haikuji dijakov 1. a in 1. b

V MOJEM SVETU JE VSE MOGOČE

Bojim se smrti in mogoče se še bolj bojim živeti. Nočem odrasti, se pogledati v ogledalo in se zavedati, da se je moje življenje skoraj že izteklo. Vsaka zgodba se začne enako, le konci se spreminjajo.

Pip, pip, pip, ji je odmevalo v glavi. Ne zmorem več, si je ponavljala. Sedela je ob postelji, strmela v negibno telo in sina močno držala za roko. Ogledovala si je utripajoče številke, opazovala vse cevke in v tišini poslušala počasno dihanje.

„Pozdravljeni, gospa Vilhar,” jo je prestrašil doktorjev glas. „Preden me vprašate, ni nič novega, vse kar vem, sem vam že povedal. Prosim vas, da odidete domov in se spočijete. Hrbet me boli, ko vas gledam na tem trdem stolu. Če izvem kaj novega, vam obljubim, da vas takoj obvestim,” je nadaljeval. „Hvala, doktor,” je odvrnila in brez ugovarjanja pobrala torbo, postano kavo in ključke. Stopila je k postelji, v slovo poljubila sina in boga še enkrat prosila, naj se sin zbudi iz kome. Dva tedna čakanja jo bosta še pobrala, je pomislila. V trgovini si je privoščila novo, toplo kavo in si kupila sinov najljubši sendvič. Za tolažbo, si je govorila. Nikoli prej se ni pogovarjala sama s seboj, a ji pomaga. Ko je prispela domov, jo je na dvorišču čakal prevrnjen smetnjak, iz nabiralnika so štrlele položnice in kup neuporabnih kičastih reklam. „Odlično, samo še to sem potrebovala. Sin v komi, jaz izdelana in še položnice!” je v jezi zasopihala. Usedla se je na kavč in po dveh tednih iztegnila noge. Ni ji bilo čisto jasno, zakaj je z intenzivne niso vrgli že prvi dan. Mogoče zato, ker je v njenem svetu vse mogoče. Tisti večer si ni privoščila veliko hrane, saj ji jesti res ni pasalo. Nič čudnega, nič novega. Bila je sama v temni, tihi in sedaj malo zapuščen hiši. Vzela si je trenutek in nad televizijo opazovala slike svojega sina. Vedno nasmejanega, prijaznega in vljudnega dečka, z velikimi sanjami in srcem na mestu.

Tako so se ure začele vleči v dni in kasneje v tedne. Vedno več se je pogovarjala sama s seboj, z drugimi bolj malo. No, samo včasih je poklepetala s sosedo Alenko, pa še ta ni kaj dosti silila vanjo. Jedla ni skoraj nič, stanovanje je bilo zamazano, njej tuje. V torek bo točno en mesec, odkar je nazadnje videla svojega sina živega in zdravega. Iz bolnišnice je prejela klic. Pograbila je telefon in izvedela najboljšo novico v svojem življenju. Doktor si je za pogovor vzel dobro minuto, nato pa takoj prekinil. Ni se zanimala za njegovo oliko, kajti vedela je samo dve stvari. Sinu je bolje in kmalu se bo zbudil. Zgrudila se je na mrzla tla kopalnice in nekaj časa samo strmela. Ni verjela. Ko pa jo je prešinilo, da bo sin mogoče spet doma in jo bo videl tako umazano, neurejeno in povsem sesuto, je vzela čistila in krpe ter začela drgniti. Cel dan je bila na nogah. Roke so jo že pošteno bolele in dlani je imela suhe. Prvič po dolgem času si je celo pripravila toplo in dobro kosilo. Počutila se je

ponovno živa. Ko je hiša postala spet dišeča in urejena, se je usedla v avto in oddrvela proti bolnišnici. Med vožnjo je razmišljala, kaj bo rekla sinu, ko ga bo ponovno videla. Vedela je samo, da ga neverjetno pogreša in da jo žalost počasi sesuva ...

Na intenzivni ni bila edina. Do sedaj je mislila, da ima samo ona sina v komi. Usedla se je na bel prazen stol poleg na videz prijetne gospe, ki si je z robcem brisala solze. Ni hotela začeti pogovora, a pozdravila je vseeno. Gospa je dvignila glavo in jo pozdravila. Tudi ona, le iz olike. Še vedno si je brisala solze in se trudila jokati mirno in tiho. Odprla so se vrata. Prijazni doktor je iztegnil glavo: „Gospa Vilhar? Pridite, vaš sin vas pričakuje.” Ni mogla verjeti svojim očem in ušesom. Najboljša novica njenega življenja. Veliko dobrih novic v dveh dneh. „Pa saj to ni mogoče. Je zbujen? Moj sin je živ? Zakaj mi niste povedali? Je v redu? Kako se počuti?” so vprašanja kar vrela iz nje. Vstala je tako hitro, da se ni uspela posloviti od gospe, a je ta popolnoma razumela. Veselje matere, ko izve takšno novico, je nepopisno.

V sobi je bilo svetlo. Sončni žarki so božali bele rjuhe in prijetno grel prostor. Na nočni omarici je bila vaza z rumenimi tulipani, najverjetneje od čudovitih medicinskih sester, ki za sina skrbijo že več kot en mesec. V sobo je stopila počasi in z očmi iskala sinove. Ko sta se spogledala, je na licu začutila drobno solzo in jo z rokvom takoj obrisala. Stopila je k njemu, ga pozdravila in vprašala, kako se počuti. Ni ji odgovoril, le stisnil se je k njej, tako da je čutil bitje njenega srca. Držala sta se in drug drugemu vlivala energijo in ljubezen. Doktor je stal zraven postelje ter se rahlo smehljal prizoru ljubeče matere in sina. Nato ju je pustil, da sta se na samem pogovorila. Ni hotel motiti, zato je raje odšel ven na hodnik. Tako ju je le tu in tam malo pogledal skozi okno na vratih sobe. Bila sta mirna, sproščena in polna ljubezni. Po eni uri je le vstopil in mamu poklical na pogovor. Sedela sta na hodniku in čakala je, da prične tako nujen pogovor, zaradi katerega jo je poklical od sina.

„Gospa Vilhar, vam je sin povedal, kako se je zgodila nesreča?” je začel nekoliko okorno.

„Seveda mi je povedal,” je rekla samozavestno. „Gledal je z mosta, se nato preveč nagnil čez ograjo in padel v reko.”

„No, ni bilo ravno tako. Nam je povedal, da je z mosta skočil z namenom ... Z namenom, da bi pristal na skale in ne v vodo. Gospa, res mi je žal ...” je govoril. Roke so se mu potile, bil je prestrašen, ni vedel kaj pričakovati.

„Ne verjamem,” je rekla glasno. „Moj sin se nikoli ne bi hotel ubiti. Razumete? Nikoli! Nikoli! Nikoli! Je prijazen in imam ga najraje. Nikoli me ne bi pustil same!” „Gospa, res mi je žal ...” je hotel nadaljevati. A ga je prekinila: „Nehajte že govoriti, da vam je žal! Saj niti ne veste, kako mi je! Sploh me ne poznate! In ne kličite me gospa, ker se počutim staro!” Tako se je pogovor spremenil v kričanje in končal s solzami. Doktor je bil presenečen nad odzivom matere, a kdo bi ji zameril.

Prijel jo je za roko ter vso razburjeno privlekel v sobo, kjer je počival njen sin. Iz postelje ga je pogledal v oči, nato pogledal še mamo in vedel, kaj mora storiti. Materi mora povedati, da je poskusil narediti samomor. Mora ji povedati ... Tako so se vsi trije odkrito pogovorili in prišli do zaključka, da tega ne bo nikoli več naredil. Naše življenje je najlepše darilo. Moramo ga zaužiti, občudovati. Življenje je tisto, ki v nas vzbudi najrazličnejša občutja.

Tako sta sin in mati naslednje dni presedela doma. Sin je počival, mati se je sestavljala in nazaj pridobivala energijo. Najraje sta se pogovarjala o hrani in najljubših filmih. Skupaj sta brala časopise, se pritoževala nad prometom, ki sta ga opazovala le skozi okno. Bilo jima je lepo, bila sta srečna in neverjetno vesela, da imata drug drugega. Sin se je počutil že veliko bolje, lahko se je sprehajal po gozdu, mami je pomagal pri urejanju okolice. Velikokrat pa se je sprehodil do bližnjega mosta. Tistega mosta, ki se ga je mati bolj bala kot kdor koli v vasi. Rekla mu je Hudičev most. Tako se je sin nekega sončnega jutra odpravil na sprehod. Hodil je dolgo. Bil je izmučen in v glavi si je ponavljal: „Zmorem, enkrat sem to že naredil. Zmogel bom. Zmogel ...“ Naslonil se je na staro zeleno ograjo, pogled usmeril v vodo in požrl slino. Zamižal je, vdihnil svež zrak in svojo desno roko ovil okrog stebra, ki je stal poleg roba mosta. Pomagal si je in z obema nogama stopil na ograjo. Še vedno je gledal v vodo, sedaj že s cmokom v grlu. Zadnjič je pomislil na prijatelje, mamo in zdravnika, ki so mu ves ta čas stali ob strani. Vdihnil je, spustil steber in odskočil ... Telo je postalo lahko kot pero ...

„Pa mu je uspelo,” je kasneje zdravniku rekla obupana mati. Jokala je in jokala, tako močno, da so jo oči že pošteno pekle.

„Ne vem, kako naj vam povem z drugačnimi besedami, ampak, gospa Vilhar, res mi je žal. Mislim sem, da je sedaj srečen,” je pogovor hotel nadaljevati doktor. „Naj vam povem. Padel je na skale in ne v vodo. Stal naj bi na istem mestu. To mi je povedal policist. Več kot to še ne vedo, pa tudi mislim, da nočem vedeti,” je žalostno pripovedovala mati.

Ko je prispela domov, je takoj zavila v sinovo sobo. Mogoče ga bo tam spet čutila. Lahko se bo pogovarjala z njim. „Saj bom zmogla, saj bom,” si je ponavljala. Odprla je vrata sobe in na postelji zagledala pismo. Vloženo je bilo v belo kuverto, na njem pa je v levem kotu pisalo: za mamo. Odprla ga je in začela brati:

Draga mama!

Moje življenje je bilo lepše, ker si vsak trenutek preživela z mano. Si močna, samozavestna in neverjetno lepa. Obožujem tvoj nasmeh in vsakodnevno pritoževanje nad službo in prometom. Hvala, ker si mojemu črno-belemu življenju dodala barve in me vodila po moji poti. Sedaj, ko to bereš, ti najverjetneje po licu polzijo solze. Oprosti. Oprosti, za vse te vrstice, ker ti jih nisem mogel povedati. Mogoče sem res strahopetec.

V drugem predalu nočne omarice so vsi moji prihranki in najlepše slike iz otroštva. Ustvari si življenje, pričaraj svobodo sebi, tako kot si jo vsak dan znova pričarala meni. Hvala. Obljubi mi, da boš svoje življenje zadihala s polnimi pljuči. Živi ga še zame.

Hvala, mama, rad te imam,

z ljubeznijo, H.

Taja Nabergoj, 3. d

Sara Furlan, 2. e, Deklica z muco

V DVOJE JE VEDNO LEPŠE

Kriki so nenadoma utihnili.

Mirno sem odšla skozi vrata stanovanjske hiše, moji škornji niso spustili niti trohice glasu na betonskih tleh.

To je bilo prelahko, sem si mislila, vrgla nož, ki sem ga uporabila, v svojo črno torbo in s srajce obrisala madež krvi. Ubijanje ni več tako vznemirljivo.

Stekla sem do avtobusne postaje, vklopila telefon in hitro poslala sporočilo neizsledljivi številki.

Naloga opravljena. –Polnočna morilka

Vedo, da želim novo žrtev ...

Denar je na vašem računu. Nova žrtev je v dokumentu v priponki.

Odprla sem dokument in obraz mi je prekril širok nasme. To bo zabavno.

Polnočna morilka, tako me ljudje poznajo. Zakaj polnočna morilka?

Vedno ubijem ljudi točno ob polnoči, nič prej in nič kasneje, rada sem točna.

Morilka sem postala iz maščevanja. Stara sem bila šestnajst let, ko so umorili mojega brata. Pomenil mi je vse, bil je moja luč v temi, pomoč v slabih trenutkih, nekdo, ki sem mu lahko zaupala ... Zelo sem ga imela rada. Z enim strelom je vse to izginilo.

Pri osemnajstih letih sem se odselila od doma. Nisem mogla prenašati dejstva, da se starši niso zmenili zame. Res boli, ko te lastna mama niti pogleda ne, kaj šele

spregovori s tabo. Starši se nikoli niso veliko zmenili zame. Po smrti brata sem v družini postala še bolj nevidna.

Svoje emocije sem potešila z ubijanjem. Zame je vsaka žrtev morilec, ki je ubil mojega brata, ignorantna mama ali oče. Recite mi, da sem nora, ampak občutek je dober. Iz bolečine, iz maščevanja in da zaslužim za preživetje.

Res sem nora. Ubijam, lažem in imam veliko travm in psihičnih motenj. Ali to pomeni, da mi je mar? Ne, niti malo.

Ko sem bila otrok, me je mama naučila, da moram najprej poskrbeti zase, šele nato za druge.

Ljudje nismo prijazna bitja, ljudje smo sebični.

Ljudje lahko delujemo tako nesebično, kot želimo, dajemo v dobrotne namene in pomagamo starim gospem čez cesto ... Resnica je, da je vsako človeško dejanje v korist številke ena – sebe.

Prijazni smo, ko se počutimo dobro, ko smo radodarni, ko pričakujemo nekaj v zameno, in potolaženi, ko nas nekaj ali nekdo tolaži. Vse, kar počnemo, ima osnovni motiv, da pomagamo samim sebi. Naša družba je tako zgrajena. Vsi smo samo sebični stroji.

V resnici ne kritiziram ali pravim, da bi morali vsi to sprejeti. Ne. Če bom sebična, bom to storila na svoj način. Vsi potrebujemo denar za preživetje, jaz sem se pač odločila, da ga zaslužim z ubijanjem in v tem res uživam. Ne ubijam samo po naročilih, ubijam tudi iz zabave. Če več dni ne dobim nobene naloge, si sama poiščem žrtev.

Na hitro sem z očmi preletela dokument žrtve, ko sem sedela na hladnem avtobusnem sedežu. Ne vem, zakaj, ampak nekaj mi pravi, da bo ta umor drugačen, bolj zanimiv.

Ime: Viktor

Datum rojstva: 18. april

Domači kraj: Newark, New Jersey, ZDA

Trenutni naslov: 453 W 19 St, New York, ZDA

Višina: 176 cm

Barva las: črna

Barva oči: zelena, siva, modra

Ostali podatki: pisatelj

Začudila sem se opisu oči. Nikoli še nisem videla, da bi kdo opisal oči s tremi barvami.

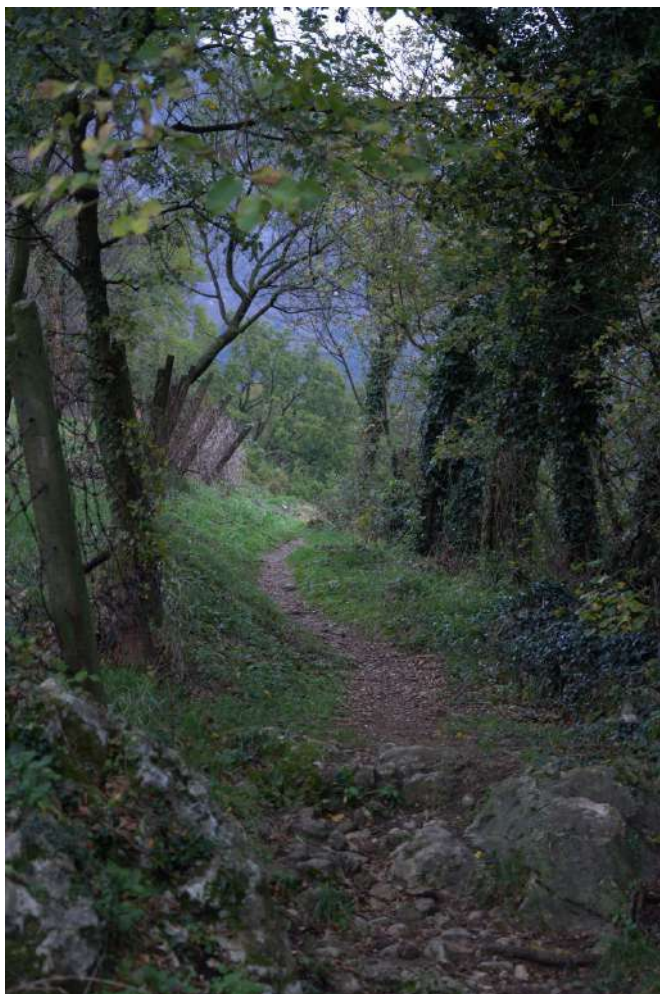
Pod podatki je bila priložena tudi slika žrtve. Kliknila sem nanjo. Zdaj mi je jasno, kaj so mislili s tremi barvami. Res jih niso mogli bolje opisati. Bile so take, da se človek lahko izgubi v njih, če seveda nisi imel v načrtu umoriti osebe, kateri so pripadale.

Fotografijo sem natančno preučila in si zapomnila njegov videz.

Zanima me, kaj je Viktor naredil in zakaj ga želijo mrtvega.

Stojim pred vrati Viktorjevega stanovanja in ura je dvajset minut do polnoči. Moj čas za ubijanje.

Ravno ko sem želela poprijeti za kljuko vhodnih vrat, se ta odprejo in na drugi strani stoji oseba. Ta na srečo ni gledala skozi vrata, zato sem imela priložnost hitro steči stran in se skriti. Iz svojega skrivališča sem opazila, da oseba ni Viktor. Mogoče je to Viktorjev prijatelj? sem si mislila. Za osebo pride iz stanovanja Viktor. Odpravila

Špelca Pelicon, 2. e, Gozdna pot

sta se do avta in odpeljala v neznano. Hitro sem stekla do svojega avta, ki je bil parkiran nekaj ulic naprej, ter sledila Viktorju in njegovem prijatelju. Ustavila sta se na parkirišču bara. Pet minut kasneje sta se iz avta odpravila proti vhodnim vratom bara in vstopila. Počakala sem nekaj minut, saj nisem želela biti sumljiva. Vstopila sem v bar, poln ljudi. Z očmi sem preletela prostor in zagledala Viktorja.

Na njem je nekaj zmedenega, morda je to njegova družba ali pa preprosto njegov dober videz. Črni, daljši, skodrani lasje razkrivajo poln, zaživel obraz. Izrazite svetle oči pozorno opazujejo alkoholno pijačo, ki jo drži v roki. Kljub njegovi lepoti ga ljudje ignorirajo. Izgleda zamišljen, osamljen.

Preostalo mi je samo še deset minut časa, preden ga ubijem. Zvabiti ga moram na samo, ampak kako?

Po petih minutah premišljevanja, kaj storiti, sem končno pristopila. Ravno ko sem hotela spregovoriti, me Viktor prehitel s pozdravom. Njegova energija in nasmeh sta me v hipu zasvojila.

Govorila sva in govorila, toliko, da sem pozabila, zakaj sem pravzaprav tukaj. Pogledala sem na uro ... pol enih zjutraj. Začutila sem val emocij. Jeza, razočaranje, žalost, zmedenost, zaskrbljenost ... Zakaj? Ker prvič, odkar sem morilka, nisem opravila naloge isti dan, ko sem dobila naročilo.

Kar naenkrat pa sem v sebi začutila ljubezen. Ljubezen? Te emocije že od šestnajstega leta nisem tako intenzivno čutila ... zakaj zdaj? Kaj je drugače?

Ozrem se naokoli in opazim, da me Viktor drži za roko. Z zaskrbljenim pogledom strmi vame.

„Oprosti, si kaj rekel?“ sem ga vprašala. „Ja, vprašal sem te, če si v redu. Zaplavala si v svoj svet, izgledala si polna emocij in o nečem si premišljevala, o nečem slabem,“ mi odgovori. „Kako – kako si opazil, da sem zaplavala v svoj svet ... in – in, da sem premišljevala?“ sem ga začudeno vprašala.

„Pisatelj sem, meni se to velikokrat zgodi ...“ odgovori. „Pretirano premišljevanje o nečem je največji vzrok za žalost in zaskrbljenost ... Naša čustva so sužnji naših misli, mi pa suženj svojih čustev.“ Njegove oči se srečajo z mojimi. „Vem, da me ne poznaš, in jaz ne poznam tebe ... To bo zvenelo noro, ampak še preden si pristopila do mene, sem v tvojih očeh zagledal osamljenost. Osamljenost mi ni tuja. Vem, kdaj je človek osamljen.“ Ostala sem brez besed. Samo strmela sem v njegove oči in se počasi in globoko utapljala v njih. Moje misli so zdaj tavale povsod, a nikjer.

Po štirih letih me nekdo razume. Začenjam se spraševati, če so to samo lepe sanje in se bom jutri zbudila in Viktor bo izginil. Uščipnila sem se v roko. Auu, ne, to je resnično, to se res dogaja, Viktor je resničen in razume. Po tem nisva več govorila, v tišini sva uživala, v družbi drug drugega. Ura je odbila dve zjutraj. Viktor se je moral odpraviti domov, saj zjutraj zgodaj začne delo. Preden je odšel, sva si izmenjala telefonski številki. Nagnil se je bližje in mi zašepetal: „Upam, da se kmalu spet srečava. Osamljenost mi je bolj všeč, ko sem s teboj.“ Po teh besedah je zapustil bar.

Ob vožnji domov po temnih ulicah New Yorka, mesta, ki nikoli ne spi, sem imela glavo polno misli.

Mobilni telefon v desnem žepu je zavibriral. Vzela sem

ga v roke ter pogledala anonimno sporočilo.

Zakaj je žrtev živa? Opravi svojo nalogo!!

Žalost mi je prekrila obraz. Hitro sem stekla do svojega stanovanja ter se zaprla vanj. Solzile so se mi oči, kmalu pa so po licih tekle debele solze žalosti, razočaranja in jeze.

Morala bi ga takoj ubiti, sem si mislila, morala bi ga ubiti, preden je spregovoril z mano, preden sem strmela v njegove lepe oči, preden me je držal za roko, preden mi je pokazal skrb in razumevanje, preden sem začutila ljubezen do njega.

Na ljubezen sem vedno imela drugačen pogled kot večina ljudi. Vsi ljudje ne morejo ljubiti. Ljubezni ne dojemam kot občutek, ampak kot komplicirano in težko emocijo. Torej, res čutim ljubezen do Viktorja ali je to samo močna povezanost?

V tistem trenutku mi je zavibriral telefon. Vkllopila sem ga in pogledala sporočilo. Viktor?

Živijo! Upam, da si mi dala pravo telefonsko številko. Hotel sem samo vprašati, če si varno prispela domov.

Skrb.

Živijo. Ja, varno sem prispela domov. Hvala za skrb.

Izklopila sem telefon in čakala na naslednji odgovor.

Super! Želel sem še vprašati, če bi imela čas, mogoče jutri, da se spet srečava. Res mi je bilo prijetno v tvoji družbi, kot sem že prej omenil, osamljenost mi je bolj všeč, ko sem s tabo ... Ampak razumem, če se ne želiš srečati z mano ali pa nimaš časa.

Razum.

Seveda si želim srečanja s tabo. Bodiva osamljena skupaj.

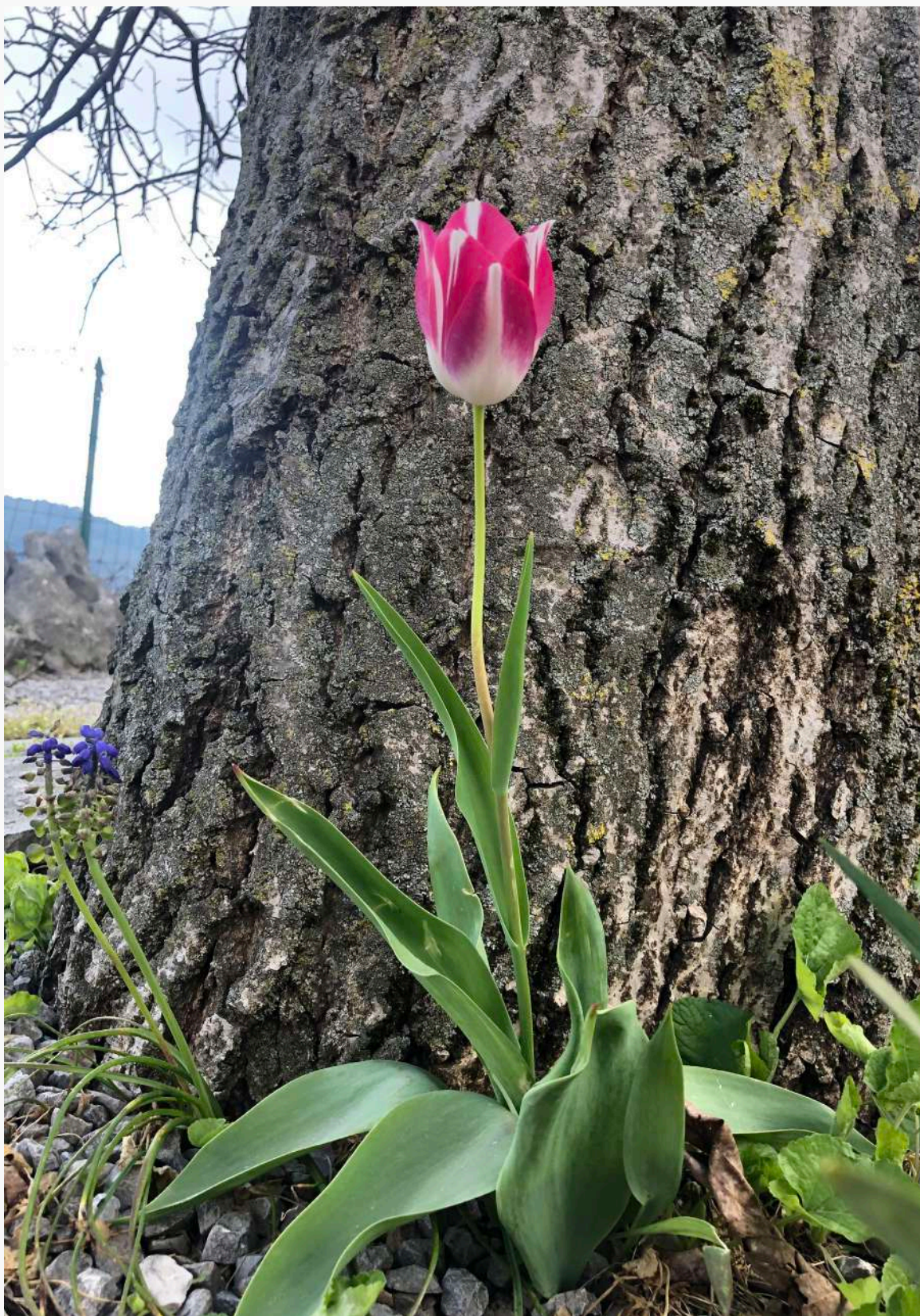
Minilo je pet let od najinega prvega srečanja, pet let, odkar ne ubijam več. Polnočna morilka je umrla iz ljubezni, lahko bi rekli, da ljubezen premaga vse, če je le dovolj močna. Danes je dan, ko z Viktorjem vstopava v novo poglavje življenja, v nov začetek. Drug drugemu sva nadela prstan pred oltarjem in ženin je lahko poljubil nevesto. Viktor se je nagnil bližje k meni in zašepetal: „Bodiva osamljena skupaj, saj je v dvoje vedno lepše,“ in me poljubil.

Nika Pišljari, 3. č

Špelca Pelicon, 2. e, Jutranja meglica

Starši poročajo

Mia Vrabec, 4. e, Sožitje

SPREMEMBE

Otroci rastejo in odrasčajo. No, naši srednješolci niso več otroci, so že skoraj odrasli. Štiri leta so minila z nebrzdano hitrostjo ...

Spomin na začetek je že oddaljen. Najina hči je od takrat postala drugačna: samostojna, zrela, samozavestna in zadovoljna. Pred kratkim je rekla: „Jaz sem zelo zadovoljna s svojim življenjem. Ja, res imam lepo življenje.“ Bila sem srečna, prav zares srečna. Če to reče najstnica, ji je lepo v življenju. Zdi se, da je bilo vsega ravno dovolj: navdušenja, radosti, stisk, strahu in žalosti. Srednješolsko zorenje ji je zagotovo prineslo pomembna življenjska spoznanja in izkušnje.

Spomnim se sebe v teh letih in ni mi bilo tako lepo. Šola in profesorji so bili drugačni, manj prijazni, včasih se mi je zdelo, da so celo nastrojeni proti dijakom. Tega pri hčerki nisem začutila. Redkokdaj ji je bilo odveč iti peš nekaj kilometrov do šole. Pot do šole je predstavljala druženje s prijatelji, sproščene klepete in zdelo se mi je, da je bilo usvajanje znanja mnogokrat le postranska zadeva.

V letih so se spletla prijateljstva, ki bodo trajala še leta. Veliko pomeni, če imaš na dosegu roke, pa naj bo to v sosednji ulici ali na družbenem omrežju, nekoga, ki mu lahko zaupaš in veš, da te bo razumel in podprl. Poleg znanja in prijateljstva je obdobje šolanja prineslo še odgovornost, samozavedanje, samozavest, spoštovanje vrednot in drugačnosti ter strpnost. Prineslo je tudi vedoželjnost in raziskovanje tujih mest.

Na žalost se je v zadnjem letu mnogo spremenilo. Pojavil se je nov virus, ki je od vseh nas zahteval spremembe

vsakdana. Ostali smo doma. Srečanja, objeme in neposredno bližino prijatelja je zamenjal pogled skozi ekran. Vedrina sta na mnogih obrazih izpodrinila mrk pogled in nezadovoljstvo. Postali smo apatični, vdani v usodo, prestrašeni, jezni, a tudi mogoče nekoliko bolj potrpežljivi. Počutimo se nemočni, odvisni od soljudi in oblasti.

Še tako dobra naprava ne more nadomestiti stiska rok in pogleda v oči ob srečanju. Ljudje smo bitja, ki druženje potrebujemo tudi zato, da se počutimo živi, lepi, zaželeni in nenadomestljivi. Četudi marsikomu biti sam s sabo ne predstavlja nikakršnega bremena, sem prepričana, da je večini to obdobje naporno. Negotovo se sprašujemo, kdaj bo konec in kdaj se bomo lahko vrnili v normalno življenje.

Zaključno leto šolanja je za maturante navadno vznemirljivo in naporno, saj jih čakajo matura, odločitev za študij in maturantski ples. Letos plesa ne bo. Ni vznemirjenja in pričakovanja, odvezeta je skrb, kaj obleči, kako se naličiti in s kakšno frizuro presenetiti. Letos bo le odločitev, v kateri smeri nadaljevati pot v odraslost, in bo le matura. Le učenje in doseganje točk. Prepričana sem, da bodo naši mladostniki tudi to prenesli, saj so močni, zreli in odgovorni. Pa saj jim drugega niti ne preostane.

Naj jim uspe!

Karmen Močnik, mama četrtošolke

ZDAJ IN V PRIHODNJE

Vsako živo bitje po svoji naravi uživa v udobju. In človek pri tem ni nobena izjema. S tem ni nič narobe, dokler ni treba izstopiti iz cone ugodja. Takrat se mnogi soočijo s stisko, ki je še toliko večja, kadar posameznik realnosti življenja ne razume ali pa sploh ne pozna.

Menim, da je smisel neugodij in stisk, da nas nečesa naučijo, obenem pa utrdijo v sprejemanju nepričakovanega. Pri tem nam pomagata pozitivna naravnost do preizkušnje in želja, da bi zmogli uvideti rešitev, četudi je še tako oddaljena.

Izkušnjo, s katero smo se prvič srečali lanskega prvega pomladnega meseca, razumemo in doživljamo kot omejevanje naše svobode, obenem pa se srečujemo s premnogimi interpretacijami. Razmišljamo, kaj vse nam je bilo omejeno, kaj vse vzeto. Dnevno sledimo vestem in poslušamo, koliko je bilo šele vzeto našim otrokom. In ob spoznanju, da je vse to resnično, v sebi občutim močan strah. Vendar – ali ne bi tega koronačasa vzeli kot nekakšen izziv, kako se soočiti z nepričakovano situacijo; kako težave sprejeti, se z njimi seznaniti, potem pa začeti iskati rešitve?

Starši, učitelji in družba smo tu, da mlade navdušimo in spodbudimo k razmišljanju in ustvarjanju; da vse tisto, za kar se nam zdi, da smo prikrajšani, preoblikujemo v nove načrte, ki se bodo lahko uresničili tudi nekoliko kasneje. Človeštvo je vedno iskalo rešitev v upanju in veri v prihodnost.

Življenje je kratko, toda vsak trenutek nosi svojo težo. Le če se prepustimo njegovemu toku, ki nas pelje po mnogih vijugastih cestah, se osvobodimo pretiranega strahu pred nepričakovanim in v polnosti uživamo življenje.

Majda Marc, mama četrtošolca

MAMA IN OČE ŠTIRIH ŠOLOOBVEZNIH OTROK STARIH 8 LET, 10 LET, 15 LET IN 17 LET RAZMIŠLJATA ... KAJ ZARES ŠTEJE?

Dobro je imeti nek cilj, proti kateremu potujemo, a na koncu je pomembno potovanje. (Ursula K. Le Guin)

Koronavirus je tudi naši družini prekrizal načrte, izvedbo različnih obveznosti in dogodkov, ki smo jih načrtovali skupaj ali posamično. Veliko tega, kar je bilo v našem življenju samoumevnega, se je naenkrat spremenilo. Spremenil se je način življenja, naši stiki so postali omejeni, zamenjali so jih ekrani.

Naš družinski cilj ni preživeti, ampak zaživeti v drugačnih razmerah, kot smo jih vajeni. Nove razmere so naši družini prinesle veliko več skupnega časa, kar nam je omogočilo novo priložnost za zbližanje, povezanost, čas za premislek, ustvarjanje, skupne sprehode, čas za pogovor in skupno druženje vseh družinskih članov za domačo mizo.

Da ohranjamo duševno ravnovesje, se držimo družinske rutine, ki nam daje občutek predvidljivosti in varnosti. Bili pa smo primorani preoblikovati njeno strukturo med tednom in vnesti del šolske rutine v naš dom. In ne, ne gre nam vedno vse gladko. Da ne omenim, v kakšni stiski bi se znašli (kar se nam lahko še vedno zgodi), če bi kateri od nas ali naših bližnjih zbolel.

Če je kaj v dani situaciji, nad čimer imamo kontrolo in popoln vpliv, je to zagotovo premislek, kako se bomo odločili živeti, ko bo vse za nami in ko bomo z novo izkušnjo skušali organizirati življenje. Morda bomo spremenili prioritete vrednot in bodo sprehodi v naravo, iskrena prisotnost ob otrocih, skrb zase in za soseda postali pomembnejši kot hitenje, prezaposlenost in nakupovanje. Morda se ne bo zgodilo nič od tega, vsekakor pa si do takrat želiva, da še vedno pozitivno, pogumno, vztrajno in z dobro voljo preživljamo vsak dan sproti – skupaj.

V naši družini dneve lažje prebrodimo, če jih živimo dan za dnem, kot če razmišljamo, kako dolgo časa bomo morali še ostati doma.

Matejka in Martin Korošec, starša pilonovca

Elizabeta Kobal, 1. e, Obraz

STE VELIKO VEČ, KOT VAM BOMO LAHKO POVEDALI

Zadnjič sem na neki mladinski košarkarski tekmi opazoval igralca, sedemnajstletnika. Vedel sem, kdo je, saj z njegovim očetom skupaj obiskujeta rekreacijsko košarko za „malo starejše mladince“.

Fant je odlično razumel igro, to sem videl takoj. Vedel je, kaj želi trener od njega. Nasprotnika je takoj prebral. Bil je v prvi postavi. Sicer ni dosegal veliko košev, v napadu se ni silil v ospredje. Na neki način se je zdelo, kot bi se izogibal priložnostim za met. Kot bi se bal, da bo zgrešil. Zato je največkrat pravočasno varno podal. Nasprotno je v obrambi briljiral. Prevzemal je pobudo. Takoj je razumel, kaj nasprotna ekipa organizira, kaj bo naredil nasprotni igralec, kje bo obramba popustila. Spodbujal je soigralce, vedno je bil na pravem mestu. Trener je bil očitno zadovoljen z njim. Nekoliko pred koncem tekme je napolnil bonus prekrškov in zapustil igro, njegova ekipa pa je vidno popustila.

Njegov oče je na tribuni po mediteransko glasno in cinično izražal nezadovoljstvo nad sinovo igro. Pa nad sodnikom, trenerjem in ekipo. Spotaknil se je ob večino stvari, ki jih je sin storil. Kako „cinca“ pod košem, kako beži od žoge, koliko metov je zgrešil in še veliko drugih nepomembnosti. Ni pa videl dobrih stvari v sinovi igri. Kako igra v obrambi, njegovega pristopa k igri, zadovoljstva trenerja nad njegovo igro. Zelo očitnih in pomembnih stvari v košarki, ki sem jih sam najprej opazil. In sem se vprašal kako, da tega ne vidi, saj je sam odličen košarkar.

Dejansko je bil „stari“ na igrišču enak. Kopija sina. Vedno je začel tekmo z zanosom v napadu, z nekaj posiljenimi meti. Ko jih je par zgrešil, se je začel glasno kritizirati. Ko je potem zgrešil še naslednjega, je glasno napovedal, da ne bo več metal, ter pričel igrati igro, v kateri je povezoval, branil, spodbujal soigralce, tu pa tam vrgel na koš in tudi zadel. Bil je zelo dober. In predvsem v svojem elementu. Kot že rečeno – kopija sina. Vendar pa dobrih lastnosti pri sebi ni cenil. Mogoče jih je imel za samoumevne in jih zato tudi pri sinu ni zmožal videti.

Sprejemanje naših odraščajočih otrok, je privilegij nekaterih staršev, ki ni samoumeven, temveč težko prigarano. Da bi lahko sprejeli svoje otroke, moramo sprejeti najprej sebe. Sprejeti svojo sliko v ogledalu, vse tiste skrite stvari, ni majhna stvar. Zato, dragi naši mladi, ne bodite prestrogi, če morda čutite, da vas nismo sprejeli. Mogoče ste razvili enake lastnosti, kot smo jih sami, toč-

no tiste, ki nam gredo najbolj na živce. Mogoče nas nekje v podzavesti moti, da ste dovolj zvesti sebi, dovolj močni, da se odločate po svoje in nas torej ne potrebujete. In če se vam morda zdi, da smo vas sprejeli, to ne pomeni nujno dobro. Mogoče ste nam v želji, da bi nam ustregli, tako zvesto sledili, da ste pozabili na svoje sanje ...

Dragi naši odrasli otroci! Ste naše ogledalo, ki odseva naše želje, tudi tiste najbolj skrite. Ste odraz tistega, kar smo vam želeli predati, in tistega, kar smo želeli pred vami skriti. Skozi vas vidimo priložnost, da bi uresničili še kaj od tistega, kar smo zamudili. Žal so naši še tako dobronamerni nasveti pogosto onesnaženi prav z našimi nerazrešenimi sanjami, željami in potrebami.

Toda vi imate svoje življenje, svoje odgovornosti, svoje priložnosti. Ne izpustite jih iz rok. Ne odločajte se drugače zgolj zato, da bi pridobili starševsko potrditev. Če se že mora nekdo odločiti narobe, bodite to vi. O sprejemanju pa naj razmišljajo „ta stari“.

Andraž Ceket, oče četrtošolke

Julija Rupnik, 1. b, Dekle

U času epidemije

Katja Sever, 4. e, Ponekod

PESEM MOJIM DIJAKOM

Zagotovo poznate socialno narodno pesem Valentina Vodnika *Dramilo*, ki je prvič izšla leta 1795 v Veliki praktiki, kasneje pa še v pesniški zbirki *Pesmi za pokušino* (1806). Pesem je prvotno imela naslov *Pesma na moje rojake*, saj Vodnik v pesmi nagovarja Slovence k razumnemu, naravnemu, delovnemu in poštenemu življenju, ki je pogoj za napredek in srečo. Dijaki 2. letnika Predšolske vzgoje pa so ob obravnavi pesmi razmišljali o tem, kakšna bi bila njihova poslanica prijateljem, sošolcem, Slovincem, človeštvu ... v teh kriznih časih. Nekaj vam jih ponujamo v branje.

Dijak, šolo tvojo zaprli so zdaj,
virus nate preži, ne boš se predal.
Microsoft Teamsi, Zoom
in še več,
če se potru-diš,
ti vse bo všeč.

Tvoja je glava bistra za tri,
šola od doma se lahka ti zdi.
Zdaj imaš možnost,
pokaži, kaj znaš.
Čeprav ti težko je
in trdo garaš.

Lej, šola vse ti ponudi,
zato za znanje se trudi.
Kdor pa len je,
škodo sam si dela.
Posledice bo čutil,
če ga korona prej ne bo ujela.

Urška Bučinel, 2. č

Predragi sošolci moji,
vem, hudo vam je v šoli,
ampak znanje največ stane,
zato zavijajte rokave.

Učitelji ponujajo razlago
za vašo domišljijo drago.
Izkoristite to priložnost,
da ne bo v prihodnosti le otožnost.

Če tako ne bo,
vse delati boste morali z roko,
prosili boste za denar,
upam, da se to ne zgodi nikdar.

Manca Bajc, 2. č

V današnjem smo času
Slovenci kar na dobrem glasu.
Čeprav majhen narod smo,
življenje uspeva nam lepo.

Prišel je čas koronakrize,
strah nas je, da izgubimo vse nize.
To zgodilo se ne bo,
saj maske pridno nosimo.

Slovenci skupaj stopimo,
ker skupaj brihtni smo,
tudi močni in prijazni,
zato ne bo nobene kazni.

Prijatelji zdaj ostanimo
in svoj narod ohranimo.
Lenoba nas ne bo dobila,
če pridnost se bo ohranila.

Ana Podobnik, 2. č

Doma sem v Vipavski dolini,
odkar nazaj sežejo spomini.
Ko s starši smo na njivo hodili
in se pridelka veselili.

Ko sem šesto leto dopolnila,
šole sem se veselila.
Rekli so, naj se učim,
da življenja v zemlji ne pustim.

Lenoba daleč ne pripelje,
ni dobro tistemu, ki počasi melje.
Zato rokave naj vsak zavija
in dela naj kot mojster Miha.

Nika Trček, 2. d

KAR V DIJAŠKEM DOMU ZARES ŠTEJE

Ko v času šolanja na daljavo vstopiš v prostore dijaškega doma, si razočaran. Vrvež, nasmejane obraze in pogovore po stopnišču je zamenjala tišina. Zmrazi te od temperatur, ki so v teh dneh zares zimske, in ob misli, koliko časa bo boj s pandemijo še trajal. Kdaj bo ponovno prišel drugi prvi ponedeljek, ko se bomo vrnili v dijaški dom in vedeli, da tam ostajamo?

Do takrat imamo spomine, vse tiste, ki smo jih v slabih dveh mesecih uspeli ustvariti. In ti spomini so tako za vzgojitelje, kot tudi dijake, tisti, ki štejejo.

V septembru smo v dijaški dom sprejeli zavidljivo število novincev – 51. Zadnji avgustovski ponedeljek, ko je dijaški dom odprl vrata novemu šolskemu letu, so dijaki vanj večinoma vstopali veseli, sproščeni in navihani. A ne vsi. Na obrazih novincev je bilo zaznati tudi strah, dvom in nelagodje. Jasno, podali so se na pot v odraslost, nekateri prvič zapustili svoje družine in se znašli v nepoznanem okolju. Da bi jim ta prehod olajšali, smo tudi letos s pomočjo četrth letnikov ponovno izpeljali tutorstvo.

Tutorstvo predstavlja obliko pomoči, ko so dijaki višjih letnikov na voljo novincem. Dijaki, ki na novo pridejo v dijaški dom, se znajdejo v novem življenjskem okolju, ki prinaša vrsto sprememb. Da bi se nanje lažje privadili, smo zbrali ekipo uvajalnih tutorjev, dijakov 4. letnika, ki so jim ves september nudili napotke, pomoč, nasvete ... Dijaki so se dobivali ves september, ob četrtnih. Razdeljeni v manjše skupine so imeli možnost klepetati in izmenjevati izkušnje. Prav lepo jih je bilo opazovati, saj so bili pogovori med njimi zelo sproščeni. Dijaki četrth letnikov so prevzeli vlogo vodij in jih spodbujali pri pogovoru. Novinci so si tako, prebrisano, priskrbeli stare kontrolne naloge, poizvedovali o zahtevnosti profesorjev in spoznavali Ajdovščino. Tutorstvo se je že drugo leto zapored pokazalo kot dober način uvajanja v novo okolje ter odlična priložnost za medsebojno spoznavanje.

Kljub veliki želji, da bi se letošnje šolsko leto v celoti izpeljalo kot običajno, v živo, smo po tistem vsi vedeli in pričakovali dan, ko se bomo morali preseliti na internetno omrežje. Zaščitni ukrepi, o katerih sedaj poslušamo že eno leto, so spodbudili k aktivnosti tudi dijakinje znotraj interesne dejavnosti šivalnice.

Zaščitne maske so postale del vsakdana in tudi izgleda, torej kot modni dodatek. Naše dijakinje so se pod mentorstvom vzgojiteljice Sonje Colja izkazale v krojenju in šivanju mask, pokazale pa so tudi pravo mero igrivosti in pesniške nadarjenosti. Med šivanjem mask so spesnile tole:

*V teh časih epidemije
se nam obraz pod masko skrije.
Kot tujci vsi pokriti,
drug drugemu pred očmi skriti.
Sami maske smo skrojili,
na šivalnicah smo jih zašili,
da jih bomo radi nosili.*

Odrasli se zavedamo, kako pomembno je obdobje mladostništva. Mladi v tem času gradijo svoje identitete, sklepajo prve trajne odnose in prevzemati začnejo odgovornost za lastna dejanja. Dijakom dijaškega doma smo oktobrsko popoldne popestrili z možnostjo poslušanja predavanja Mitje Duha. Mitja je bivši odvisnik od trdih drog in njegova zgodba ni nikogar pustila ravnodušnega. S svojim pričevanjem nas je popeljal v svet, ki ga velika večina od nas, na srečo, ne pozna. Prek iskrene in boleče izkušnje nas je na koncu vseeno navdal z optimizmom, saj je Mitja eden izmed redkih srečnežev, ki se je krepljem odvisnosti od drog uspel izogniti. Dijakov se je njegova zgodba dotaknila, nekaterim privabila solze v oči, zagotovo pa vsem osvetlila pasti mladostništva in slabih razvad.

Verjamemo in upamo, da nam bo uspelo letos zabeležiti še kakšen spomin, tisti, ki šteje. Do takrat pa nam ne preostane nič drugega, kot da držimo pesti, da se bo naš povratek v živo zgodil kmalu.

Maja Marc, vzgojiteljica v dijaškem domu

PISMO MINISTRICI

Dijakinje Dijaškega doma Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Cesta 5. maja 12

5270 Ajdovščina

Ajdovščina, 29. 1. 2021

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Masarykova 16

1000 Ljubljana

Spoštovana gospa ministrica, Simona Kustec Lipicer!

Smo dijakinje drugega letnika Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina, programa Predšolska vzgoja, in odločile smo zapisati to pismo, ker bi rade z vami delile svoja mnenja in občutke glede nastale situacije.

Na pobudo vzgojiteljice smo prišle do sklepa, da sta naša pravica in dolžnost, da se zavzamemo za počutje nas dijakov in ne stojimo samo „križem rok“, ter se pritožujemo nad trenutnim stanjem.

Razumeli smo zaprtje šol v oktobru 2020, saj naj bi bile – po informacijah iz medijev – tudi srednje šole velik vir okužb. Sedaj, ko smo doma že skoraj tri mesece, pa je število okužb še vedno enako oz. celo višje kot takrat, ko smo začeli s poukom na daljavo. Menimo tudi, da se o dijakih prvega, drugega in tretjega letnika srednjih šol na vladnih konferencah in sejah premalo govori. Zdi se nam, da vam je samoumevno, da dijaki s šolanjem nimamo težav in da svoje dolžnosti opravljamo brez večjih težav. Pozabljate pa, da smo srednješolci v obdobju, ko najbolj potrebujemo stik z vrstniki, pa tudi celotno šolanje na daljavo predstavlja večini od nas precejšni stres. Same smo namreč pripravljene razumeti in izvajati vse stroge ukrepe, ki bi jih bilo treba upoštevati ob morebitnem ponovnem prihodu v šolo. Strinjamo se, da največjo pomoč pri izobraževanju in učenju potrebujejo predvsem mlajši otroci in osnovnošolski učenci, saj morajo zaradi njihovih šolskih obveznosti in delom z računalniki posledično doma ostajati tudi starši. Zdi pa se nam, da se javnost premalo zaveda, da smo tudi mi, srednješolci z velikimi cilji in pričakovanji, pripravljeni na kakovostno znanje, na drugi strani pa se prek dela na daljavo slabša in krha tudi naše duševno in psihično zdravje. Dnevi, ki jih presedimo za računalniki, in dnevi brez naših vrstnikov, so vedno bolj težki in nespodbudni.

Zagotovo ste prejeli že veliko takih in podobnih sporočil dijakov, vendar verjamemo, da je vedno bolje izraziti svoje mnenje in občutke, kot pa glasno kritizirati in stati „križem rok“.

Razumemo, da je v teh časih vsem težko, vendar se nam zdi, da bi morali na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport ravnati bolj preudarno in strokovno ter ne bi smeli dopuščati, da se ukrepi odpiranja in zapiranja šol dogajajo kar tako, čez noč.

Upamo, da nas razumete, verjamemo, da nam boste prisluhnili in nam v prihodnje namenili več pozornosti.

Želimo vam vse dobro!

Anonimne dijakinje Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

VSESLOVENSKI BOJKOT ŠOLE NA DALJAVO

V torek, 9. 2. 2021, je po vsej Sloveniji potekal protest Vseslovenski bojkot šole na daljavo. Tega so se udeležili mnogi učenci, dijaki in študenti iz cele Slovenije, pa tudi lepo število dijakov naše šole. Tako smo pokazali svoje nestrinjanje z vladnim načrtom vračanja v šole.

Že več kot štiri mesece se namreč šolamo na daljavo, zaprti smo v svojih domovih in od jutra do večera sedimo za svojimi računalniki, zremo v ekrane in upamo, da se bodo naša življenja kmalu vrnila na stara pota. Vsekakor nam ni lahko in prepričani smo, da se enako počutijo tudi profesorji. V tej ne več tako novi, vendar še vedno neprijetni situaciji, so se zelo dobro znašli in se povsem predali cilju, da svojim dijakom, znanje podajo čim bolj kvalitetno. Za to smo jim zelo hvaležni. Kljub temu pa imamo dijaki z vsakim dnem manj motivacije in več skrbi. Skrbi nas za otroke, ki že mesece niso videli svojih vrstnikov, za tiste učence, ki doma nimajo niti približno tako dobrih pogojev za izobrazbo, kot bi jih imeli v šoli, ter za letošnje maturante, ki bi morali biti deležni tako kvalitetnega izobraževanja, kot ga zagotavlja ustava. Maturantje bodo kmalu pred enim najtežjih in najpomembnejših izzivov v svojem življenjih – maturo, ki lahko odločilno vpliva na posameznikovo nadaljnje življenje.

Stisko čutimo tudi na socialnem področju. V šolah se ne učimo le snovi, ki so obvezne po učnem načrtu, pač pa tudi sodelovanja, debate, pojasnjevanja svojega mnenja in kritičnega razmišljanja. Ponovno bi rada poudarila, da se naši profesorji zelo trudijo, da bi nam zagotovili čim boljše izobrazbo, vendar se način izobraževanja na daljavo kljub vsemu ne more primerjati z izobraževanjem v živo.

Zato upamo in si neizmerno želimo, da se bomo kmalu vrnili v stare šolske klopi, ponovno čakali v dolgih vrstah za kosilo in po napornem pouku skupaj s sošolci hodili v Ave.

Lara Likar, 3. b

FILMSKI VEČER Z VZGOJNO SKUPINO, ogled filma Room (Soba)

V četrtek, 28. januarja 2021, smo dijakinje drugega letnika iz vzgojne skupine vzgojiteljice Maje Marc izvedle filmski večer na daljavo. Željo po tem smo izrazile dijakinje, saj pogrešamo socialni stik.

Ob 20. uri smo se virtualno srečale prek aplikacije Zoom, kjer nam je vzgojiteljica predvajala film. Ker smo izbirali filma prepustile njej in vsebine nismo poznale, nismo vedele, kaj pričakovati.

Zgodba se je vrtela okrog dečka Jacka in njegove mame, ki sta bila več let zaprta v sobi lope. Hrano in osnovne potrebščine jima je nosil stari Nick. Čeprav je deček praznoval že peti rojstni dan, še ni videl zunanjega sveta in so mu bile poznane samo štiri stene lope. Ko mu je mama poskušala razložiti, da za štirimi stenami obstaja velik svet, ji sploh ni verjel in je trdil, da je soba dovolj velika. V lopi sta se znašla, ker je Jackovo mamo pri osemnajstih letih ugrabil stari Nick in jo tja zaprl. Mama in Jack sta se skozi leta prebijala čez ogromno neprijetnih situacij in stisk, in čeprav jima je na koncu uspelo pobegniti, sta se vmes soočala z močnimi duševnimi težavami.

Vsaka od nas se je v tej zgodbi vsaj malo našla, saj nam je zaradi celoletne epidemije in samoizolacije že zelo težko. Film je nazorno pokazal, kako pomanjkanje socialnih stikov čeprav vpliva na ljudi, predvsem na mlajše otroke, je Jack po vsem, kar je moral doživeti, na koncu le postal zrel in močan fant.

Kljub vsem neprijetnim situacijam se torej zgodba srečno konča in upamo, da se bo tako čim prej končalo tudi težko obdobje, ki ga trenutno doživljamo sami.

Ana Podobnik in Špela Menič, 2. č

ŠPORTNI DAN

Zbudili smo se v prekrasno mrzlo zimsko jutro, ki je kar vabilo v naravo. Dijaki in učitelji smo za športni dan na daljavo dobili nalogo, da opravimo športno aktivnost v domači okolici in s pomočjo aplikacij na telefonu izmerimo opravljeno razdaljo. Izbrali smo lahko različne športe: pohod, sankanje, tek na smučeh, kolesarjenje, turno pohodništvo, tek ... glede na naše materialne zmožnosti ter naravne danosti v naši domači okolici. Cilj vseh sodelujočih je bil, da v enem dnevu obhodimo državno mejo Slovenije, ki meri 1382 km. Nalogo smo vzeli zelo resno in naredili kar 5881 km. To pomeni, da smo Slovenijo obhodili več kot štirikrat. Čestitke vsem!

Utrinki dijakov s športnega dne:

V sredo, 27. 1. 2021, smo imeli športni dan. Skupaj s prijateljicami smo se odpravile na Javornik. Bilo je prijetno toplo, pot pa ni bila zahtevna, saj smo si čas krajšale z neprekinjenim pogovorom in petjem. Na vrhu smo imele krajši postanek, pot nazaj pa smo si popestrile s spustom s sanmi. Pika na i je bila prečudovita snežna belina. Tak dan bi z veseljem še kdaj ponovila.

Lea Krapež, 2. e

Anastazija Sulkič, 1. b, Zimski pozdrav

V sredo, 27. 1. 2021, smo imeli šolski športni dan. Sošolke smo si zastavile cilj, da prehodimo 30 kilometrov, za kar smo si vzele cel dan časa. Začele smo ob 9. uri zjutraj v Dolgi Poljani ter šle po Rimski poti do izvira Hublja. Pot smo nadaljevale skozi Lokavec, Cesto, mimo Skilj do Kamnj. Od tam smo se odpravile v Male Žablje, Velike Žablje ter na čaj v Plače. Pot smo nadaljevale na Ustje, Dolenje ter se ob reki Vipavi napotile do lesenega mosta, kjer smo imele odlično malico. Po makadamski poti smo šle v Log in na to do Budanj, kjer nam je prijateljica spekla medenjake. Ker nam je manjkalo še nekaj kilometrov do zastavljenega cilja, smo pot podaljšale še do Dolge Poljane ter se skozi gozd prebile na ciljno točko.

Športni dan je bil zelo zanimiva izkušnja. Čeprav smo se za zadnje kilometre morale zelo potrditi, smo se ob tem zabavale in ujele nekaj lepih fotografij. Cel dan nas je spremljalo sonce in dobra volja. Kljub dolgi poti, je dan z dobro družbo hitro minil. Zapomnile si ga bomo kot nekaj posebnega in koristnega, pa tudi zaradi spoznanja, da s trudom, voljo in dobrimi prijatelji lahko vse dosežemo.

Erin Pregelj, Lia Bajec, Zoja Fras, 1. d

Jera Uršič, 2. e

Ueno Pilon in njegou čas

Taja Teinovič, 4. e, Poustvarjanje

PROJEKTNI DAN – VENO PILON IN NJEGOV ČAS

“Prepuštil sem se življenju, ki se je igralo z menoj in me je oblikovalo po svoje, tridimenzionalno, zato sem ga ljubil – do Roba.”

(Veno Pilon, Na robu)

Letos smo pilonovci izvedli že četrti projektni dan, tokrat v precej drugačni obliki in na daljavo. Naslovili smo ga *Veno Pilon in njegov čas*. Z izborom teme smo se poklonili rojaku, po katerem se imenuje naša šola in tako obeležili 50-letnico njegove smrti. Projektni dan je rezultat povezovanja razvojnih projektov, ki jih na šoli izvajamo: OBJEM, NA-MA POTI in PODVIG, z njim pa uresničujemo tako cilje projekta kot posameznih predmetnih področij.

Temo projektne dneva *Veno Pilon in njegov čas* smo določili že v začetku letošnjega šolskega leta. Datum izvedbe pa se nam je zaradi ukrepov ob covid-19 odmikal v negotovo prihodnost. Po premisleku smo se odločili, da ga izvedemo na daljavo v drugem tednu marca, četudi bi se takrat morebiti že vrnili v šolo.

Letos so nam način poučevanja in varnostni ukrepi narokovali spremenjen način dela, ki smo ga upoštevali in zato tudi precej spremenili način izvedbe in vsebino projektne dne. Na projektne dneve so kot vedno sodelovali vsi dijaki obeh programov ter vsi učitelji, ki v njih poučujemo, pridružili pa so se nam tudi vzgojitelji iz dijaškega doma. Delo smo letos organizirali po vertikalni v mešanih skupinah. Dejavnosti torej nismo vezali na posamezen razred, pač so se dijaki na razpisane dejavnosti prijavili preko spletnega obrazca glede na njihov interes. Izbirali so lahko med pestro paleto delavnic in predavanj, ki smo jih v medpredmetnem in sodelovalnem duhu zanje pripravili učitelji, k sodelovanju pa smo povabili tudi zunanje sodelavce. Vsak dijak se je v enem

dnevu udeležil dveh delavnic. Nabor tem je bil resnično zanimiv in marsikomu se je bilo težko odločiti: *Olimpijske igre v času Vena Piona, Šport v Pilonovem času in danes, Meningov kruh – nekoč in danes, Buhteljni iz Pilonove pekarnice, Umetnost fotografije prežeta z življenjem Vena Piona, Možgani so plastični, a niso iz plastike, Podoba roke, Lutkarstvo v Sloveniji in lutka kot vzgojno sredstvo, Čutim kot Pilon, ustvarjam svoj iztis, “Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga!”, Glasba v Pilonovem času, Zvok in slika kot se šika, Ljubiteljska kultura v času Pilonove mladosti, Nekaj, kar moraš imet doma – od Piona, Zagonetke, Pariške glasbene razglednice, Kaj nam bi danes Pilon povedal o ..., Športna fotografija v času Piona in danes, Množični mediji in njihov vpliv na življenje mladostnikov, Duševne motnje v Pilonovem času in danes, Pilonova likovna dela kot iztočnica za ustvarjanje besedil v angleščini, Tudi v Pilonovih časih so se ukvarjali z epidemijami, Časovni stroj, Matematični modeli, Prelomni dogodki v času Vena Piona.*

Delo skupin, v katerih so sodelovali dijaki od 1. do 4. letnika obeh programov v heterogenih skupinah, vam predstavljamo v video mozaiku, ki si ga lahko ogledate na spletni strani šole, na povezavi: <https://www.ss-venopilon.si/2021/03/20/projektne-dan-veno-pilon-in-njegov-cas/>.

Film predstavlja sintezo našega dela in obenem nadomešča plenarno predstavitev dejavnosti, ki smo se ji letos morali odpovedati.

Veno Pilon v posvetilu k svoji knjigi *Na robu* pravi, da je spomine na svoje življenje razvrstil in povezal v mozaik, v katerem je spoznal svoj obraz. Z raziskovanjem smo na projektne dneve odstirali tako skrivnosti njegove kot svoje podobe.

Si lahko zamislite Pilonov ponos, kako s pipo v ustih in gubo na čelu spremlja življenje na šoli, ki nosi njegovo ime?

Mateja Ceket Odar, prof.

KJER SE ŽIVLJENJE ZAČNE IN LJUBEZEN NIKOLI NE KONČA

Ko sem pregledovala Pilonova dela in poslušala njegove besede, se me je na svoj način dotaknila prav vsaka. Izpostavila bom sliko z na videz zelo vsakdanjim motivom, družino pri mizi. Oče in mati in srečni otroci.

Velikokrat lahko zasledimo, kako poskuša posameznik definirati pojem družine. Sprašujem se, ali je to sploh mogoče? Menim, da moraš družino preprosto občutiti in pri tem ne iskati besed, kako jo opisati. Pravijo, da je družina tista, kjer se vse začne z življenjem, konča pa se ne. Družina premaga vse ovire in se ne ustavlja, ker ima v sebi nepremagljivo moč, ki je ljubezen.

Včasih se nam zdi, da so nam starši, stari starši, bratje in sestre ali drugi sorodniki dodeljeni. In ker jih nismo izbrali sami, bi jih kdaj radi tudi zamenjali. Toda prav in pogosto tudi edino oni nas znajo v pravem trenutku objeti in stisniti, včasih pomagati, včasih samo razumeti.

Družina nikoli ni samo eden. Družina smo. Skupaj trepetamo, skupaj se veselimo in skupaj jočemo. „Skupaj“ nas dela močne in nam daje upanje v novih preizkušnjah. Pri tem pa je zanimivo tudi, da enako močno čutim, ko gre zame ali za koga od mojih najbližjih.

Veselite in srečo, pa tudi skrbi in žalost v svoji družini občutim tudi sama. In za oboje sem hvaležna. Spomnim se dni, ko se je čas za našo družino navidezno ustavil. Spraševala sem se, ali nam bo še kdaj tako lepo, kot nam

je bilo. Preteklo je veliko časa, sivih in turobnih dni, ko smo imeli samo drug drugega ... Toda prav v tem času smo našli razloge, da se tudi novega, drugačnega lahko veselimo. Okrepile pa so se tudi naše vezi. Danes lahko rečem, da ni več tako, kot je bilo prej, saj tudi ne more biti, a nam je vseeno lepo.

Družina ni idila brez napak in prav to jo dela popolno. Običajno jo vežejo podobne vrednote. Ker pa smo si med seboj različni, se moramo zanje in za sožitje naučiti govoriti in poslušati, sprejemati in dajati, deliti. Pri skrbi za sožitje in skupne vrednote imajo najpomembnejšo vlogo starši, ki svoje otroke vzgajajo in so jim pri tem sami največji zgled.

Sliko družine pri zajtrku spremlja Pilonov zapis, v katerem beremo tudi o starših. Pravi, da mu je oče spekel rogljič, kifelj, mu nalil terana ter ga spodbudil, naj je in pije, nato pa sina poslal v življenje. Mati pa se je ob tem prekrižala. /.../

Vzgoja ni nujno vedno neposredna. Znano je namreč, da se največ naučimo iz lastnih izkušenj. Skrbni in ljubeči starši svojim otrokom dopuščajo, da se že od malega soočajo z najrazličnejšimi preizkušnjami. Čeprav z veliko mero zaupanja in spoštovanja do otrok starši vsakič znova zanje trepetajo in stiskajo pesti, da bi jim uspelo. Na koncu pa se skupaj z njimi veselijo ali jočejo.

V družini se iz ljubezni rojeva življenje, začenja se novo skupno potovanje, prežeto z ljubeznijo, ki se nikoli ne konča.

Mihaela Maiti, 2. e

Venco Pilon, Pilonova družina, Na robu, 1965, tuš, kemični svinčnik, PGA

MNOŽIČNI MEDIJI IN NJIHOV VPLIV NA ŽIVLJENJA MLADOSTNIKOV

V današnji informacijski dobi, ko svetu vlada informacija, je informacijska pismenost ena najpomembnejših popotnic za življenje. Dijaki Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina so med našim srečanjem pokazali veliko zanimanje za neverne družbene pojave, kot so lažne novice (Fake news), širjenje teorije zarote in lažnega javnega mnenja (Astroturfing). Moj namen je bil, da jim osvetlim preteklost in sedanost lažnih novic in njihovo destruktivno družbeno moč. Dijaki so postavljali dobra, relevantna vprašanja in želim si, da bi nadaljevali s takšnim kritičnim razmišljanjem in se vedno vprašali po kontekstu in ozadju informacije. Predvsem pa so spoznali, kako važna sta vir in izvor informacij, ki krojijo naše vsakdanje življenje.

Jure Tepina, odgovorni urednik 24ur.com

MNOŽIČNI MEDIJI IN NJIHOV VPLIV NA ŽIVLJENJA MLADOSTNIKOV: MANJ JE VEČ

Vsako vabilo na video pogovor z mladimi z veseljem sprejemem, če pa v teh zapletenih časih debata teče o medijih in njihovem vplivu na naša življenja, vabilo sprejemem še z večjim zadovoljstvom.

Projektni dan Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina se je tokrat dotikal prav tega ajdovskega umetnika, ki je bil, kot nam je v uvodu predstavila profesorica Maja Marc, leta 1920 študent. Svet znanja in izobrazbe je odkrival v času, ko mediji še niso bili množični, še več, novembra 1920 se je zgodil šele prvi neposredni radijski prenos. Ob 20. uri je ameriški komercialni radio neposredno sporočil izid prvih ameriških volitev po koncu prve svetovne vojne. Ta izjemen dogodek je spremljalo vsega sto ljudi.

Časopisi, nekaj radijskih postaj, visokoleteče ideje o televiziji, nič interneta. Manj je (bilo) več, štela je kvaliteta in ne kvantiteta. Informacij je bilo manj, a so te (najverjetneje) držale. Lahko to še trdimo?

Ne. Odgovor je ne. Digitalizacija je prinesla zaton tako imenovanih tradicionalnih množičnih medijev in strm vzpon „netradicionalnih“, oziroma družbenih medijev. Ob vseh prednosti je ta vzpon prinesel tudi kakšno pomanjkljivost. Včasih namreč objave ljudi, ki niso novinarji in za njimi ne stojijo zakoni, kodeksi, pravila, pogodbe, dosežejo več prebivalcev, kot jih doseže naše delo. So torej te objave (vedno) točne?

Z mladimi sem želela govoriti ravno o tem. Kako in kje najti prave, verodostojne informacije, v kaj dvomiti, kako samostojno preverjati podatke, na kaj paziti.

Najverjetneje jim, glede na veliko število vprašanj, nisem uspela odgovoriti na vse dileme, na katero od njih pa najbrž že. Izjemno sem bila zadovoljna, ker so dijaki postavljali tehtna in vsekakor pomembna vprašanja v zvezi s podajanjem informacij. Mladi se kljub intenzivni uporabi družbenih medijev vsekakor zavedajo, da vsemu, kar tam piše, preprosto ne gre verjeti.

Petra Marc, nekdanja dijakinja Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina in novinarka zunanjepolitične redakcije Televizije Slovenija

PODOBA ROKE

Ekspressionistični portreti dijakov, nastali ob projektnem dnevu Veno Pilon in njegov čas

Naslov naše delavnice lahko razumemo dvojno ... kot podobo roke, ki jo ustvari portretist ali podobo, ki jo ustvari portretistova roka. V raziskovanju smo se osredotočili na slednje.

„Vsi portreti nosijo pečat ekspresionizma, nemirnega iskanja, in so najbolj zadovoljili kakega psihologa kot pa portretirane osebe. Če mi je pa bog ulil tako gledanje na ljudi, da poiščem tudi defekt na človeku – božji podobni! Saj bi rad videl vse v lepši luči, toda ne vem, kje tiči vzrok, da ne morem. In jaz imam ljudi rad tudi z defekti, ker vem, da so samo ljudje in ne bogovi. Če človek ljubi drugega, ga ima rad takega, kot je.“

— Veno Pilon, *Na robu*

Najprej smo se seznanili z ekspresionizmom in nekaterimi Pilonovimi portreti, ki „predstavljajo umetniški presežek s svojo psihološko analizo modela, ki jo slikar doseže z ekspresivno deformacijo realne podobe.“ Ob raziskovanju Pilonovega likovnega izraza smo spoznali tudi ekspresionizem v literaturi, ki je izrazito eksperimentalen s čustvom in iskanjem poti, kako ubesediti človekovo stisko.

V praktičnem delu delavnice smo ustvarili literarne in likovne portrete ter podobno kot Pilon v svoje izdelke projicirali svoj lasten odnos do portretiranja. Podobe/portreti izkazujejo značaj in občutenja portretiranega človeka, obenem pa tudi subjektivni pogled na to osebo. Dijaki se niso trudili z vernim posnetkom stvarnosti, pač pa so jo oblikovali po svoje. Fizionomijo človeka so podredili značajskim lastnostim portretiranja in tako kot ekspresionistični likovni umetniki deformirali dele telesa. Skušali so predstaviti čustva, njihovo videnje in odnos do portretiranja, kar jim je tudi zelo dobro uspelo. Nekateri so izdelali avtoportret, drugi portret svojega prijatelja ali pa domišljjski portret. Tehnike so različne, od oglja, svinčnika, flomastrov do barvic. Nekateri so svoja čustva, ki so jih predstavili skozi risbo, podkrepili s svetlo-temnim kontrastom, drugi pa so risbe obogatili z barvami.

Ob končnih izdelkih dijakov lahko vidimo, da so se prav tako kot ekspresionisti trudili večplastno razmišljati o človeku, ki so ga portretirali in tako izpostavili najrazličnejša čustva in stanja, ki jih čutijo do portretirancev, sebe in sveta. Portreti so zgovorni; nekateri premišljujejo, zaskrbljeni, prestrašeni, negotovi, drugi veseli, pomirjeni, polni upanja in hrepenenja.

Nastalo pa je tudi nekaj literarnih ekspresionističnih podob, ki skušajo zajeti občutenje nemira in stiske posameznika v svetu.

» Vem, da bi moral te spomine napisati šele po svoji smrti, da bi se izognil morebitnim zameram. Bolj spretnemu piscu bi to in še marsikaj lahko naravnost v stroj narekovala le gola fantazija, jaz pa sem moral vse to živeti, da sem se tako otipal Na robu. Prepustil sem se življenju, ki se je igralo z menoj in me je oblikovalo po svoje, tridimenzionalno, zato sem ga ljubil – do Roba.«

— Veno Pilon, *Na robu*

Pilon ni bil le natančen opazovalec drugih, ampak tudi samega sebe. Poznal je psihoanalizo, upodabljal in opisoval je odkrito.

V času ekspresionizma sta si bili literatura in likovna umetnost še posebej blizu. Tudi Pilon se je poskusil v pisanju in zapisal svojo literarizirano avtobiografijo. Njegova avtobiografija *Na robu*, intervjuji, pesniški poskusi, dopisovanje, avtoportreti in drugi viri ga kažejo kot krhko in ranljivo osebnost, ki ga življenje oblikuje po svoje – prepusti se življenju, kot pravi v svoji knjigi.

Na prehodu skozi dvajseta leta prejšnjega stoletja smo lahko opazili, da se človek tako kot danes (ponovno in vseskozi) sooča s stisko, ki jo rešuje na sebi lasten način. Umetnik, bodisi slikar ali pesnik, išče svoj lastni umetniški izraz in četudi v nekem obdobju, vedno izhaja iz sebe. Svet okoli sebe premisli, pusti mu, da ga rani, on pa mu odgovarja s svojo intimno zgodbo.

Likovne in besedne podobe smo razstavili v spletni galeriji Artsteps, kjer si jih lahko ogledate – uporabite QR kodo.

Mateja Ceket Odar, prof., Iris Plešnar in Alenka Vidmar, prof.

Rok Čebren, 4. b

Laura Breclj, 3. b, Dotik

Ueno Pilon in njegou čas

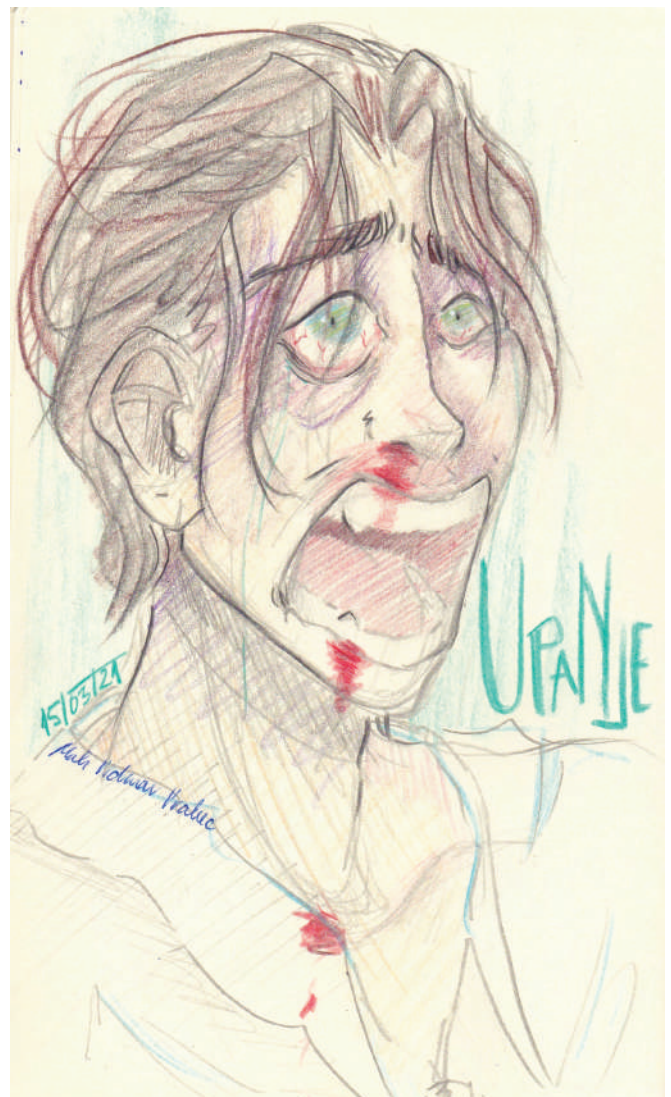
Teja Sovdat, 4. e, Groza

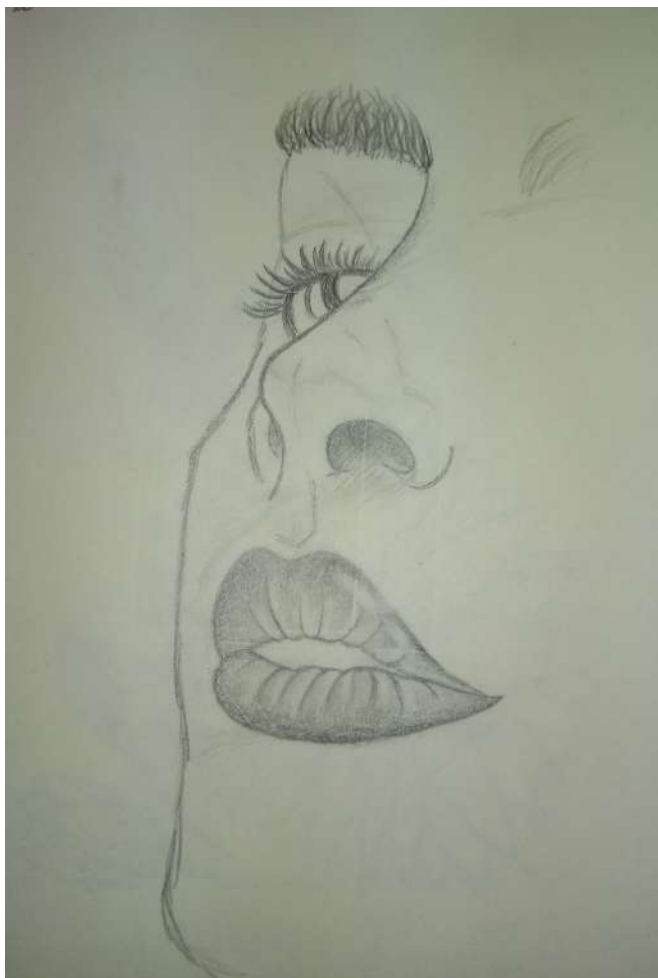
Lana Brezavšček, 1. d, Svoboda

Zarja Bizjak, 3. b, Angel

Mali Vidmar Vrabec, 3. b, Upanje

Maja Čolič, 4. e, Ustnice

Lara Valič, 2. a, Žalost

Nika Pišljar, 3. č, Samota

Nika Kante, 2. b, Zamišljenost

Živa Plešnar, 1. b, Moja internetna prijateljica

SREDNJA ŠOLA
VENO PILON
AJDOVŠČINA

04/21/2021